

SYLLOGE I.

NVMORVM VETERVM ANECDOTORVM

THESAVRI CAESAREI

CVM COMMENTARIIS

JOSEPHI ECKHEL

THESAVRO CAESAREO NVMORVM GEMMARVMQVE

VETERVM, ET REI ANTIQVARIAE IN VNIVERSITATE

VINDOBONENSI DOCENDAE PRAEFECTI.

V I E N N A E,

TYPIS JOAN. THOMAE NOBILIS DE TRATTNERN,

SAC. CAES. REG. AUL. TYPOGR. ET BIBLIOP.

1 7 8 6.

W. L. 1879 4-211

SYLLOGE I.

NUMORVM VETERVM ANECDOTORVM

THESAURI CAESAREI

CVM COMMENTARIIS

JOSEPHI ECKHEI

THESAURO CAESAREO NUMORVM GEMMARVMQVE

VETERVM, ET REI ANTIQVARIAE IN VNIVERSITATE

VINDOBONENSIS DOCTORAE PRAEFECTI

VIENNAE

Typis JOHANNIS THOMAE NOBILIS DE TRATTENBERG
SAC. CAES. REG. AUL. TYPOGR. ET BIBLIOT.

1786

Lectori erudito:

En tibi numerum veterum syllogen, quorum neque numerum, neque ut spero, merita aspernabere. Primam appellare placuit, etsi ignorem, adaëtis in hanc anecdotis omnibus, quos proximis annis gazæ Cæsareæ intuli, sitne primam secutura altera. Verum etsi istud mihi seu fortuna, a qua sola hujus generis sùpplementa pendent, seu contractior vitæ modus negabunt, necdum tamen augendæ sobolis spes adempta. Neque enim aut illi, qui in meas olim partes succedet, deerit eruditæ has opes conquirendi studium, aut principibus nostris voluntas, avitum thesaurum novis accessionibus amplificandi, neque etiam regum cimelia, quæ immortalia jure dixeris, eadem sunt conditione, qua privatorum opes, quas a vetere domino operose collectas fastidiosus hæres aut negligit, aut dissipat. Et quid vetat, quo minus

invitem viros per Europam insignes, & iisdem, quibus nos, studiis deditos, ut cum justum aliquem veteris monetæ numerum nacti fuerint, suam ad communis Minervæ sacra symbolam conferant, hoc syllogen secundam, altero tertiam quartamve elucubrant, quæ deinde, siquidem chartæ idem modus servabitur, in unum corpus redactæ materiam eodem pertinentem coerceant, quam passim hætenus vagam dissipatamque ex locis maxime diversis, cum usus postulabat, convehere necesse fuit. Parum enim interest, utrum eodem patre, aut eodem sub cælo nata sit soboles, quæ uno proposito in commune consulat, modo ingenua sit, modo frugi.

Quos conlatos in præsentem syllogen numos vides, exigua pars sunt earum opum, quas abhinc annis septem, ex quo musei Cæsarei catalogum typis vulgaveram, augustæ gazæ inserui, quæ tantæ sunt tamque præclaræ, ut sæpe damnaverim meum illud consilium, ut exitus docuit, intempestivum sane, quod me tum ad edendum catalogum impulerat, cujus passim solitudo in moneta præsertim Græca ipsi auctori molesta & indecora est visa. Sed enim inconsultum putabam differre propositum in spes, quæ tum nullæ apparebant. Quod si magnam partem jam culta videmus spatia, & referta civitatibus populisque, quæ paullo ante inculta fuere, ejus auctorem beneficii unum grati prædicamus JOSEPHVM AVGVSTVM, cujus quam illustria sint quam copiosa in subsidia doctrinæ artesque liberales promerita, quæ seu ornamæ non ad utilitatem modo, sed & splendorem regium bibliothecæ suæ, seu conquirendis tabulis pictis, seu inferendis omnibus ad historiam na-

P R A E F A T I O.

v

turalem artemque anatomicam adjumentis impenderat, possum silentio præterire, quod non deest materia beneficiorum, quibus sacram sibi antiquitatem obstrinxit, & quæ ut meis laudibus & gratiarum actione celebrentur, a me jure quodam suo deprecantur. Ejus enim & liberalitate, & in veteris ævi reliquias voluntate factum, ut opulentissimos tres antiquæ monetæ thesauros, Ariostianum pretio redemptum, Bruxellense avunculi Caroli Lotharingiæ ducis, Tirolense in Ambrasii scriniis hæcenus sepultum in gazam Vindobonensem velut communem alveum derivaret. At vero parum sibi præstitisse visus, si tantum parta conservaret, & oblata pretio rependeret, nisi & ipse in supplementorum occasiones immineret, non modo cohortatus est provinciarum præsides, caveant, ne si quid rei veteris ex terræ sinu emergeret, illud aut dissipari, aut hominum avaritia corrumpi sinerent, sed imperavit etiam suis ad externos principes legatis, ne parcerent in colligendo sumptibus, quidquid monetæ seu veteris seu novæ deesse in scriniis thesauri Cæsarei intelligerent. Occupavit principis mandata Ill. Petrus L. B. Herbertus Cæsareus Constantinopoli orator, magis ille suomet ingenio obsecutus, quo is a teneris unguiculis, quidquid est honestarum artium, avide arripuit excoluitque, dum anno superiore justum lectissimumque veteris monetæ agmen inde a pluribus annis in urbe orientis principe conlectum in augustam gazam migrare jussit, nimirum illustre magni Augerii Busbequii, in cujus stationem post duo sæcula successerat, exemplum secutus, cui eadem opera propositum fuerat, & publica imperii, & privata Minervæ negotia procurare.

Ab his ergo accessionibus, tum & aliis, quas privata industria paraveram, capti sunt numi, quos minutum istud opusculum complectitur, anecdoti, quod norim, omnes, demptis paucis, sed quos ut restituerem, certa causa persuasit. Potest enim accidere, ut numos jam vulgatos multo refingas utilius, quam proferas nondum vulgatos. Multa sane extant in eruditorum operibus numismata, quæ aliter promulgata legimus, quam re ipsa sunt, sive istud factum intentata serio fraude, quo in proposito fuisse Golzium experientia doctus comperi, sive quod numus ævo corruptus oblato oculis alieno statu auctori illudit. Utriusque exempla dabit nostra hæc sylloge in numis Metaponti, Crotonis, Anazarbi, aliisque. At quantillum istud pro immenso eorum agmine, quos Golzii, Mediobarbi, aliorumque thesauri civitate palam donavere? quibus deinde tanquam testibus incorruptis dum incautius utuntur viri præstantes atque eruditi, quam sæpenumero male ab his veteri sive historię, sive geographię, sive chronologię consultum fuerit, alibi planius & copiosius edocebo. Quocirca gratię habendę viris præclaris, qui dum hac mente atque consilio majorum errata corrigunt, idem profecto præstant, quod ii, qui latentes ignavis cautes naufragiis infames commonstrant. Quis enim vero inficiabitur, plus sæpe imminere periculi a numis sic editis, quam penitus ignoratis? ut sane Græcis Troja profectis minus infestę fuere noctis tenebrę, quam ignes dolosi ex Caphareo collucentes.

Ut generatim nostra hæc sylloge numos tantum complectitur ex gaza Cæsarea depromptos, sic tamen illatos nonnullos reperies illustris
pla-

plane ac rari argumenti, quos reverendissimus præsul Stephanus Borgia eo consilio ex urbe æterna miserat, ut cum opportunus locus dabitur, in lucem proferrem. Ejus viri celeberrimi & bono litterarum nati laudes, quas sive conquirendis veteris ævi reliquiis, sive fovendis hortandisque omnium nationum viris eruditis emeruerat, hoc loco persequi non attinet, quod satis omnium ore litterisque celebrantur, easque quibuscunque meis præconiis certius validiusque testantur eruditi thesauri, quos magnis sumptibus judicioque undecunque collectos Velitris eorum, qui his uti volent, commodo patere jussit. Cujus ego excelsum erectumque animum minus suspicio demirorque propterea, quod conquirendis sacræ antiquitatis cimeliis delectatur, quam quod ea, quæ modo privati sui que juris fecerat, continuo etiam publicis monumentis cum orbe erudito communicare gestit. Longe adeo ab eorum alienus indole, qui eruditam suam penum, dum uti illa sæpe nolint ipsi, sæpe ne norint quidem, idoneis ingeniis invident, quo fit, ut præclara hæc prisca ævi monumenta vix ex terræ visceribus renata alteram continuo mortem cogantur experiri. Quapropter propensa voluntate missa hæc numorum supplementa in syllogen meam recipienda duxi, quod sic & opusculi mei ornamentis & gravissimi præsulis laudibus consultum putabam, quod fortassis exemplum incitamento erit aliis, ut perspecto consilii mei candore, & provisis rei antiquariæ incrementis suas & ipsi opes hæcenus ignotas in publicum efferri cupiant.

Adjeci commentarios, quos numorum causæ postulare videbantur, non quos scribere potuissem, partim quod longiores digressiones nimium sæ-

*ſæpe a propoſito avertunt & tædium pariunt, partim quod variorum
examen argumentorum alteri operi, in quo nunc maxime ſum, reſer-
vo. Atque etiam ſi, quos vel in his deprehenderis nœvos, voles ami-
ca manu abſtergere, & me tibi privatim, & publice eruditos omnes
majorem in modum obſtrinxeris.*

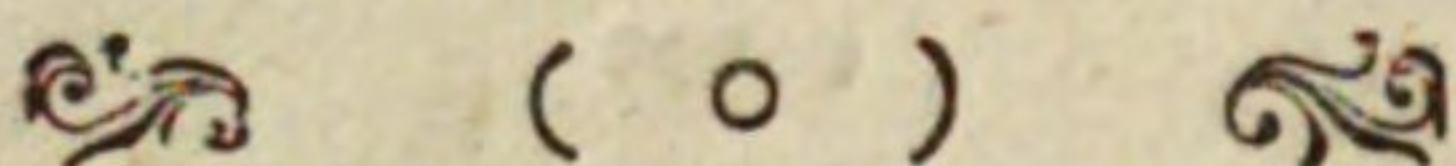
EXPLICATIO PARERGORVM.

Ad umbilicum pervenerant sylloges præsentis operæ, cum illustrissimus præsul Stephanus Borgia, cujus laudes in operis præmio peregeram, mecum communicaverat picturas numorum quatuor, qui Cosanorum Etruriæ, Acherontinorum Apuliæ, Perrhæborum Thessaliæ inscripta nomina ostentant. Eorum minimum meritum, quod *ἀνεκδοτῶν* sunt, at longe maximum, quod horum, quos dixi, populorum hætenus aut monumenta cognita non sunt, aut si quæ sunt promulgata, ea fuerunt conditione, ut hoc præconio satisfactum sibi non putarent eruditi. Cum igitur piaculum putarem, numorum tam illustrium usuram longius differri, placuit, eos æri incisos per idoneas hujus operis stationes distribuere, sic ut hoc loco occupemus ea, quæ de eorum pretio aliisque causis videbantur enarranda.

COSA ETRVRIAE.

COZA. *Caput Palladis*)(- - ZANO. *Caput equi frenatum.* AE. III. *Pag. 81.*

Caput Martis galeatum barbatum)(COSA. *Caput equi frenatum.* AE. III. *ibidem.*

Si antiquariorum veterum recentiorumque judicia spectes, tenuis hæc Etruriæ urbs non modo numorum sterilis non erit putanda, sed etiam præ reliquis omnibus veteris ævi urbibus numis ex nobili metallo flatu abundasse. Nam hujus esse urbis opus diu crediti illustres numi aurei argenteique, qui inscriptum ΚΟΖΩΝ, & consulis inter lictores processum offerunt, quorumque ingens ad nos numerus pervenit. Esse in Cofanorum moneta putandos, vix jam eruditis probabitur, quorum fere sententia est, signatos a M. Bruto Cæsaris parricida, & quam præstare aliis, aliquando in numis gentis Juniae latius comprobabo. Omissis ergo his, qui Cofanorum certe non sunt, en tibi eorum binos, æneos quidem pro aureis, sed certos indubitatosque. Numi hi sunt ex eorum genere, quos cum iisdem utrinque typis copiosos habemus ex ære, pauciores ex argento cum epigraphe ROMA. ROMANO. ΟΜΑΛΟC., quos per fabricæ modum dubitari nequit, non Romæ, cujus nomen potissimum præferunt, sed per Campaniæ & Græciæ M. urbes signatos, in quo examine alio tempore longior ero. Ergo Cofani ad monetæ tum obviæ exemplar suos formavere numos, inscripto tamen urbis suæ nomine, non quod alii plerumque fecere, Romæ. Reperimus apud scriptores veteres & *Cossa* & *Cosa*, tum & *Cosa* & multitudinis numero *Cosæ*. In utroque posterius placuit Virgilio: *Quique urbem liquere Cosas.* (a) Et Rutilius: *Et desolatæ moenia foeda Cosæ.* Littera Z in numo priore haud dubio est S inversum. Sic & in numis Treboniani perinde scribitur ARNASI. & ARNAZI. De formula COZANO. agatur infra pag. 94.

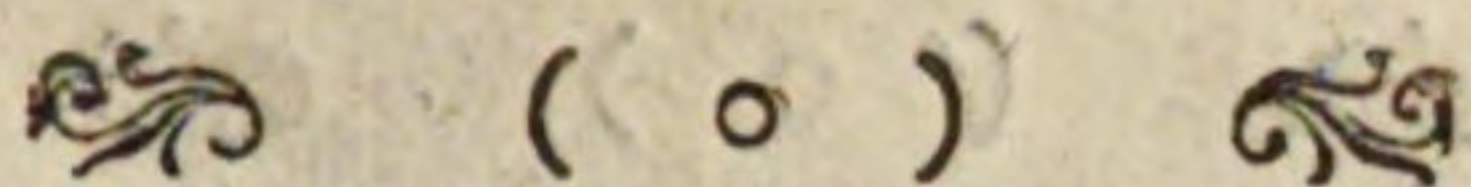
ACHERONTIA APVLIAE.

ΑΝΙΝΝΥΡΑΥΝ Caput Palladis)(Miles stans, d. pateram, s. clypeum cum hasta
AE. II. Pag. 89

Urbs populusve geminus nomine Acherontiae a veteribus proditur. Prior mediterranea in Apulia prope Venusiam Horatii patriam, qui ejus quoque meminit: *Quicunque celsæ nidum Acherontiae - - tenent.* (b) dicta hodie *Acerenza*. Alteram in Bruttiorum agro locat Plinius (c) *In peninsula fluvius Acheron, a quo oppidani Acherontini, qui Alexandro Epiri regi fatalis fuit.* Utri faverit Golzius edito numo suo, cujuscunque

is

(a) Aen. X. 167. (b) Carm. L. III. od. 4. (c) L. III. §. 10.

is sit fidei, cum epigraphe AXEPONTAN., non constat; similis certe alter visus non est. Præsens Borgianus una cum simili alio repertus est in vicinia Acherontiae Apulæ, quæ causa est, cur huic potius præ altera Bruttiorum sit tribuendus. Accedit, verisimile non esse, litteras Oscan in Bruttios usque pertinuisse. Epigraphe Osca Latine reddita *AKurummar* facit, incerto, sitne vox una, an composita, item, an Latini barbarum istud vocabulum in mansuetius & magis Græcum *Acherontia* verterint, utrum Osci vetus *Acherontia* nomen ex linguæ suæ genio in *AKurummar* flexerint, quæ ignorata plurium numerorum Oscanum explicatum impediunt, ceu eorum, qui IDNO, 8ISTLVS &c. inscribuntur. Et vero in numo quoque præsentem explicando laborassent eruditi, nisi natale solum indicasset vicinia Acherontiae, prope quam is emerfit.

PERRHAEBIA THESSALIAE.

Vir nudus taurum dimidium prehensis cornibus retinet.)(ΠΕΡΑ. *Equus dimidius.* AR.

III.

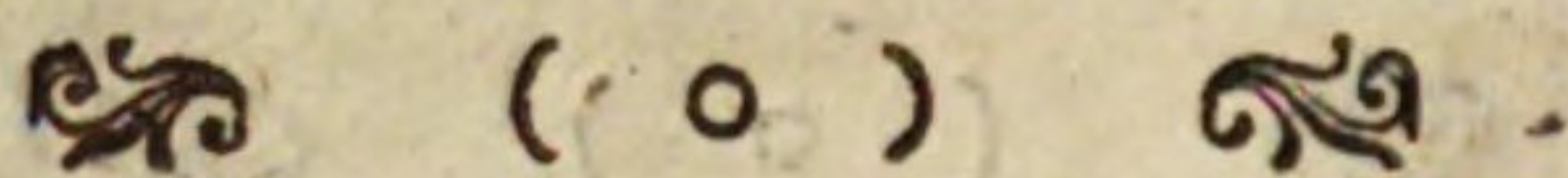
Pag. 113.

Eximius hic numus ex eorum est genere, quos vidisse, cujates sint, agnovisse est. Uni enim fuere Thessali, qui numos argenteos hac forma, his utriusque partis typis, hoc pondere, communi certe consilio signavere. At dum provinciam suapte edisserunt, nondum urbem eorum patriam tenemus, cujus mentio unum in hoc fœdere discrimen constituit. Cusi hac lege numi hætenus comperti sunt Larissæ, Pelinæ, Pharcadonis, Pherarum, Triccæ, sed quarum nulli sese inscriptum numo ΠΕΡΑ. adcommodat. At fuit in Thessalia *Perrhæbia* regio sic appellata ab incolis Perrhæbis, quorum pars habitavit in septemtriones ad Olympum montem & Tempe, pars in meridiem ad Pindum & Athamanes. Hæc variis locis Strabo & Scymnus Chius (a) Horum prioribus ut præsentem numum tribuam, adducor propterea, quod video, hoc monetæ argenteæ genere solum usos Thessalos, qui circum Peneum fluvium habitabant. Si Perrhæborum nomen a veteribus plerumque duplici P est exaratum, habemus exemplum aliorum, quibus simplex placuit, quos inter Homerus pater syllabam primam corripit certo simplicis P. indicio: (b)

2

Tød

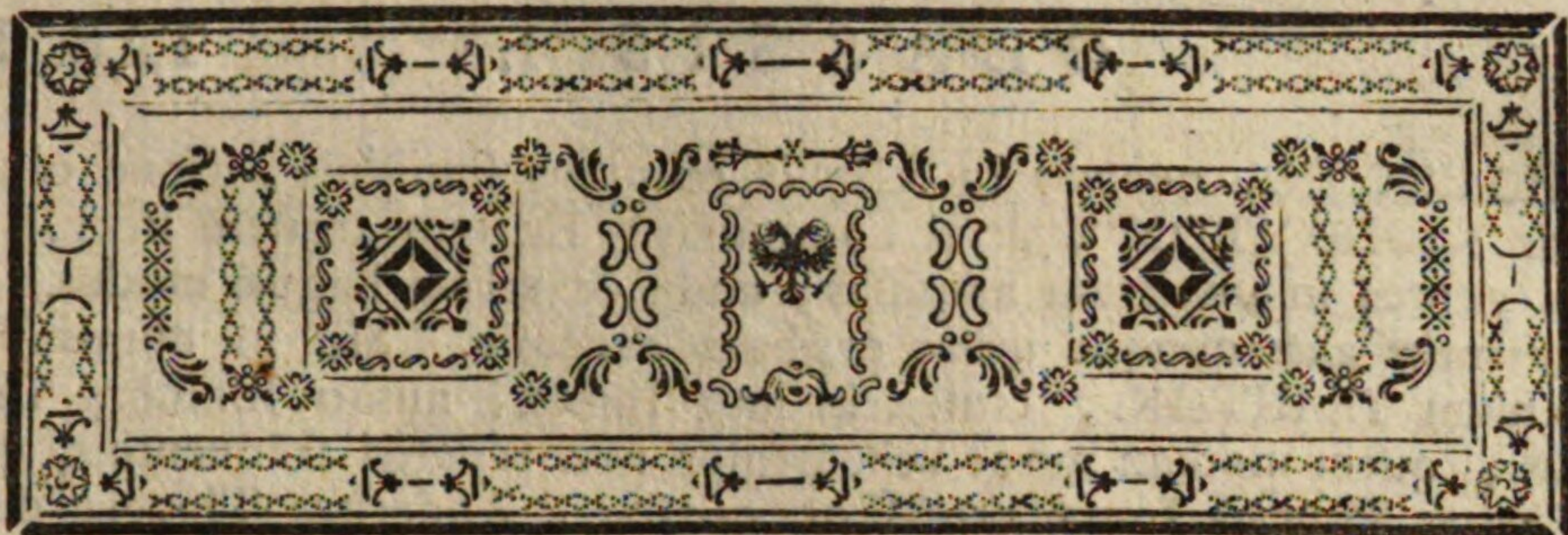
(a) v. 577. & 614. (b) II. B. 749.

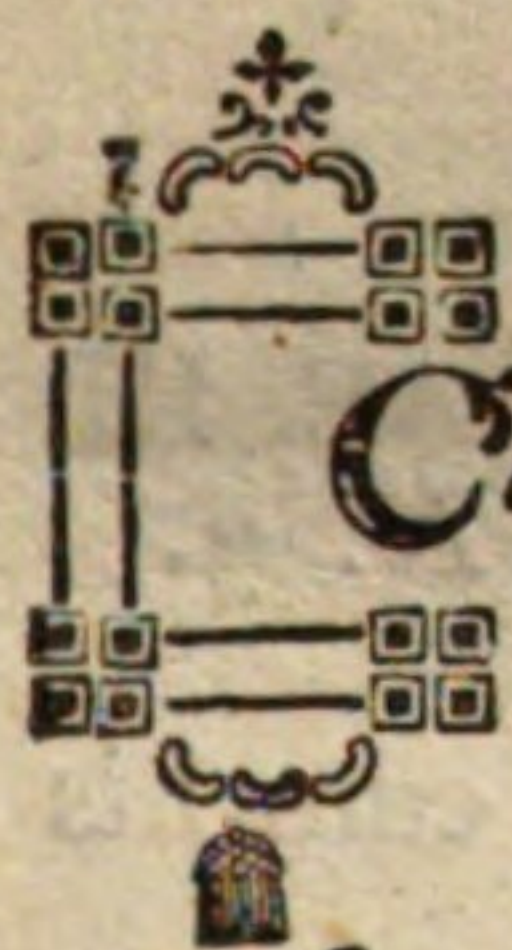
Τῷ δ' Ἐνιγνὲς ἔποντο, μινεπὸλεμοι τε Περαιῆς.

ad quem versum notat Eustathius: *sciendum porro est, eos, qui Homerum sequuntur, ac recentiores simplice P scribere Perrhabos; at veteres alii duplicarunt litteram immutabilem. Neque vero veteres in ejiciendo altero P magnopere difficiles novimus. Sic legimus in numis Dyrrhachii ΔΤΡΑ. & ΔΤΡΡΑ. & in numo Chersonesi Cretæ apud Pellerinium ΧΕΡΟΝΑΣΙΟΝ. pro ΧΕΡΡΟΝΑΣΙΟΝ. Paulo supra COSA pro usitato aliis Cossa vidimus. Nolim etiam, decurtandi modum ΠΕΡΑ. pro ΠΕΡΑΙ. alicui esse molestum; nam & in vicinæ Euboeæ numis legimus ΕΤΒΟ. pro ΕΤΒΟΙ. Ceterum hæc Perrhæbia hætenus antiquariis omnibus intacta, & cui ne ipse quidem Golzius, qui tot Græciæ urbes corruerat, vitium obtulit, incertum, cur eum ejus miseritum.*

CLASSIS I.
 NUMI POPVLORVM ET VRBIVM.
 NEAPOLIS CAMPANIAE.

Caput muliebre aduersum diadematum)(ΝΕΟΠΟΛΙΤΑΣ. (Iscriptum *Βασσιλεως*) *Bos capite humano.* AR. III. Tab. I. Nro. 1.

Caput Apollinis laureatum.)(ΝΕΟ--ΛΙΤΕΩΝ. *Bos dimidius facie humana.* AE. III. N. 2.

Numi prioris insigne meritum longa vetustas. Inter omnes enim socios argenteos, quos antiquarii hactenus ediderunt, antiquitate facile præstat. In aliis caput muliebre dextrorsum aut sinistrorsum spectat, in nostro intuentem intuetur. Scriptura *Βασσιλεως* exarata princeps ejus, quam dixi, vetustatis indicium. At mirus videatur modus Doricus ΝΕΟΠΟΛΙΤΑΣ. pro sueto in hujus urbis numis ΝΕΟΠΟΛΙΤΗΣ. Enim vero causam tenemus, cur Cauloniatae & Crotoniatae scripserint ΚΑΤΑΩΝΙΑΤΑΣ. & ΚΡΟΤΩΝΙΑΤΑΣ., verum quæ cum Doribus communio Neapolitanis, qui per Cumanos conditores Chalcidenses fuere? Quæ vero deinde causa dialectum Ionicam invexit, quam præfert numus alter æneus scripto
 A NEO-

NEOΠΟΛΙΤΕΩΝ., quando in reliquis omnibus similibus, iisque obviis, legitur NEOΠΟΛΙΤΩΝ. dialecti communis? Ex quo arguere licet, alias etiam gentes in civitatem admissas, unde & varius linguæ modus. Ejus inconstantia aliæ quoque urbes præbent exempla. Sic in numis Velia perpetuum ΤΕΛΗΤΩΝ., tamen in uno Hunteri numo Ionicum ΤΕΛΗΤΕΩΝ., quem modum miror vehementer non reperiri frequentius, quando Eleatas Phocæa Joniæ profectos constat. Abderitas Thraciæ decue- rat scribere Jonice ΑΒΔΗΡΙΤΕΩΝ., quod Tejorum Joniæ fuerunt colo- ni, scripsere tamen & ΑΒΔΗΡΙΤΩΝ. teste iterum Hunteri numo. In- signes ergo sunt hi numi, qui receptos in urbem Doreæ & Jones pro- fitentur. Doricum etiam est ΝΕΤΠΟΛΙΤΩΝ., quod præferunt numi bini Hunteriani, quanquam si Doricum istud est, mirer, non etiam ipsum vo- cabulum in ΤΑΝ. exire. Hos numos si vidisset Martorellus, qui in the- ca sua calamaria Neapolitanos suos totos Atticos & Athenienses prædi- cat, neque unquam aliena dialecto inquinatos (a.) quin & adserere non dubitat (b.) *scias, Neapolitanos angue pejus Dorismum aufugisse*, quæ is quæso adversum indubitata hæc antiquitatis Neapolitanæ monumenta dixisset? aut verius, quæ non dixisset?

NVCERIA ALFATERNA.

Caput virile imberbe, infra ΚΡΑ.)(ΝΟΤΚΡΗ - - - Fulmen. AE. III. N. 3.

Rari sunt omnes hujus Nuceriæ numi, quos inter præsens cum his typis nondum cognitus.

INCERTVS CAMPANIAE.

Caput Apollinis laureatum)(ΙΔΝΘΙΒ Bos facie humana. AE. III. N. 4.
tectus elegante vernice viridi.

Cl. Ignarra primus, quod norim, similium numorum præco, in suo, aliisque, quos se vidisse profitetur, legit ΙΔΝΟ., quam vocem re- solvit in *Irinus*, ut adeo urbs dicta sit *Iria*, vel *Irium*; verum cum
agi-

(a.) Cap. V. part. V. (b.) Pag. 508.

agitur, ubi gentium sita, nihil adferre potest præter conjecturas, quæ eo denique recidunt, ut verisimile putet, quoniam ejusdem prorsus fabricæ sunt cum Larinatum Frentanorum numis, in iisdem eam Frentanis stetitisse. (c.) Hæc ut nulla probabili causa adferri video, sic quid aliud statuendum sit, juxta ignoro cum ignarissimis. Jam illud in his numis turbat, quod ipsa epigraphe non sibi satis constat. Cl. Ignarra in suis, ut dixi, legit IDNO. In alio, quem vidi in museo Cels. Principis Waldeck, legitur luculentum IDN $\otimes$. In simili Hunteriano, si modo extimæ partes illæ sæ sunt, legit Combius VRAON., litteris, ut ait, Etruscis (d.) atque hac fiducia Uriam Calabriae refert, cujus copiosos habemus argenteos, inscriptos TPINA. aut similiter. Aliter, ut vidimus, nomen exaratur in numo præsentis musei Cæsarei. Omnibus adcurate expensis istud unum credo posse adfirmari, esse alicujus urbis Campaniæ. Etenim illud non facile dederò, quod adfirmat Cl. Ignarra, esse eos ejusdem fabricæ, cujus sunt numi Larinatum, quin hac spectata similes potius video Neapolitanorum numis, atque etiam caput Apollinis sic in utrisque est simile, ut, nisi vetaret epigraphe, non dubitarem alteros quoque esse Neapolitanos adfirmare. Juvat sententiam meam vernix ex viridi cærulea numo meo inhærens, quæ fere solos Campaniæ urbium numos vestit, tum & bos facie humana in his typus perpetuus.

Adverte in his numis elementum O tribus variis modis exaratum, primum ut O more solito, deinde ut $\otimes$, qua forma habemus Theta in quodam Athenarum numo edente Neumanno (e.) hoc quidem non admodum vetusto, sed & in vetustissimo marmore Deliacò (f.) & in marmore Sigeo, & Herodis Attici, denique ut $\odot$, qui mos in Græcia M. vetus, nam sic fictum O habemus in antiquissimo numo Crotonis, tum & Caulonis, quem proxime intuebimur.

TARENTVM CALABRIÆ.

TA. (retrograde) *Caput muliebre.*)(TARAI (retrograde & litteris pervetustis) *Pegasus dimidiatus, infra concha.* AR. III. N. 5.

Ex incredibili monetæ Tarentinæ messe ii soli commemorari merentur, qui aut rara habent canæ vetustatis indicia, aut præter equitem,
A 2 vel

(c.) de palæst. Neap. p. 256. (d.) pag. 354. Tab. 62. n. XX. (e.) Num. pop. P. I. 219. (f.) Montfaucon pal. Græc. p. 121. 122.

vel Tarantem delphino vectum, noctuamve, obsoleta ejus argumenta, alios & necdum inspectos typos offerunt. Utroque capite numus præfens commendandus, antiquitatem adfert litterarum forma pervetus, novitatem Pegasi typus nondum, quod norim, cognitus.

LYCIANI.

Caput Jovis laureatum)(ΛΥΚΙΑΝΩΝ. *Aquila stans expansis alis & respiciens, in area coleopteron.* AE. II. N. 6.

Causa eorum, quæ mox disputabo, juvat hoc loco recensere numos alios similes, aut adfines, etsi jam ex catalogis cognitos:

Caput Herculis leonis exuviis tectum)(ΛΥΚΙΑΝΩΝ. *Pallas prope- re gradiens & respiciens utraque manu clypeum prætendit hasta ad humerum inclinata.* AE. II. (Mus. Cæs.)

Caput Martis galeatum barbatum)(ΛΟΥΚΑΝΩΜ. *Pallas prope- re gradiens & respiciens utraque manu clypeum objicit, hasta ad humerum inclinata.* AE. III. (Mus. Cæs.)

Caput Cereris spicis coronatum, in alio: Caput Victoriæ.)(ΛΟΥΚΑΝΩΜ. *Juppiter nudus gradiens d. fulmen intentat, s. hastam.* AE. III. (Mus. Cæs. Pellerin. Magnan Lucan. num. Tab. 4.)

Typi hi omnes ad minimos usque apices, & numorum ipsa fabri- ca adeo cum Bruttiorum moneta conspirant, ut horum monetam indu- bitato crederes, nisi aliud diceret epigraphe. Ergo istud saltem certum, eos a populo, qui Bruttiis contiguus fuit, certa ratione ac consilio sig- natos, quod idem quoque de Mamertinis Siciliæ, quorum numi Brut- tiis item sunt simillimi, probabile est. Posteriores duos numos ad Lu- canos Bruttiis conterminos pertinere, epigraphe ΛΟΥΚΑΝΩΜ. satis qui- dem indicat, sed apparet etiam, signatos illos tum, quando Græcorum lingua per liberalius cum Latinis commercium vitium facere cœpit, nam probe Græce nunquam dictum est Λευκανία, sed Λευκανία, ut etiam nunquam probe Λευκίος, sed Λευκίος.

Plus difficultatis offerunt numi duo priores inscripti ΑΤΚΙΑΝΩΝ. Horum unum Frölichius, credo, propter nominis adfinitatem Lycio Thessaliæ tribuit (g.) quæ sententia valere nequit propter causas adlatas. Pellerinius a Brutiis signatos mavult, quorum pars sede in Lucania fixa sese ad aliorum discrimen Λυκίανες, tanquam *Bruttios Lucanos*, dixissent (h.) Conjectura mera. Mazzochius late probare adnititur, tribuendos esse *Lupiae Calabriae*, hodie *Lecce*, quam vetere ævo Græcis dictam Λυκίον autumat (i.) Verum si Lupiam pertinent tanto intervallo a Brutiis distitam, qua is ratione tam perfectam horum numorum cum Brutiis similitudinem explicabit? Quid si statuamus, quoniam certum est, ad hunc eos tractum pertinere, *Lycianos* hos alios non esse, quam ipsos *Lucanos*, atque ut iidem perversa orthographia in posterioribus numis dicere se poterant Λεκανες pro Λευκανες, ita errore altero sese dixisse Λυκίανες, dictione hac sponte ex adoptato semel Λεκανοι Latinorum fluente, vetere inter Γ Græcorum & V Latinorum concordia, nam quod Græci μυς, κυβος, idem Latini dixerunt *mus*, *cubus* &c. Sic Appianus quoque ex Latinorum *Brutiis* fecit Βευττιοι, (k.) qui pure Βεττιοι dicebantur, & in numis Cretæ *Lupus Procos.* scribitur Græce ΑΤΠΙΟΣ.

Numum, quem primum proposui, jam in Hunteri thesauro reperias (l.) tum & Mazzochium (m.) restituendum tamen putavi, cum quod rarissimum, tum quod magis est integer, nam in area averfæ lepidum habet sigillum animalculi coleopteri.

METAPONTVM.

Vir nudus adversus flans d. oblongum ramum frondosum humi attinet, s. bacillum.) (META. Spica, claudentibus oram globulis.
AR. II. N. 7.

Hujus argumentum numi ut novum est, neque aliunde cognitum, ita ambiguum sane, & cujus tentare explicatum res ardua. Eo religiosum aliquem ritum latere, dubitari nequit, at quem, & cujus numinis? Typus hic inspectus continuo in animum revocavit fuetas in nonnullis veterum festis δένδροφορίας, id est: *arborum*, seu *ramorum gestationes*: quas cum

A 3

no-

(g.) not. elem. p. 97. (h.) Rec. I. p. 52. (i.) Tab. Her. p. 519. (k.) in Hannibal.
(l.) Tab. 34. n. 2. (m.) Tab. Heracl. p. 554.

nomino; nolim intelligi dendrophoros, quorum Romæ constituta fuisse collegia ex marmoribus novimus, & de quibus agunt Sponius (n.) Vossius (o.) alique. Neque enim satis compertum, isthæc collegia fuerintne instituti sacri, an civilis, atque ut demus, fuisse sacri, novicius certe fuit ritus, & qui componi nequit cum dendrophoro vetustissimi hujus numi Metapontini. Ex eadem causa procul habeo Silvanum, quem *Dendrophorum* compellat marmor Gruteri (p.) de astrum Romanum, & veteri Græciæ ignotum. Vetustiore numus ritum, & ex fonte Græco petatum poscit. Ejus exempla aliquot apud veteres reperi. Ut taceam pinum magnæ Deum matri sacram, quamque in ejus pompam ipso æquinoctii verni initio succisam refert Julianus imperator (q.) unde in vetere Kalendario apud Lambecium ad. XI. Kal. Mart. legitur: *Arbor intrat*, auctor est Plutarchus, festum Athenis a Theseo constitutum, dictumque ὡσχοφορία, quod *ramorum gestatione* peragebatur. Propius huc pertinet, quod perhibet Strabo (r.) qui postquam docuerat, constituisse Græcos, ut essent propria Musis & Cereri orgia omnia, bacchationes, chori, sacrorum initia, mysteria, addit: Γακχον τε και τον Διονυσον καλεσι, και τον ἀρχηγετην των μυσηγιων της ΔΗΜΗΤΡΟΣ δαιμονα. ΔΕΝΔΡΟΦΟΡΙΑΙ τε και χορειαι, και τελεται κοιναι των θεων εισι τετων. *Bacchum appellant quoque Jacchum, & principem mysteriorum, genium CERERIS, tum RAMORUM GESTATIONES, choreae, sacrificia communia Deorum sunt istorum.* Ex hac doctrina, quam Strabo ex vetere Græcorum theologia hausit, liquet, omnem hunc ritum sacrum, ac quod sequitur, dendrophoriam quoque peculiari quodam jure ad Cererem pertinuisse, cujus cum maximi fuerint Metaponti propter frugum ubertatem honores, verisimile est, in parte hujus numi adversa propositum aliquem sacri ejus ritus ministrum, nisi forte, quod nudus est, erit ipse Cereris genius Straboni memoratus, aut ipse adeo Bacchus cum propter causas allatas, tum quod ei nomine Δενδριτς, id est: *arborum tutoris*, omnes pæne Græci sacrificia obtulere teste Plutarcho (s.) Confer & Phurnutum (t.) & Diodorum Sic. (u.)

Ex Metaponti numis præstant ii five argentei, five ænei, qui in parte adversa figuram stantem offerunt. Similes argenteos binos edidit Magnanus, in quorum uno stans Minotaurus, in altero heros nudus clava armatus, quorum explicatum alias dabimus. (x.) Uterque & volumi-
ne

(n.) Miscell. pag. 56. (o.) idol. L. I. c. 20. (p.) pag. LXIV. 7. (q.) orat. V. (r.) L. X. p. m. 717. (s.) Sympos. L. V. probl. 3. & L. IX, probl. 14. (t.) de nat. deer. c. 30. (u.) L. III. c. 63. (x.) Lucan. num.

ne & fabricæ modo nostrum imitatur. Eodem modo numus Hunterianus Apollinem nudum adversum stantem sistit.

*

*

*

Mercurius nudus stans dextera super candelabro extensa, sinistra caduceum, in area ET. & circulus)(ME. OBOΛOΣ. Spica. AE. II. N. 8.

Factum bene, quod ad numi hujus insignem præstantiam accedit etiam status integer, nulla sui parte per ævum oblato vitio, quo ejus merito corrigitur numus alter nostro simillimus musei Hunteriani, sed adrosus certe, nam pro luculento OBOΛOΣ. auctori Combio obtulit ΘEOΔOΣ., quæ causa fuit, cur is numum suum Theodosiæ Chersonesi Tauricæ tribuendum putaret. Ipsum vero etiam istud cimelium pridem editum reperio a Golzio, (y.) sed quod admirabili huic viro in more fuit positum, ut, cum urbis nomen in numo non reperiret, ipse, quod libuit, æri incidendum curaret, quod alias copiosis exemplis demonstrabo, in præsentem numo eodem loco, quem candelabrum occupat, expressit vocabulum ΝΙΣΑΙΩΝ. Variat etiam anticæ imago, quod haud dubio numi sui vitio tribuendum; nam pro certo Mercurio obtulit virum seminudum super navi gradientem, & porrecta dextera rotundum quid tenentem. Quo falso indicio duplex enatus error; nam primum creditus est numus pertinere Nisæam Atticæ, figura vero cymbæ insistentis visa Cupero exhibere Aeacum, OBOΛON parti aversæ inscriptum, nempe transvectionis vectigal, exigentem, ut notavit Pitiscus (z.) Recte igitur præclarus noster numus utrumque socium, & Hunterianum & Golzianum, relegere Metapontum iter jubet. Huc etiam pertinet is, quem edidit Motraius (a.) ME- - Caput Cereris)(OBOΛOΣ. Spica. AE.

Maximum numo pretium facit inscriptum OBOΛOΣ., neque enim in ullo alio Italiæ etiam latissime sumptæ numo pondus aut valorem numi litteris plene exaratum habemus. OBOΛOΣ. etiam inscribitur numis Chiorum (b.) & ΤΡΙΩΒΟΛΟΣ. rarissimo numo Samothraciæ (c.) Fuit vero obolus Athenis moneta argentea, & pars drachmæ sexta, de quo videatur Pollux. At serius, vel certe alibi fuisse obolum monetam æneam, citata numorum exempla demonstrant.

SY-

(y.) in Græciâ tab. XIII. (z.) in Lexic. sub obolus. (a.) Voyag. Tom. II. tab. 7. num. 40. (b.) Theopoli, Hunter. (c.) Hunter.

SYBARIS.

VM. *Bos stans & respiciens, cujus dorso insidet cicada*)(Sine epigraphe. *Idem typus, sed incusus.* AR. I. N. 9.

Epigraphe extrita. *Bos capite humano & barbato stans & respiciens.*)(Sine epigraphe. *Idem typus sed incusus.* AR. II. N. 10.

Numum priorem etsi in nobilioribus museis non infrequentem, tamen propter insistentem tauro cicadam, argumentum non illepidum, edendum censui, nam necdum inter tot similes alibi editos reperi alium, qui præter bovem stantem aliud offerret. Campestre istud animal, quod, ut Anacreontis aureo carmine utar, sua esse putat *κείνα πάντα, ὅποσα ἐλεπεί ἐν ἀγροῖς, X' ὅποσα φέρουσιν ὦραι*, ea omnia, quæcunque videt in agris, quæcunque ferunt anni tempora, tauri sibi dorsum selegit, ex quo velut scenico tigno, *βασιλεὺς ὅπως αἰδῇ*, ceu rex caneret. Ipse vero bos respectat, ut exciperet carmen ejus, cui Phœbus *λίγυρην ἔδωκεν ὀϊμὴν*, canoram dedit vocem. (d.)

Magis spectabilis numus alter propter typi in Sybaritarum moneta insolentiam, quem quidem editum hætenus non vidi, indicatum tamen ὡς ἐν παροῶ a Cl. Ignarra ex museo Ducis Nojæ, qui & testatur, juxta scriptum esse solitum VM. (e.) tanto gratiore mihi testimonio, quod certum me etiam reddit, hunc quoque numum esse Sybariticum, quod, exesa inscriptione, suspicabar tantum ex modo bovis respectantis & typi in averfa repetiti, & introrsum hiantis. Habemus ergo in Sybaris quoque moneta biforme illud monstrum in Campaniæ Siciliaeque urbium numis obvium, sed *Συβαριτικῶς* propositum, nempe respicientis ritu.

CAVLON.

Jupiter nudus gradiens d. fulmen vibrat, sinistra extenta, ex qua pendet strophium, in area quid monogrammati simile)(KATAONIA-TAS. (f.) *Cervus stans.* AR. II. N. 11.

Nu-

(d.) Ode XLIII. (e.) de pal. Neap. p. 266, (f.) Litteris pervetustis, quarum modum vide iconismo

Numus hic vetus alphabetum Græcum, quale antiquissimo ævo in hoc tractu viguit, eximie illustrat, quæ una fuit causa ejus edendi. Una hæc vox quinque litteras offert a recentiore modo abludentes, nempe Τ. Α. Ο. Ι. Σ.

C R O T O N.

ΟΡΟ. *Tripus, in area diota.*)(DA. *Tripus, in area candelabrum.*
AR. II. N. 12.

Edendi hujus numi causa una fuit scriptum in averfa DA. Cum in vetustissimis M. Graciæ numis aliud præter urbis nomen scribitur, istud plerumque alteram aliquam urbem indicat. Sic habemus junctas urbes Buxentum & Sirin, Crotonem & Pandosiam, aliasque. In numo Neumannii nostri legitur hinc ϣPOT. inde ME- quam postremam vocem is commode Metapontum refert. Quod si secundum hanc legem verisimile putamus, litteris DA. in hoc Crotonis numo externam aliquam urbem indicari, nullam aliam reperiemus posse opportunius cum Crotone connecti, quam Zacynthus insulæ cognominis urbem, quæ Doribus sic dicta fuit Dacynthus, ut Zancle Dancle, quod alias latius demonstrabo. Ejus conjecturæ me admonuit Theocritus, hæc de Crotone canens: (g.)

Ἀινέω ταν τε Κροτώνα, καλὰ πόλις ἡ Ζακύνθος.
Laudo & Crotonem, pulchra urbs est Zacynthus.

Nomine vero Zacynthi hoc loco intelligendam ipsam Crotonem, non modo ex verbis Theocriti abunde colligitur, sed & ex verbis scholiastæ: Κροτών και Ζακύνθος, ἡ αὐτή. Quæ causa fuerit cur Croton & Zacynthus diceretur, ignoro. Forte eorum, qui duce Myscello urbem condidere, major pars fuerunt Zacynthii. Istud si verum est, causam etiam tenemus tripodis, qui in antiquissimis Crotonis numis perpetuus typus est, nam Zacynthii cum urbis suæ nomine Crotonem traduxerint etiam tripodem, cujus imago in Zacynthiorum moneta etiam antiquissima obvius est typus. Stetisse vero etiam Crotone Apollinis Pythii templum,

B

(g.) Idyll, Δ, 32.

plum, ad quem tripus proprie pertinet, refert Jamblichus (*h.*) Sed hæc, quæ dixi, nonnisi in conjecturis, forte non ἀσφατος puto.

*

*

*

KPOTON. *Tripus, hinc vir nudus ingenuus sagittam emit-
tit adversus serpentem sese illinc erigentem.*

Ο Ξ Κ Ξ ΜΤΑΜ. *Vir nudus petrae insidens ante aram luculentam d.
lauri ramum, s. clavam, humi arcus & pharetra. AR. fere I. (Mus.
M. Ducis. Pembrok Part. II. tab. 16.)* N. 13.

KPOTΩ. *Caput Palladis.*

ΟΙΚΙΣΤΑΣ. *Hercules gradiens & clava pro scipione utens, & exuvias
leonis prætendens. AR. III.* N. 14.

Priorem ex his pridem edidit Golzius (*i.*) verum deficiente in hoc, ut apparet, inscriptione KPOTON., adfinxit more suo, qualem voluit, placuitque in eo legere ΑΓΕΣΣΙΩΝ., quo oraculo evasit numus Ageffi obscuræ Thraciæ urbis Stephano memoratæ. Ejus similem reperi in museo M. Ducis, sed extrito urbis nomine, quod liberaliter sistit citatus Pembrokianus, qui adeo nos veram horum patriam Crotonem edocet, & Golzii figmentis valedicere jubet, a quibus ut eruditos securos præstarem, numum jam olim ex archetypo Florentino commentariis illustratum restituendum putavi (*k.*) Vocem partis aversæ ΟΥΚΣΑΤΑΜ., ut legendum putavi, tum inter ignotas, tractamque ex vetere indigenarum lingua credidi, & securus præterii, argumentum vero consultis solerter mythologis adeo certus eram pertinere ad Apollinem cum serpente Pythone pro tripode Delphico dimicantem, & deinde in Thessalia propter ejus draconis cædem expiatum, ut hætenus nihil a me planius feliciusque explicatum confidenter opinarer.

Quod fieri in nostris studiis consuevit, ut quæ primum præclare inventa & certissima putamus, infelicitè cecidisse cogamur confiteri,
idem

(*h.*) vit. Pythag. c. 9. (*i.*) in Græc. tab. 22. (*k.*) num. vet. p. 42.

idem & mihi in ejus numi explicatu accidisse comperi, cum alterum numum integerrimum, nunc musei Cæsarei, Bruxellis conspexi, in quo juxta certum Herculem certa epigraphe OIKISTAS. Quo viso cœpi continuo suspicari, an non præensum OTKSATAM. eandem possit præstare significationem, consultoque iterum ac solícite explorato archetypo Florentino, quod gypso expressum adhuc possideo, & cum imagine Pembrokiana collato facile veram lectionem, qualem proposueram, explicui, nempe O ζ K ζ MTAM. Nihil erat, quod amplius desiderarem. Novimus ex numis Posidoniae, Sybaris, Cauloniae, aliarumque hujus tractus urbium, secundum earum vetus alphabetum litteram ζ habere potentiam $\tau\theta$ I, & litteram M $\tau\theta$ Σ . Substitue novicios characteres I & Σ veteribus ζ & M, & habebis luculentum OIKISTAS numi alterius recentioris, positum Dorice pro OIKISTH Σ , conditor.

Hercules igitur dictus propalam Crotonis conditor, neque hunc inficiantur veterum testimonia, etsi nonnihil variantia. Diodorus hæc refert (l.) Herculem bobus iterum in Italiam trajectis, dum per maritima iter facit, Lacinium nonnullos boves suffurantem morte adfecisse, Crotonemque ex imprudentia forte casum funere ac monumento splendido honestasse, & clarum subinde oppidum defuncti nomine futurum accolis prædixisse. At secundum Ovidium (m.) Hercules ex Iberia cum bobus redux cum ad Lacinium pervenisset, aliquamdiu Crotonis usus hospitio adfirmavit discedens, multis post annis eo loco surrecturam urbem. At deus promissi memor Myscellum Argivum secundum quietem monuit, ut relicta patria apud Aesarum flumen urbem fundaret, cujus is monitis morem gerens in Italiam transgressus propter tumulum, qui Crotonis ossa texerat, mœnia statuit, indita novæ urbi herois Crotonis appellatione. Jure igitur propter hoc Hercules urbis conditor dictus & in moneta publica proclamatus, atque eodem jure in ipsos numi typos deturbato, quem olim intruseram, Apolline succedit. Nimirum in prioris numi antica juxta tripodem, qui hoc loco aliud nihil, quam solitum Crotonis typum notat, fingitur hydram Lernæam sagittis impetens, in averfa ipse ad aram sacrificans.

Posteriorem numum editum reperio, sed inique, propter manifestum ejus vitium, nimirum in Principis Turris Mucia Sicilia, ubi Se-

B 2

ge-

gestæ Siciliæ tribuitur (n.) Similis extat etiam in museo Hunteriano, nisi quod in hoc pro ΟΙΚΙΣΤΑΣ. legitur solitum ΚΡΟΤΩΝΙΑΤΑΣ (o.)

*

*

*

Caput Herculis imberbe leonis exuviis tectum.)(ΚΡΟ. Pagurus
AE. III. N. 15.

Caput Herculis conditorem, ut mox diximus, Herculem, pagurus urbem maritimam notat.

LOCRI EPIZEPHYRII.

ΛΟ. *Aquila stans, juxta quam granum hordei*)(*Fulmen inter*
duos circulos. AR. IV. N. 16.

Elegans hic numulus monetæ Locrensis nondum cognitæ varietatem auget. Aquila & fulmen ad Jovem pertinent, cujus in hoc populo cultum fuisse præcipuum plerique ejus numi eloquuntur. Duo circuli haud dubio pondus vel valorem numi a Locrensis constitutum indicant.

RHEGIUM.

Caput leonis obversum)(ECRINOS. *Jupiter sedens d. hastam, omnia intra lauream.* AR. I. Tab. II. N. 1.

Numum hunc, etsi similes cogniti jam sunt, edendum putavi, cum quod epigraphe ab aliis differt, tum quod occasionem mihi oblatam video, nonnullorum sententiam, minus, ut opinor, recte Rheginorum monetam explicantium, in examen vocandi. Cum refert Strabo, Rhegium nomen accepisse ἀπο τῆς ῥύγνυσθαι, *abrumpi*, auctore etiam Aeschylō, quem citat (p.) abrupta nimirum terræmotu Sicilia a continente Italiæ, nihil is sane dixit aliud, quam quod vulgo dictum fuit auctoribus cum

(n.) Tab. LXII. n. 5. (o.) Tab. 22. n. XII. (p.) L. VI. p. m. 396.

cum Græcis, tum Latinis. At idem paullo infra alium etymologiæ modum, quem auditu acceperat, in medium profert, nimirum, sic urbem appellatam videri a Samnitibus propter splendorem, scilicet *Regium* tanquam *Regiam*, βασιλειον, horum enim principes Romanæ civitatis fuisse participes, Latinoque plurimum sermone usos. Hæc Strabo, cui, homini Pontico, & Latinarum rerum minus perito venia danda, si rumori parum firmo, & peregre advecto locum in commentariis suis indulget, cui exiguam a se habitam fidem, argumento est, quod ipse ausus non est istud adfirmare, sed aliis, verumne sit, an falsum, dijudicandum relinquit. Atque ut brevitatis causa argumentis aliis abstineam, quæ memoratam hanc a Strabone sententiam evertunt, indubitatum est, extare Rhegii numos multo ante signatos, quam prætenfa hæc Samnitum cum Romanis communio cœpit.

Mazzochius ita divisit Strabonis sententiam, ut concederet quidem, *Regium* nomen hausisse a *Regia*, tamen appellationem istam non inditam a Samnitibus, sed a primis urbis incolis ex oriente utique advectis, in quorum lingua RAC est *regnare*, & REC idem quod *rex*. Ait præterea, litteras, quibus Rhegii numi inscribuntur, esse Latinas vel Oscas (Græcas non agnoscit) percussos vero hos numos post octogesimum ante Christum annum promulgata lege Julia, qua civitas Romana cum Samnitibus, Lucanis, Bruttiis communicata fuit, ex quo scilicet sermo Latinus familiaris evasit Italicis urbibus. Lege hæc omnia apud auctorem latius exposita (q.) Digna sane omnis hæc oratio homine, cui omnia hujus universi vocabula, quæ aut ultima Thule, aut summotissima in Austrum Taprobane fuderunt, Orientali fonte cadere videbantur, & qui unis philologiæ criticæ studiis intentus neglexit eam partem, quam πρακτικὴν appellamus, seu quæ in dijudicanda veterum monumentorum natura & externis causis versatur. Non est mihi animus, absurda omnia, quæ toto hoc capite effudit Mazzochius, refutare, huic uni intentus, ut comprobem, litteras monetæ Rheginæ non esse aut Latinas aut Oscas, sed plane Græcas.

Jam primum certum est ex Strabone aliisque, fuisse Rhegium coloniam Chalcidensium, & quod sequitur, perinde urbem Græcam, quam aut Veliam aut Cumas, perinde adeo Rheginos lingua patria Græca usos, quam aut Eleatas aut Cumæos. At, inquit Mazzochius, litteræ in Rhegii numis ejusdem sunt formæ, cujus sunt Latinæ. Quid tum? an

B 3

er-

ergo propterea Latinas faciemus? Quod si valebit, 'nihil obstat, quo minus aut Syracusanorum SVRA., aut Naxiorum NAXION., aut Gelenfium CELAΣ., aut Messanæ MESSENION., aut Himerensium HIMERA., aut Selinuntiorum HVΨΑΣ., aut, si superis placet, litteras, quæ sunt in vetustissimis marmoribus Amyclæis, vel Sigeo, Latinas vel Oſcas compellemus, quod litteræ in his fere omnes Latinis sunt simillimæ. Quis jam ignorat, Romanorum alphabetum esse vetustissimum Græcum, quod Pelasgicum appellamus, constanter retentum a Martia hac gente, & veteris instituti tenace, Græcis interim innata novandi libidine litterarum aut formam aut valorem immutantibus? Rectius ergo fecisset vir summe eruditus, si gravissima Plinii & Taciti testimonia his monumentis adcommodasset, quorum ille (r.) *Veteres Græcas litteras fuisse eadem pœne, quæ nunc sunt Latine, indicio erit Delphica tabula antiqui æris &c.* hic (s.) *& formæ litteris Latinis, quæ veterrimis Græcorum.* Legis ergo instar tenendum, quanto magis litteræ in numo aut marmore urbis Græcæ ad formam litterarum Romanarum accedunt, tanto esse eum numum aut marmor antiquius, inscriptum ante, quam hæc Græcorum innovatio invalesceret. Atque secundum hanc legem certum etiam, antiquissimos esse numos Sicularum urbium, quos mox citavi, & antiquissimos ex eadem causa esse numos Rhegii, inscriptos: RECI. RECION. RECINO. vel ut in nostro: RECINOS., nam litteras R & S, quæ Mazzochio Latine videntur, habemus in numis vetustissimis Syracusanarum, & C in obviis Gelenfium & Agrigentinarum. Quod vero ait idem, hos Rheginorum numos nonnisi post octogesimum ante Christum annum percussos, satis testatur, virum summum majorem operam impendisse volvendis libris, quam dijudicandæ numorum ætati. Certum enimvero, quod alias uberius comprobabo, extare Rhegii numos quinto circiter ante Christum natum sæculo signatos, cum qua ætate quo pacto componemus aut legem Juliam, aut Bruttios civitate Romana donatos, aut sermonem Latinum Rheginis familiarem, quibus tum adhuc Latini fere ignoti? Atque hæc uberius placuit exponere, quod præter Mazzochium fuere eruditi alii insignis nominis, qui Rhegii numos Latine inscriptos credidere. Hos inter Pellerinius vocem RECI. numi sui Latinam putavit, eumque cūsum tum, ex quo Rhegium colonia deducta est. Verum si numus est Rhegii coloniae vel municipii, cur absunt unciarum notæ, quæ in numis urbium Italicarum ex quo Romanæ factæ sunt, raro abesse consueverunt? Video etiam, Cl. Mori-

ta-

fanum auctorem præclari operis : *inscriptiones Reginæ dissertationibus illustratæ*, Neapoli 1770. nonnullos agnoscere Rhegii numos Latine inscriptos.

Atque ut litteras Rheginas esse Græcas, sed alphabeti vetustissimi docui, sic & vocabula ipsa esse plane Græca, neutiquam Latina, ex ipsa terminatione patet. Habes in aliis scriptum TECION., an Latinum istud facies, quando totum Græcum est, nempe ipsum urbis nomen in recto, ut in aliarum urbium numis ΤΑΡΑΣ. ΜΕΣΣΑΝΑ. ΗΙΜΕΡΑ. ex quo recentior orthographia fecit PHΓION? In aliis legitur: RECINON., pro quo in numis recentioribus est PHΓΙΝΩΝ. An vero unquam Latini vocabula sua flexere in ON.? Est ergo Græcum solitum in gignendi casu a recto Ρηγινος, quod est certum ῥηγινον Rhegii. Denique in numo nostro singulari legitur RECINOS., nimirum idem Rhegii ῥηγινον in unitatis numero, ut habemus in aliarum numis: ΝΕΟΠΟΛΙΤΗΣ. ΚΑΤΑΛΟΝΙΑΤΑΣ. ΚΡΟΤΩΝΙΑΤΑΣ. &c. Si ergo litteræ in his Rhegii numis Græcæ sunt, vox ipsa ex Græcæ linguæ legibus formata, ejus vero urbis conditores Chalcidenses Græci, multo etiam magis verisimile, nomen urbis ex etymo Græco ducendum, & quidem ex plurimorum, ut dixi, auctorum sententia ἀπο τῆ ρηγινωθαι, cujus rationis est etiam Strabonis ῥηγμα, id est: *ruptura*, oppidum Ciliciæ ad ostia Cydni (t.) & ipsa etiam vox PHΓΜΑ. scripta juxta monticulum, ex quo aqua profluit, in numo Limyræ Lyciæ (u.) Quod si vox *Rhegium* Latina potius est, aut secundum Mazzochium orientalis, sed ejusdem cum Latina significationis, mirabor sane, scriptores Romanos tam rerum suarum nescios etymon urbis ex alieno potius solo, quam suo petere voluisse; quos inter Trogius apud Justinum (x.) *Rhegium dicitur ideo, quia Græce abrupta hoc nomine pronunciantur*. Et Plinius (y.) *Ab hoc dehiscendi argumento Rhegium Græci nomen dedere oppido in margine Italiæ sito*. Cumque auctores alii fere omnes nomen urbis scripserint *Rhegium* cum aspirata, non *Regium*, certum est, illis vocabulum hoc Græcæ originis creditum.

Ducto ergo a *rex* vel *regius* etymo ingeniose Mazzochius similium numorum typos explicat. Unam faciem occupat Juppiter. Cur istud? quia rex est hominumque, deumque. Alteram leonis caput, nimirum & hic rex quadrupedum. An & lepori, cujus effigiem in aliquo numo Rhegino extare dicit, & vitulo, quem in pluribus Rhegii numis ha-

(t.) L. XIV. p. m. 990. (u.) Pellerin. Rec. III, p. 219. (x.) L. IV, c. 1. (y.) L. III. §. 14.

habemus, aliquas in hoc regno partes dederit; ignoro. In hæc absurda aberrare virum eruditum necesse fuit, dum ad explicandas res planissimas, fastiditis, ubi ubi poterat, occidentis copiis velut alter Antonius, accinctus ope barbarica, variisque armis,

*ab Auroræ populis & littore rubro
Aegyptum, viresque orientis, & ultima secum
Bactra vehit.*

Alibi ego aliam, eamque veriore similibus typorum causam dabo.

INCERTI MAGNAE GRAECIAE.

Haud ita pridem Neapoli mihi adlati sunt numuli argentei ex minorum genere, addito indicio, repertos omnes intra fines M. Græciæ. Operæ pretium visum, eos omnes in conspectum dare, ne eos eruditi causa epigraphes aut typorum, quod jam factum video, aliorum avertant. Atque etsi cujus sint urbis soboles, decidi nequeat, tamen Græciæ M. generatim adferti cognitas ejus tractus opes numismaticas augent, & jucundam earum varietatem objiciunt.

Diota, in area duo globuli)(*Diota, in area* † *& duo globuli.*
li. AR. IV. N. 2.

Diota, in area tres globuli)(*Diota, in area* E *& flos balau-*
lii. AR. IV. N. 3.

Diota, in area ΣΥ., *folium hederæ, & globulus*)(*Diota, in area*
ΣΥ. & noctua. AR. IV. N. 4.

Numos similes Hunterianos in Bœotorum moneta recensuit Cl. Combius. Sed præterquam quod ab hac tam volumine quam fabrica abluunt, jam & locus, quo, ut dixi, reperti sunt, aliud suadet. Adde numi primi aspiratam † soli Lucaniæ propriam.

*

*

*

Caput equi frenatum)(*Caput simile, juxta lepus currens.* AR.
IV. N. 5.

Ca-

Caput equi frenatum, juxta clava)(*Caput equi infrene, in area* ΔA. AR. IV. N. 6.

Capita duo equina cervicibus oppositis inter complures lunulas duplices sibi oppositas, & globulos.)(*Typus idem, qui in antica.* AR. IV. N. 7.

Lunulae duae sibi oppositae inter tres globulos)(*Typus idem, qui in antica.* AR. IV.

Fax ardens intra coronam)(*Vas monotum.* AR. V.

Bini similes cum capite equi extant etiam in museo Hunteriano, quos inter incertos posuit Combis (z.) Horum unus inscribitur ΦΙ., praesentium unus ΔA., unde liquet, has litteras, quod variant, non esse ἀρχαῖστας urbis, sed magistratus. Capita equorum frenata occurrunt saepe in argenteis & aeneis inscriptis ROMA. vel ROMANO., quos ipsos jam satis constat, Graeciae M. partus esse. Lepidum numi III. argumentum, proposito quodam velut Jano equestri. De reliquis quod monream non habeo, nisi in eodem tractu repertos.

* * *

Caput Jovis laureatum)(*Sine epigraphe. Vir militaris stans d. gladiolum, s. hastam cum clypeo, in area quinque globuli.* AE. II. N. 8.

Anepigraphus hic numus praecedentibus commode sociatur, qui, si magnae Graeciae non est, certe propter globulos Italiae latius sumptae.

CAMARINA SICILIAE.

ET. *Caput Cereris spicis coronatum*)(- - MAPINAIQN. *Pegasus volans.* AR. III. N. 9.

Numum esse ex rarissimis unum oportet, quem non viderunt hactenus tot attenti monetae Siculae pracones. Eum & fabrica perelegans

C

in

in primis commendat. Ceres toti insulæ familiaris, Pegasus Syracusis, aliisque Siciliae urbibus.

MESSANA SICILIAE.

ΜΕΣΣΑΝΑ. *Mulier in lento curru vecta equum singularem frenis & scutica moderatur*)(ΠΑΝ. *Pan rupi nudus insidens adsilientem leporem dextera adprehendit, s. pedum.* AR. I. N. 10.

Hoc quoque illustre veteris Messanæ monumentum hætenus antiquarios latuit. Complures similes comperti editique, in quibus lepus solus aversæ typum facit, at in hoc ad Pana, pastoritium ac familiare sibi numen ultro adcurrit. Habes in hoc numo propositum Pana facie imberbi & decora, solo minuto cornu ex fronte turgente, pedibus humanis, & toto habitu tam liberali, ut, nisi vetaret scriptum juxta ΠΑΝ., tum & numi Arcadum & Megalopolis, in quibus is eodem cultu proponitur, Bacchum potius putarem. Quæ sane ejus imago ἑρᾶνιον ἴσον abludit ab ea, quam a scriptoribus & poetis Pani video tributam. Apud Lucianum sic Mercurius Pana adloquitur (a.) ἔμος γὰρ πῶς, κέρατα ἔχων καὶ ῥίνα τοιαύτην, καὶ πογῶνα λασίον, καὶ σκέλη διχῆλα καὶ τραγικά καὶ ἑρᾶν; *meus enim quomodo sis, qui & cornua habes & talem nasum, & barbam hirtam, & pedes bifidos hircinosque & caudam?* Similia lege apud eundem tribus locis aliis (b.) In eandem sententiam Herodotus (c.) γράφει τε δὴ καὶ γλυφεῖσι οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τὸ Πανὸς τὸ γάλμα καταπερ' Ἑλληνες αἰγοπερὶ σῶπον καὶ τραγοσκελεᾶ. *Panos autem simulacrum & pingunt & sculpunt pictores & statuarii (Aegyptii) quemadmodum Græci, caprina facie, hircinisque cruribus.* Præterea secundum Theocritum: (d.)

ἐντὶ γὰρ πικρὸς,
καὶ οἱ αἰεὶ δριμύειά χολὰ ποτὶ ῥίνι καθήται.
estque amarulentus,

Et illi semper acerba bilis in naribus sedet.

Unde & Luciano dicitur ὀργίλος καὶ θυμικὸς, *iracundus & irritabilis* (e.) quæ quidem omnia, ut vides, longe absunt a Pane nostri numi.

(a.) Dial. deor. 22. (b.) in Baccho, & Concil. deor. & dial. deor. 4. (c.) L. II. c. 46.
(d.) Idyll. A. 17. (e.) in Baccho.

mi. At prolixè barbatum cornutumque ejus caput videas in numis Pan-
ticapæi. Quæ sit variantis ejus cultus causa, divinare difficile. Forte
ut variis credebatur parentibus prognatus, sic & in ejus pictura formæ
variatur. Vetus fuit sententia, natum Pana ex Mercurio & Penelope;
quam tradidere auctores graves, Herodotus (f.) Cicero (g.) & Theo-
logorum Tiberio imperante consensus auctore Plutarcho (h.) Eum etiam
Mercurii filium dixit auctor hymni Homerici in Pana. Jam ergo si ve-
rum est, quod lepide, sed sane ex mythologorum doctrina tradit Lu-
cianus (i.) Mercurium cum Penelope congressum hirco sese adsimilaf-
se, tam parum mirabimur, prodivisse fetum ex homine & hirco mix-
tum, quam parum miramur, ex commercio tauri cum Pasiphae prodi-
visse animal duplicis naturæ. Hanc ergo opinionem qui secuti sunt ar-
tifices Græci, recte fecerunt, si, quod ait Porphyrius (k.) τὸν Πανα εἶξ
ἀνδρῶνα καὶ αἰγὸς συνεδησαν, si, inquam, *Pana ex homine & capro com-
posuerunt*. At fuere etiam, qui congressum cum hirco abnuerent, na-
tumque perhiberent patre Jove, variantibus in matre sententiis, quas
enumerat scholiasta Theocriti (l.) qui & addit, creditum aliquibus
filium Penelopes & omnium procorum, ac propterea dictum ΠΑΝ.,
quod *omnium* esset filius, quæ quidem absurda & male cohærentia lu-
bens permitto iis, quibus satis est vel animorum vel virium, veteris
mythologiæ ἀσυστάτα efficere ut cohæreant. Adverto tamen, ut alii cul-
tum Pani informem, & ex hirco mixtum tribuunt, alii, ut numus præ-
sens, elegantem, & dempto minuto cornu totum humanum, sic &
jam rusticos illi mores incultosque, jam humanos cultosque tribui
video. Nam ut agere vitam in specubus, esse procaciæ hircinæ, &
immittere terrores inconsultos, quos *Panicos* appellabant, ferebatur, sic
& placidus mitisque & elegantibus studiis deditus, quem refert Plutar-
chus impense delectatum Pindaro ejusque carminibus, & Archilocho
Hesiodoque vita functis carminum gratia honores rependisse (m.) Quo
apparet, pro variis ejus moribus & adfecto genere variam etiam Pani
formam ab artificibus tributam.

MAMERTINI SICILIAE.

Caput Apollinis)(MAMEPTINΩN. Cortina. AE. III. N. II.

C 2

Si-

(f.) L. II. c. 145. (g.) de nat. deor. L. III. c. 22. (h.) de orac. def. p. m. 419.
(i.) dial. deor. 22. (k.) de abst. ab esu anim. L. III. §. 16. (l.) Id. A. v. 3. (m.) in
Numa sub init.

Similem numum edidit nuper Cl. Combius ex museo Hunteriano, sed typum partis aversæ dixit *pileum*, quem sane difficile est cum Apolline componere. Noster integerrimus indubitata cortinam exhibet, qua tegi Apollinis tripus fatidicus consuevit, de quo egere passim alii. Cortinam comprobant apparentes lineæ virgatæ per ejus texturam difcurrentes, eodem modo, ut ea fingitur in æneis Neapolis Campaniæ, & in numis primorum Syriæ regum.

NVMI vulgo PANORMITANI.

Caput muliebre laureatum humero alato)(Equus currens, infra globulus. AV. III. N. 12.

Novus anticæ typus in moneta vulgo Panormo tributa. Victoriæ caput arguunt alæ humero defixæ. Reliqua omnia incerta.

*

*

*

Caput Cereris spicis coronatum inter quatuor pisciculos)(Epigraphe Punica. Mulier in citis quadrigis ab advolante Victoria coronatur AR. I. N. 13.

Alius, sed scriptura eadem a sinistra ad dexteram progrediens. N. 14.

Uterque numus est ex eorum genere, quos Barthelenius suadente epigraphe Imacharæ Siciliae tribuendos putavit. (n.) Quodcunque pretium huic dabimus auctoritati, non æque suffragatur numi nostri nitidissimi epigraphe. Nam littera prima, quam is *Ain* facit, junctamque cum sequente *Mem* efficere vocem *Dy populus* sancit, in meo ejusdem est formæ cum penultima, quæ illi *Resch* est. Alia igitur huic inscriptioni quærenda explicatio, sed quam tentent ii, qui litibus nullum habituris exitum delectantur. Nam docuit hætenus experientia, in scripturæ Phœniciæ explicatu æque difficile esse, & convincere & convinci. Numus alter istud habet singulare, quod adversus morem Phœnicium, & plane ex nostro more epigraphe a sinistra ad dexteram tendit. Eundem

(n.) Bejl. Lettr. Tom. XXX. p. 419.

dem modum vidit Barthelemyus in epigraphe Samaritana numorum Antigoni Judææ regis (o.) & Pellerinius in simili alio (p.)

* * *

Caput muliebre inter quatuor pisciculos)(Epigraphe Punica. Vir in citis quadrigis ab advolante Victoria coronatur, inferne delphinus.
AR. I. N. 15.

In eorum gratiam; quibus deus aliquis ad explicandos numos Phœnicos & animum adjecit & confidentiam, præsentem exhibeo numum, qui epigraphen offert ut integerrimam, sic mihi in tot eruditorum commentariis nondum visam.

* * *

Equus liber currens; quem volitans superne Victoriæ coronat.)(Palma arbor. AR. I. N. 16.

Etiam me tacente facile intelliget lector eruditus, numum hunc esse ex eorum genere, qui aut inter numos Panormitanos, aut numos Dionysii senioris Syracusani amant referri. Panormitanos facit epigraphe in similibus Punica, Dionysianos adscripta præterea in nonnullis vox ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ, ut adserunt Golzius, & Princeps Turris Muciæ, in cuius Sicilia numismatica omnes hujus formæ numos collectos reperias. Noster anepigraphus utrinque est, sed per typos ad hanc certe classem pertinet, adde & fabricam, quæ eximiæ est elegantiae. Interea contentus, numi hujus imaginem eruditis ob oculos posuisse, reliqua quæ observari possunt, in eum locum differo, quo aliquando in Dionysiorum numos commentabor, quo in examine præclari quoque hujus numi redibit mentio.

THERMAE SICILIAE.

Caput Herculis leonis spoliis tectum)(Θ. *Gallus stans*. AR. III.
N. 17.

Bis haftenus editus exiguae hic molis numus, sed cum abesset littera Θ, in qua criterii summa vertitur, necesse fuit variare eruditorum sententias, aut certe vacillare. Pellerinius anceps Dardanum Troadis respexit, quod in hujus moneta gallus plerumque habitat (q.) Potior visa Neumanno nostro Carystus Eubœæ, quod hujus numi & Herculei & gallum sæpe jactant. Pellerinii numum restituit Princeps Turris Mucia, sed Himeram Siciliae revocavit tam causa Herculis, quam galli. Ego sic Principi Siculo adsentior, ut Himerensibus tribuendos putem, sed Thermitanis, suadente istud littera Θ. Constat, Himerenses urbe sua a Pœnis everfa, quod factum V. C. 345, ad vicinas & suæ jam olim ditionis calidas thermas confedisse. Sic enim diserte Cicero (r.) *Himera deleta, quos cives belli calamitas reliquos fecerat, ii se Thermais collocarant in ejusdem agri finibus, neque longe ab antiquo oppido*. Nequaquam igitur mirum, novos Thermitanos propter suum in patriam Himeram adfectum ejusque recentem adhuc memoriam gallum veterem suum typum principio in moneta resuscitasse, quemadmodum Sybaritæ, posteaquam excisa urbe sua apud vicinum Thurium confederunt, principio veterem suum bovem respicientem in monetam vocaverunt. At caput Herculis ad solas Thermas pertinet, nam ejus gratia aperta eo loco calida a Nymphis lavacra testatur Diodorus (s.) aliique. Est ergo hic numus ex Thermitarum antiquissimis unus, signatus non multo post, quam Himerenses Thermas concessere.

NVMI ITALIAE INCERTI.

1. *Caput muliebre peregrino cultu*)(Litteræ duæ. *Tres spicæ*.
AR. II. Tab. III. N. 1.

2.

(q.) Rec. III. p. 124. (r.) in Verr. L. II. c. 35. (s.) L. IV c. 23.

2. *Caput Cereris spicis coronatum*)(Litteræ duæ peregrinæ. *Tres spicæ*. AE. II. N. 2.

3. *Caput simile*.)(Litteræ duæ diversæ. *Tres spicæ* AE. II. (Dorville Sicula Tab. II.)

4. *Caput simile inter duas litteras peregrinas*)(*Tres spicæ*. AE. III. N. 3.

5. *Caput muliebre*)(Q. *Tres spicæ, in area duo globuli*. AE. III. (Neumann num. pop. P. II. tab. IV.)

Id genus numos ex pluribus collectos data opera confertos sisto, ut juxta positi primum naturam suam, & forte aliquando veros suos natales prodant. Ex his primum in catalogo musei Cæsarei jam describeram (t.) quo loco eum Sardinia tribui posse conjeci, partim quod additæ litteræ duæ esse ΣΑ. videbantur, partim quod relatum mihi fuerat, verene an false, eos in Sardinia copiosius reperiri. Numos II. & IV., quos serius nactus sum, facile quidem intellexi, esse ejusdem cum prioribus patriæ, sed cum in his varient litteræ, quæ haud dubio sunt Punicæ, cœpi egomet veterem meam sententiam de numi primi patria Sardinia in dubium vocare. Parutam, qui similem edidit (u.) secutus auctor musei Pembrockiani suum inter Punicos retulit (x.) & eodem exemplo Burmannus Dorvillianum. Neumanno verisimile visum, elementum Q numi sui eloqui patriam Corsicam. En tibi variantia eruditorum judicia. Ego interea conjecturis abstineo, dum eruditi Itali explorato loco, quo eos effodi contingit, certiora nos edoceant, nam esse alicujus insulæ circum Italiam sitæ & haud dubie aliquando Pœnis subditæ propter litteras, & fabricam cultumque parum Græcum ambigi vix potest.

TYRA SARMATIAE.

Epigraphe corrupta. *Caput Vespasiani laureatum, pone signum incusum spicæ*.)(ΤΥΡΑΝΩΝ. *Clava*. AE. III.

Tyræ

(t.) Part. I, pag. 47. (u.) tab. XVIII. (x.) Part. II, tab. 39.

Tyræ fluvio cognomini adsitæ & inter urbes numismaticas, quæ littus Euxini occidentale accolluere, in Aquilonem postremæ, plures jam comperti numi. Præsentem incusæ spicæ causa edendum censui. Fuit hæc symbolum solitum vicinæ Callatiæ, quo colligimus, Tyranorum quoque monetam a Callatianis civitate donatam impresso suo symbolo, quod magis ex proximo Alexandri M. numo ab iisdem quoque recusso patebit.

CALLATIA MOESIAE.

KTICTHC. *Caput Herculis laureatum*)(KΑΛΛΑΤΙΑΝΩΝ. *Cybele turrita sedens d. pateram, s. tympano innixa.* AE. III.

ΛΟΥΚΙΑΛΛΑ. CΕΒΑCTH. *Caput Lucillæ.*)(KΑΛΛΑΤΙΑΝΩΝ. *Cybele leoni insidens s. sceptrum.* AE. III.

Herculem Callatiæ conditorem jam ex numo suo, sed diverso, probavit Pellerinius, causa cognita; nam testibus Strabone, Scymno, & Memnone apud Photium condita Callatia ab Heracleotis Ponti. Imperatorium hujus urbis ante Severum non reperit Vaillantius. Nostro tamen Lucillæ numo coævum cum capite Faustinae junioris habes apud Arigonium.

* * *

Caput Herculis imberbe leonis exuviis tectum cum duobus signis incusis, quorum unum exhibet caput Cereris spicis coronatum, alterum spicam scripto juxta KΑΛ.)(ΒΑΣΙ- - - ΑΛΕ- - - - Juppiter ætophorus sedens. AR. I. N 4.

Numus ipse est ex obviis tetradrachmis Alexandri M., sed pretium illi constituunt duo signa incusa, quæ descripsi. KΑΛ. conjunctum cum spica, quam non raro in Callatiæ moneta reperias, dubitare non sinit, eas notas a Callatianis additas, quæ constitutum apud se ejus valorem manifestarent. Alterum ejus exemplum habes in numo præcedente Tyranorum, at alterum huic nostro magis adfines dabo infra in tetradrachmo Sides Pamphyliae.

AE-

AENVS THRACIAE.

ATT. K. M. ATP. CET. ANTΩNΓINOC. *Protome Carcallæ laureata cum hasta & clypeo.*)(AINIΩN. *Vir seminudus stans equum capistro retinet.* AE. I. N. 5.

Usque ad Pellerinium ignota Aeniorum omnis moneta imperatoria, qui Hadriani numum vulgavit. Hic alter ab illo est, & typi etiam illustrioris, etsi verum ejus explicatum ignorem. Et libenter abstineo conjecturis, quæ citra laborem præsto semper sunt, sed & facile fastidiuntur.

BIZYA THRACIAE.

Caput Jovis)(BIZHNΩN. *Victoria gradiens.* AE. III.

Plerique alii hujus urbis numi habent gentile BIZTHNΩN., Hunterianus BIZTANΩN., noster BIZHNΩN., qua in scriptura credo litteram T monetarii culpa exesse, nam & auctoribus probis utriusque linguæ semper dicta est *Bizya*.

AMPHIPOLIS MACEDONIAE.

Caput Jani geminum barbatum)(AMPIPOΛITΩN. *Duo Centauri in diversa currentes, quorum unus s. elata vas vinarium jactat, alter ramum.* AE. fere I. N. 6.

Cum gemino hoc utrinque typo Amphipolis numi hætenus comperti non sunt, etsi eandem utrinque imaginem offerant numi Thessalonicae jam inde a Golzio cogniti. At constat etiam, utrique urbi sæpe communes fuisse typos. Janus, numen Romanum, in monetam utriusque urbis accersitus dubitare non sinit, numos hos signatos tum, cum Macedonia jam Romanis parere coacta fuit.

THESSALONICA MACEDONIAE.

ΑΥΤ. Κ. ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟC. *Caput Valeriani sen. radiatum.*)(ΘΕCΚΑ-
ΛΟΝΙΚΗ. Β. Ν. *Tripus, super quo quinque mala, hinc & inde urna
ludorum.* ΑΕ. II.

Rari sunt sub Valeriano numi Thessalonicae liberae, hoc enim im-
perante facta colonia, hoc deinceps nomine signavit numos. Mala ex
tripode protuberantia indicant certamina Pythia, quae in hujus urbis nu-
mis addito saepe ΠΥΘΙΑ indicantur, & in quibus mala fuisse victorum
praemia, inter omnes constat.

THESSALI.

ΘΕCΣCΑΛΩΝ. - - - ΩΝ. *Caput Augusti nudum.*)(ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ.
ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ. *Apollo stolatus gradens praegrandi lyra canit, in area
monogramma* ΑΡ. ΑΕ. II. N. 7.

Sociandus hic numus tribus aliis ejusdem naturae, etsi typo varian-
tibus, quos edidit Pellerinius (γ.) His ducibus explenda manca anticae
epigraphe, ut sit: ΘΕCΣCΑΛΩΝ. ΣΕΒΑCΤΗΩΝ. adscito honorifico hoc
nomine ex nomine ΣΕΒΑCΤΟΥ. *Augusti.* Horum pars averfa semper
Στρατηγόν, *Prætozem*, sistit. In praesente est ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ., in Pelleria-
nis idem hic, tum & ΑΥΚΟΥ. ΤΟ. Β. & ΑΥ - - - ΚΟΥΡΟΥ. Rite ad-
vertit Pellerinius, nequaquam his intelligendos magistratus Romanos ad
regendam provinciam missos, quia sunt nomina Graeca, non gentium
Romanarum, sed intelligendos magistratus urbis Thessalicae, in qua hi
numi percussi.

Cum Augusto recte jungitur Apollo Actius (nam Actium evin-
cit stola, qua indutus progreditur.) cui Augustum ob relatam ad
Actium victoriam praecipua fuisse religione adfectum constat, nam &
obvium in ejus denariis tam aureis quam argenteis ΑCΤ. typo ejus-
dem Apollinis Actii. Lepidus in numo praesente lyrae modus, quae
cum citharædo comparata mensuram longe excedit. Ammianus inter
alias ævi sui ineptias ridet *lyras ad speciem carpentorum ingentes.* (ζ.)
Si-

Simili fere cultu habemus in numis Romanis Neronem, artis musicæ experimenta attonitæ ad triste spectaculum Græciæ palam exhibentem.

APOLLONIA ILLYRICI.

ΑΠΟΛ. Α - - ΝΟΣ. *Horti Alcinoi.*)(ΕΚΦΑΝΤΟΣ. *Bos vitulum lactans.* AR. III.

- - - ΙΟΝΟΣ. *Caput Apollinis laureatum*)(ΑΠΟΛ. ΕΚΦΑΝΤΟΣ. ΑΡΙΣ. *Tres Nymphæ chorum ducentes, pro pedibus Nymphæum ardens.* AR. III.

Uterque numus pridem cognitus vulgatusque, etsi non cum iisdem magistratibus. Sed etsi neque horum in moneta Apolloniatarum magna a nobis ratio habetur, tamen ex eorum numero eximendi ii, quos uterque hic numus offert, quod plus aliis docent. Numum priorem esse Apolloniæ Illyrici, pridem inter omnes constabat. At non idem consensus in statuenda numi alterius patria, quem olim Pellerinius Apolloniæ Thraciæ tribuendum putavit, sed ego serius argumentis, ut reor, invictis Apolloniæ Illyrici restituendum docui (a.) Nihil amplius ad stabiliendam plene hanc doctrinam deerat, quam ut reperirentur utriusque generis numi iisdem magistratibus utrinque insigniti, sed quos ipsos etiam non ita pridem fortuna propitia repertos nunc eruditis ob oculos pono. Horum unus certus ΕΚΦΑΝΤΟΣ., alter in utroque numo ab ævi injuriis vexatus, si utrumque componas, dabit magistratum in gignendi casu Α - - ΙΟΝΟΣ., cuius rectus integer videtur ΑΡΕΙΩΝ.

* * *

III. *Caput muliebre*)(ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ. *Fax ardens, infra* ΔΑ. ΑΕ. N. 8.

Elegantem hunc numulum quo minus fidenter Apolloniæ Illyrici putem tribuendum, obstare videtur epigraphe, quæ in certis aliis ejus

D 2

nu-

(a.) num. vet. p. 91.

numis perpetuo in TAN. pro recepto in hac urbe Dorismo desinit. Verum cum fabrica aliique ejus modi magis huic Apolloniæ, quam cui-cunque alteri faveant, possumus dialecti auctoritatem minoris facere. Nam in una eademque urbe nonnunquam variatas dialectos, probant exempla, quæ supra in Neapoli Campaniæ proposui.

PHOCIS.

III. ΦΟΚ. *Caput Apollinis laureatum*)(*Caput bovis adversum*. AV: N. 9.

Caput Apollinis)(ΦΩ. *Equus pascens*. AE. III.

Numus prior insignis est præstantiæ cum propter omnia antiquitatis remotæ argumenta, tum propter metallum nobile; nam numuni Phocensium aureum nondum hætenus vulgatum reperi, ut neque typum equi pascentis, quem offert numus alter. Mirum videatur, tam nobilem ex auro pecuniam signatam a Phocensibus, quibus angustiores domi fuisse facultates constat. Verum quod negavit fortuna, dedere arma sacrilega. Etenim V. C. 399. auctore Philomelo templum Apollinis Delphici sibi vindicare primum, serius etiam spoliare aggressi, quantum libuit, auri, argenti, æris asportavere. Teste Diodoro Siculo, qui hæc furta curatius describit (b.) præcipuus sacrilegii auctor Phayllus prætor aureos lateres CXX. a Cræso Lydorum rege dedicatos, binum talentum pondere, *ad monetæ usum concidit* (κατεκοψεν εἰς νομισμα) ut prætereant ablata inde copiosa alia ex auro donaria, quæ ibi recenset Diodorus. Idem factum refert Plutarchus (c.) & Appianus. (d.) Quapropter dubium non est, præsentem hunc numulum partem esse auri nefario peculatu parti, etsi timide istud confiteor, quod sacro Amphictyonum edicto, qui ad expiandum hoc facinus congregati fuere, cautum fuit, non modo ipsos thesauri Delphici raptores, sed & τῶν ἄλλων τῶν μετεσχηκοτῶν τῆς ἱεροσυλίας ἐναγῆς εἶναι καὶ ἀγωγίμους παντοθεν. (e.) Magis religiosi Locri Opuntii, qui teste eodem Plutarcho (f.) ex sublata hac pecunia tantum collegere, ut hydriam ex ea argenteam conficerent, eamque Apollini Delphico dedicarent.

TA-

(b.) L. XVI. §. 56. (c.) de Pyth. orac. (d.) exc. Peiresc. Vol. I. ed. Schweigh. p. 38.
(e.) Diodor. L. XVI. c. 60. (f.) l. c.

TANAGRA BOEOTIAE.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ. *Caput Germanici nudum.*)(TANA. *Apollo adversus nudus stans d. lauri ramum, s. arcum.* AE. III. N. 10.

Numum similem Pellerinius verbis tantum, non etiam, quod meritus videbatur, pictura lineari descripsit (g.) quem illi honorem habendum putavi, cum quod Germanici numi Græci admodum sunt rari, tum quod is, quem proposui, totus nitidus est, ac integer. De Delio famoso Apollinis templo, quod in Tanagræorum agro stetit, vide quæ multa testimonia congeffit Wesselingius (h.) Ablatam inde Apollinis statuem Datis Medus Tanagræis restitui iussit, ut docet Herodotus (i.) collatus cum Pausania (k.) Ejus tibi formam elegantis hujus numi averfa offert.

CORINTHVS COLONIA.

- - - DIVI. F. *Caput Augusti nudum.*)(L. CASSIO. C. VALER. IIVIR. *intra lauream.* AE. III.

Uterque hic II vir ex Corinthi coloniæ moneta nondum cognitus. Numulus est nitidi laboris, & averfæ integerrimæ.

CYDONIA CRETAE.

ΠΑΣΙΩΝ. *Caput muliebre laureatum*)(ΚΥΔΩ. *Luna & astrum.* AE. II.

Saucius fane fuit numus similis Hunterianus, cujus magistratum Cl. Combius legit ΠΑΣΙΜΩ - - Idem ΠΑΣΙΩΝ. est in insigni tetradrachmo Pellerinii.

LYTTVS CRETAE.

Caput Mercurii galeatum)(ΛΥ. *Caduceus.* AE. III.

D 3

CA-

(g.) Mel. II. p. 22.

(h.) ad Diodori Siculi Lib. XII. c. 69.

(i.) L. VI. c. 118.

(k.) L. X. c. 28.

CARYSTVS EVBOEAE.

Caput Herculis leonis exuviis tectum)(KAPT. *Bos jacens, supra quem iridens.* AV. III. N. 11.

Similem, sed argenteum, olim ex museo Savorgnani Veneti edideram, quo loco vide, quæ de numi typo commemoranda duxi. (l.) At hujus pretium numi auget auri fulgor, quo ex metallo nullum hactenus vidimus Carystiorum numum.

SIPHNVS INSVLA.

Columba volans)(Σ intra quadratum, AR. II. N. 12.

Numus est argenti crassioris, & operis vetustissimi. Qui serius signati sunt, laboris sunt magis elegantis & mansueti, plus etiam varii per addita magistratuum nomina: ΑΛΕΞΙΩΝ. ΚΛΕΑΝΔΡΟΣ. ΠΟΛΥΚΡΑ. &c. Si veteres antiquarios inde a Begero audias, cum quo adhuc sensit Pellerinius, solitaria aversæ littera nequaquam Σ, sed M efficit, & est ἀρχαῖα Maleæ Laconiae promontorii. At vero iudicium istud pridem mihi visum suspectum ob causas, quas jam in catalogo musei Cæsarei commemoraveram (m.) quibus ego inductus sic vertendum numum docui, ut littera hæc Σ evadat, restituanturque numi similes urbi a Σ inchoanti, ceu Sicyoni vel Siphno. Non vanum fuisse vatem ex numis Hunterianis nuper in lucem datis præclare eruit Neumannus noster, sed sic, ut certum jam sit, numos similes Siphnum pertinere. Consule auctorem ipsum. (n.) Numus præsens istud habet meriti, quod cognitos omnes Siphni numos ætate multum anteit; quo magis obstrictum me profiteor benevolentiae Ill. Baronis Herberti, qui eum Constantinopoli emptum museo Cæsareo nuper liberaliter cessit.

AMISVS PONTI.

AMICOT. ΕΛΕΥΘΕΡΑC. *Protome Palladis*)(ΕΤΟΥC. --- *Fluvius decumbens f. urnæ innixus.* AE. III.

Ami-

(l.) Num. vet. p. 160. (m.) Part. I. p. 121: (n.) num. pop. P. II. p. 221.

Amisus Halyn inter & Irin fluvios posita horum alterutrum in numum præsentem intulit, qui typus in moneta Amisena cognitus hætenus non est. De *Amiso libera* ejusque epocha, cujus annum in nostro abolevit antiquitas, abunde actum a Vaillantio aliisque.

SINOPE PAPHLAGONIAE.

C. I. F. S. AN. XXIII. *Caput Julii Cæsaris laureatum.*)(EX. D. D.
Caput Augusti nudum. AE. II. N. 13.

Numi coloniae Sinopes propter inscriptos æræ annos digni habiti, quibus illustrandis viri illustres operam impenderent, quos inter fuere Frölichius (o.) & ferius Belleyus, qui cognitos Sinopes numos omnes collegit, quo certius utramque epocham, quam Sinopensibus fuisse usitatam constat, stabiliret (p.) Non hic otiose repeto, quæ ab his invicte ex numis comprobata sunt, æram Sinopes vetustiore ducendam ab anno V. C. 684. constitutam propterea, quod hoc anno Lucullus eam urbem Mithradati ereptam liberam esse jussit; alteram ab anno V. C. 709.; quod, ut verisimile est, eo anno a J. Cæsare colonia est deducta. Pauca tantum de ratione, qua alterutram epocham numis suis inscribere Sinopenfes, hætenus non satis cognita, at nunc a præclaro hoc numo comprobata, edisseram. Verisimile videatur, Sinopenfes, posteaquam V. C. 709. novam epocham induxere, hanc continuo ob recentis beneficii memoriam numis inscripsisse. At Frölichius promulgato numo Sinopes, in cujus una facie caput Augusti & annus XXXI., in altera prætensum caput M. Antonii, jugato altero seu Octaviae seu Cleopatrae, non se ipsum modo, sed & Belleyum aliosque eruditos in errorem induxit. Nam si vere in hoc est caput Antonii, annus XXXI. ab altera epocha V. C. 709. inchoante duci nequit, quod ultro manifestum. Verum ferius & ipse Frölichius lapsum suum agnovit, & agnovi ego met vocato rursus in examen numo; etenim is non capita Antonii & uxoris, sed Caji & Lucii Cæs. exhibere est compertus, ex quo consequitur necessario, annum XXXI. a dicta epocha posteriore V. C. 709. ducendum esse, quæ omnia latius exposueram in catalogo musei Cæsarei, quo loco fallacem hunc numum ad obsequium revocavi (q.)

Si-

(o.) in appendiculis II. novis, (p.) Mem. B. L. Tom. XXVI. p. 456, (q.) Part. I. p. 141.

Simile ferendum iudicium censeo de numo, in cuius una parte A. XXXVI. & caput Augusti, in altera capita duo jugata, quæ editor Pellerinius capita M. Antonii & Octaviæ adserit (r.) Quo adserto necesse habuit vir eruditus, annum inscriptum ab epocha priore 684. derivare. At cum sic numus signatus esset ab autumno V. C. 719., quo anno satis constat, aperte neglectam ab Antonio Octavianam, effugium sibi quaerit auctor necessarium magis, quam verisimile, nihil tum adhuc Sinopensibus de averso Antonii amore constituisse. Verum in hoc quoque numo capita Caji & Lucii agnosco, annumque XXXVI. perinde ad epocham alteram 709. exigendum. Quod ergo mox verisimile dixi, Sinopenses inducta V. C. 709. nova epocha hanc principio amplexos, non modo a numis Frölichii & Pellerinii, sed correctis, comprobatur, sed comprobatur etiam a numo præsentis perinsigni cum anno XXIII., quo anterior in moneta Sinopeni nondum comparuit. Hunc duci non posse ab epocha priore, cœpta V. C. 684., indubitatum, nam tum signatus esset numus ab autumno V. C. 706. usque ad autumnum sequentem, cui ætati nondum se adcommodat caput Augusti. Ducendus ergo ab epocha, quæ cœpit V. C. 709., & signatus adeo numus ab autumno V. C. 731. usque ad proximum autumnum. Quibus ex monumentis certi sumus, mox inducta nova æra neglectam in numis æram veterem. At non propterea vetus illa oblivioni data; nam copiosos rursus habemus numos testes, ad eam a Sinopensibus reditum, & saltem inde ab Alexandro Severo per omnes deinceps Augustos.

BITHYNIUM BITHYNIAE.

ATT. KAICAP. ANTΩNINOC. *Caput laureatum Antonini Pii* (C)
AΔPIANΩN. BIOTNIEΩN. Bacchus stans d. botrum, s. thyrsum. AE.
III. N. 14.

Bithynium vetus Bithyniæ oppidum stante adhuc republica numos feriundos curavit inscriptos BIOTNIEΩN. & proconsulis C. Papirii Carbonis nomine insignes. Dictum serius *Claudiopolis*, haud dubio ex nomine Claudii imperantis, hoc deinceps nomine, videlicet ΚΛΑΥΔΙΟΠΟΛΙΤΩΝ. suos insignit numos, & habemus sic inscriptos, saltem certos, cum capite Vespasiani, Domitiani, Hadriani. Hoc postremo imperante re-

refuscitatum vetus Bithynii nomen, & constanter retentum in numis, etsi Claudiopoli appellatio non interiret, utroque deinceps nomine promiscue usurpato. Quæ de revocata sub Hadriano Bithynii appellatione dixi, confirmantur numis. Nam recitat Vaillantius binos cum capite Hadriani inscriptos ΚΛΑΥΔΙΟΠΟΛΕΩΣ. & ΚΛΑΥΔΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. At in numis Antinoi ex hoc oppido oriundi, quos dubitari nequit imperante Hadriano ejus catamiti amore depereunte signatos, jam legas ΒΙΘΥΝΙΕΩΝ. Hæc certa, & explorata. At quæri potest, fueritne sic sub Hadriano eliminatum ex numis Claudiopoli nomen, ut non amplius rediret? Dubitandi causam objicit Vaillantius, qui Antonini Pii numum memorat cum nomine ΚΛΑΥΔΙΟΠΟΛΙΣ. & typo botri. Quo sequeretur, inter bina proxima imperia bis in urbis nomine variatum. At vereor, ne Vaillantius in numo forte vitiato Antoninum pro Hadriano viderit. Suspiciari istud facit Harduinus, qui in numo simillimo, quem ex gaza regia citat, caput Hadriani agnoscit. Suffragatur etiam numus præsens, isque integerrimus, qui cum capite Antonini non amplius Claudiopoli, sed Bithynii appellationem conjungit. Et habemus aliarum urbium exempla, quæ postquam vetus suum nomen respexerunt, non amplius in numis adscititio altero sunt usæ, ut Edessa Macedoniæ, subinde Aegæ, atque iterum Edessa, & sic Mantinea, subinde Antigonía, Anazarbus Ciliciæ, subinde Cæsarea, Adana Ciliciæ, subinde Antiochia ad Sarum. Grata est enim vetustatis memoria, & ab ipso tempore vires accipit, at benefactorum, quæ mutandi nominis causa fuere, recordatio tempore exolefcit.

Ad numum nostrum ut revertar, hætenus alium cum capite Antonini & nomine ΒΙΘΥΝΙΕΩΝ. editum non reperi. Bacchus vetus hujus urbis præses, nam ejus caput jam præferunt autonomi, quos citaveram, cum nomine Papirii Carbonis.

CHALCEDON BITHYNIAE.

ΚΑΑ. *Bos stans.*)(*Quadratum incusum.* AR. III.

N. 15.

Numus non tam propter vetustatem conspicuus, nam & similis ævi habes alium apud Pellerinium, quam propter insolentem formam litteræ Κ, quam ab iconismo pete, vix ex alio hætenus monumento cognitam.

CIVS BITHYNIAE.

AT - - - AI. AΔPIANOC. CE: *Caput Hadriani nudum.*)(AΔPIA-
NON. KIANON. *Pallas stans d. pateram, s. clypeum & hastam.* AE.
III. N. 16.

Cius vetus Bithyniae urbs, cujus varii perhibentur conditores, quos commemorare non vacat. Philippus V. Macedo teste Strabone eam expugnatam Prusiae Zelæ F. dono dedit, a cujus nomine dicta est *Prusias* indicato situ *ad mare*, ex quo in nonnullis reginarum Bithyniae numis, tum & autonomis legas: ΠΡΟΤΣΙΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΘΑΛΑΣΣΗΙ. Ut erant urbes Graecae avidae vetustatis, nostra haec urbs abjecto novi nominis jugo vetus Cii revocavit. Factum istud indubitato imperante Domitiano, nam cum hujus capite habemus numum inscriptum: ΤΩΝ. ΚΤΙΣΤΗΝ. ΠΡΟΤΣΙΕΙΣ. (a.) Alium cum epigraphe: KIANON. (b.) Ab Hadriano insignibus fuisse beneficiis adfectam, captum ab eo epitheton AΔPIANON comprobat, quod in Cii moneta est rarissimum, nam hactenus unicum eo insignem, eumque cum capite M. Aurelii reperi pracone Arigonio. Noster ipsum nominis auctorem Hadrianum jactat.

HERACLEA BITHYNIAE.

Caput Herculis barbatum leonis exuviis tectum.)(ΗΡΑΚΛΕΙΑ.
Clava. AR. III. N. 17.

Caput Herculis imberbe leonis exuviis tectum.)(ΗΡΑΚΛΕΩΤΑΝ.
Arcus pharetræ junctus & clava. AE. II. Tab. IV. N. 1.

Tot numero Heracleae, quas vetus orbis tulit, antiquariorum saepe iudicia vexant, quod pauci numi Heracleae nomine inscripti idoneum aliquod situs sui criterium objiciunt. Utrumque hunc numum esse Heracleae Bithyniae, vix potest dubitari, nam repertos eo ipso loco, quo haec Heraclea stetit, ex oriente secum attulit Ill. Comes Ludolf Neapolitanus, eosque una cum praecedentibus Chalcedonis & Sinopes numis museo Caesareo liberaliter cessit, quod hoc loco gratus profiteor. Indicium istud cum ad dijudicandos Heraclearum numos multum valeat,

utrum-

(a.) Mus. Teup. (b.) Vaill. num. Græc. p. 25.

utrumque hunc numum, etsi non maximi cetera meriti, æri incidendum curavi.

ILIVM TROADIS.

ΙΟΥΛΙΑ. CEBACTH. *Caput Domnæ*)(ΕΚΤΩΡ. ΙΑΙ - - ΔΩΝ.
Hector galeatus, d. jaculum intorquens, s. clypeum prætendens ir-
ruit. AE. II. N. 2.

Illi nomini in numis similibus nonnunquam adduntur litteræ, quarum sensum difficile est adsequi. In alio Domnæ numo legit Vaillantius: ΙΑΙΕΩΝ. ΔΟC. quibus postremis litteris contineri annum epochæ est suspicatus. Iudicium istud primus impugnavit Cl. Wise (a.) restatus, a Massonio numum, qui in gaza regis Galliarum existit, ad examen vocatum, ab eoque distincte lectum ΑΘΕ. pro ΔΟC. Secundum examen alterum a Pellerinio institutum legitur: ΙΑΙΕΩΝ. Ι - - ΔΟC., quod conjicit legendum: ΙΟΥΛΟC. qui fuit Aenææ filius (b.) Nihil ergo hætenus exploratum. Sed neque numus præsens certius quid suppeditat, nam quæ sit litterarum ΔΩΝ. significatio exesis binis proxime præcedentibus, non dispicio. Servandus igitur, dum alter magis sanus suppetias ferat. De Hectore, quem suum olim civem nominis immortalis sæpe monetæ suæ intulere Ilienses, commemorare nihil attinet.

ADRAMYTIVM MYSIAE.

ΑΤΤΚΡ. (sic) Κ. Μ. ΑΤΡ. CEB. ΑΛΕΖΑΝΔΡΟC. *Caput Alexandri*
Sev. laureatum.)(Ε - - ΑΤΡ. ΚΑ - - ΙΟΥ. ΑΔΡΑΜΥΤΗΝΩΝ. *Neptu-*
nus togatus stans & s. tridentem tenens dexteram extendit versus mu-
lierem ingenuatam & velum per caput sinuantem. AE. max. mod.
N. 3.

Nunus per volumen illustris, quo paucos habemus Adramytenorum numos. Typus aversæ sistit Neptunum ad unam aliquam suarum deliciarum accedentem, sed quæ hæc sit, conjici non potest; nam si fra-

E 2

trem

(a) Mus. Bodl. p. 205. (b.) Mel. II. pag. 321.

trem Jovem demas, non fuit alterius dei gynæceum magis refertum, ipse vero in amore amphibius non sui modo regni, sed & terrestres formas appetivit.

PERGAMVS MYSIAE.

ATT. - - - CEB. Π. Π. ΦΙΛΙΟC. ΖΕΥC. *Templum quatuor columnarum, intra quod Juppiter Philius sedens, & juxta, ut videtur, stans Imperator*)(ΡΩΜΗ. ΚΑΙ. CEBACTΩ. - - - *Templum quatuor columnarum, intra quod Augustus sedens, quem adstans Roma s. cornucopiæ tenens coronat, in area signum incusum.* AE. II.

Deest in hoc numo nomen urbis a signo incuso extrusum, sed abunde Pergamum indicat Juppiter Philius Pergamo familiaris. Deest etiam nomen imperatoris, sed esse Trajanum arguunt numi ejusdem rationis, quos citabimus. Exhibet numus templum ROMAE. ET. AVGVSTO. dedicatum cum utriusque effigie. Præclare istud secundum historiam. Refert de Augusto Suetonius (a.) *Templa quamvis sciret etiam proconsulibus decerni solere, in nulla tamen provincia nisi communi SVO ROMAEQVE nomine recepit.* At quod propius Pergamum contingit, habemus Tacitum hæc perhibentem (b.) *cum Divus Augustus SIBI atque urbi ROMAE templum apud Pergamum sibi non prohibuisset.* Quod quidem ab Augusto permissum non in solorum gratiam Pergamenorum, sed omnium Asiæ provincialium, his verbis docet Dio (c.) *extraneis autem hominibus, quos Græcos ipse appellabat, concessit, ut SIBI quoque templa facerent, Asianis quidem Pergami, Bithynis vero Nicomediæ.* At enim non modo ab his testimoniis habes præclari hujus numi explicatum, sed etiam ab insignibus tetradrachmis cum capite Augusti, Claudii, Nervæ editis a Morellio (d.) Vaillantio (e.) & in museo Florentino (f.) & inscriptis: COMMUNE ASIAE. ROMÆ ET AVGVSTO. typo in nonnullis, qualem exhibet noster numus, & quos, etsi Latine loquentes, dubium non est Pergami cufos, de quo alias latius disputabo. Ejusdem rationis sunt numi alii sub Trajano in hac urbe signati, inculpto etiam utrinque templo Jovis Philii, & Augusti, quos videsis in Vaillantio (g.) & Haymio (h.) Juppiter Philius jam dictus aliis.

CLA-

(a.) in Aug. c. 52. (b.) Ann. IV. c. 37. (c.) L. LI. c. 20. (d.) num. Impp. (e.) num. præst. (f.) Tab. XII. (g.) num. Græc. p. 29. (h.) thes. Brit. T. II. p. m 269.

CLAZOMENAE JONIAE.

ΙΕΡΑ. CYNKAHTOC. *Caput laureatum juvenile Senatus.*)(ΕΠ. CT. ZΩCIMOY. T. Ε. ΚΛΑΖΟΜΕΝΙΩΝ. *Fortuna capite tutulato stans d. temonem, s. cornucopiae.* AE. II. N. 4.

Memorabilem faciunt hunc numum litteræ T. Ε. magistratui subjectæ. Hæ aliud notare vix possunt, quam fuisse Zosimum Strategum TO. Ε. id est: *quintum*. Istud si verum, non habemus in re numismatica exemplum aliud iterati toties magistratus. Jam enim istud mirum visum Pellerinio, Annium Rufum in suis Sardium numis prædicari APX. A. TO. Γ. & TO. Δ. *Archontem primum tertia & quarta vice* (a.) APX. Δ. habemus etiam in numo Severi earundem Sardium (b.) & Σεαµατα Δ. in numo Nysæ Cariæ apud Haymium (c.) Advertesis in hoc numo barbaram scribendi rationem, nam videas in nomine urbis litteras ΚΛΑΖΟ procedere recto ordine, sequentes ΜΕΝ retrogrado, postremas ΩΝ iterum recto.

MAGNESIA JONIAE.

Caput dubium.)(ΜΑΓΝΗΤΩΝ. - - ΤΕΜΙΔΟΣ. ΛΕΥΚΟΦΡ. - - *Eques galeatus citato cursu d. hastam.* AE. II.

Non parum valet numus hic ad discrimandos numos urbium, quæ Magnesiæ nomen tulere. Hunc, quem coram habes, esse Magnesiæ Joniæ, certum est ex addito: Αρτεμίδος Λευκοφρευνης, quam a Magnetibus Joniæ summa religione cultam inter omnes constat, & cujus etiam nomen & simulacrum exhibet numus Hadriani apud Vaillantium. Ergo etiam certum, numos, qui sistunt equitem galeatum citato cursu vectum, esse hujus Magnesiæ, quos eruditi varii propter ipsum hunc equitis typum in Thessalicarum urbium numis obvium Magnesiæ Thessaliæ tribuere sunt soliti.

E 3

PHO.

(a.) Suppl. II. p. 78. (b.) Mus. Albani. (c.) T. II. tab. 45.

PHOCAEA JONIAE.

Γ. ΟΥΗ. ΜΑΖΙΜΟC. Κ. *Caput Maximi Cæs. laureatum.*)(ΦΩΚΑΙ-
ΕΩΝ. *Mulier humi sedens d. ramum, in imo: CMAPΔ. AE. III. N. 5.*

Nummum hujus urbis cum capite Caracallæ vulgavit Vaillantius, in quo similis typus, nempe: *mulier decumbens d. ramum, adscripto: ΤΕΡΑ.*, & addit, *nomen esse fontis se alicubi legisse.* Similis numi iconismum habes apud Arigonium, sed qui legit ΤΕΡΗ. exiguo discrimine (a.) Si *Teram* esse fontem alicubi legit Vaillantius, at ego candide profiteor, nusquam me legisse, τὸ CMAPΔ. esse fontem, etli typus perinde fluvium aut fontem arguat. Eodem modo in Ephesiorum numis juxta imaginem fluvii procumbentis legimus MAPNAC. quo tamen nomine fluvium propter Ephesum fluxisse non constat, notis tantum Caystro & Cenchrio. Similia igitur vocabula aptius inter ænigmata reposueris, quorum nodos vix aliquando explicabimus. Caput laurea indutum posset persuadere, quod crediderunt nonnulli, Maximum Maximini filium etiam Augusti titulo fuisse præditum, nisi constaret, hac jam ætate Augustorum Cæsarumque titulos & insignia confundi cœpisse, de quo a nobis agetur alias.

SMYRNA JONIAE.

CMYFNALΩN. *Caput muliebre turritum.*)(CMYFNALΩN. *Leo sedens pedem anteriorem tympano imponit. AE. III. N. 6.*

Veteribus perinde fuit, utrum numina ipsa, an sacra iis animalia, aut quæ præferre solebant, instrumenta in numis proponerent. Sic in numis Antonini Pii Romanis videas Jovem, Palladem, Junonem, aut pro his in aliis sacras eorum aves, aquilam, noctuam, pavonem. Idem placuisse videmus & Smyrnæis; nam in aliis eorum numis videas expressas Nemeses, principes Smyrnæorum deas, pro his in aliis gryphum & rotam, earum videlicet signa diacritica. Item, quod huc pertinet, in aliis videas deum matrem Sipylenen, magnum & hanc Smyrnæorum numen, in aliis pro hac, ut in numo præsentē, leonem & tympanum, utrum-

(a.) Tom. IV. num. imp. Græc. tab. XIII.

utrumque huic deæ familiare. Qui igitur leoni Sipyleno scutum pro tympano dederunt, ut nuper Cl. Combius ex numo Hunteriano (a.) numum certe minus integrum nacti sunt. Sane & leonem & tympanum pertinere ad Sipylenen, quæ eadem fuit cum Cybele, arguit numus a Morellio vulgatus (b.) in quo juxta epigraphen: CΙΠΥΛΗΝΗ. CΜΤΡΝΑΙΩΝ. exhibetur ipsa hæc Sipylene sedens capite turrito sinistra tympano inixa, cubante juxta leone. Adde numum Magnesiæ Lydiæ ad Sipylum, quem infra proponam.

CHIVS INSVLA.

ΟΜΗΡΟΥ. *Homerus sedens volumen tenet, cui inscriptum litteris minutissimis: ΙΑΙΑC.*)(ΧΙΩΝ. *Sphinx sedens anteriorem pedem diotæ imponit.* AE. III. N. 7.

Nota inter veteres contentio, cujas domo esset Homerus, urbibus non paucis hunc honorem avide expetentibus. Theocriti suffragium pro Chio stetit, dum eum Χιον ἀείδων, *Chium vatem* appellat (c.) Chium etiam dixit auctor incertus vitæ Homeri citatis magnis testibus Pindaro & Simonide (d.) tum & hymnus Homericus. (e.) τυφλὸς ἄνθρωπος, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἐνὶ Παλλοεσσῇ. *Cæcus vir, habitat autem Chium saxosam.* Quo minus mirum, libenter istud a Chiis creditum, & in moneta publice jactatum aliarum exemplo urbium. Numus, quem coram obtuli, rarus non est, & jam sæpe promulgatus, sed ex similibus nullus hæctenus cognitus, qui inscriptam volumini vocem ΙΑΙΑC. exhiberet, quod insignem vili cetera numulo gratiam conciliat.

SAMVS INSVLA.

ΑΓΡΙΠΠΙΝΑ. ΘΕΟΜΗΤΩΡ. *Caput Agrippinæ junioris.*)(ΣΑΜΙΩΝ. *Pav.* AE. III. N. 8.

Nihil est insanæ, quod non extudit præceps in adulationem Græcorum ingenium. Multos novimus ex numis extremæ dementiæ titulos prin-

(a.) pag. 287. (b.) numi impp. in Julla Tied. (c.) Idyll. 22. V. 218. (d.) sub init. (e.) hymn. in Apoll. v. 172.

principibus collatos; sic Antiochus IV. Syrus dictus propalam Θεός, Alexander I. Syrus Θεοπατὼρ, *deo patre natus*, Hadrianus in variis numis Græcis Ολυμπιος, perinde ac Juppiter. At vox ΘΕΟΜΗΤΩΡ. non modo hactenus ex numis, sed neque ex lexicis melioris Græcitatæ cognita, prona tamen ejus significatione, salutata nimirum Agrippina *dei Neronis matre*. Est tamen, quo veniam merebuntur Samii, si dei matrem dixere Agrippinam, cujus filius Nero se deum palam ferebat, admitta etiam libenter dei appellatione. Primus sane is imperatorum fuit, qui causa divinitatis corona radiata est usus. In numo Magnesiæ ad Sipyllum dicitur ΖΕΥΣ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ., in alio urbis incertæ: ΝΕΡΩΝ. ΑΠΟΛΛΩΝ., in alio Patrarum Achaïæ: ΗΕΡCΥΛΕS. ΑΥΓVSTVΣ. Atqui si Nero deus, est Agrippina dei mater. Similem appellationem, nempe Θεὸς Μητὴρ, habes obviam in numis imperatorum orientis infimi ævi juxta iconem virginis dei matris, propagatam deinde in ejus tabulas pictas, quas hodieque oculis usurpamus. Ipsam vero vocem Θεομητὼρ eodem sensu reperit Ducangius in auctoribus Christianis ejusdem ætatis. At nunc ex Neronis numo cognita melioris se ævi vocabulis misceri postulat.

IASVS CARIAE.

ΣΕΒΑΣΤΟS. ΙΑΣΕΩΝ. *Caput Augusti laureatum.*)(*Protome Dianæ cum arcu & pharetra.* AE. III. N. 9.

Numulus est totus nitidus & elegans, atque etiam insignis propter caput Augusti, nam hactenus ante Domitianum hujus urbis imperatorius visus non est.

CRAGVS LYCIAE.

ΑΥ. *Lyra.*)(ΚΡ. *Cervus stans.* AE. III. N. 10.

Elegans hic quoque numus colore viridi resplendens. Esse Cragi Lyciæ, comprobatur numus argenteus Pellerinii inscriptus ΑΥΚΙΩΝ. ΚΡΑΓ., quo duce etiam contractiora in aliis ΑΥ. & ΚΡ. eodem modo legenda. Apollinis cultum in Lycia late propagatum, docet celebre ejus apud Patarense templum, & numi urbium Lyciæ ejus imagine persæpe insignes,

nes, cujus causa in numo præsente per cervi typum sociatam etiam sororem Dianam habemus.

PHASELIS LYCIAE.

Caput muliebre laureatum.)(Φ. ΕΥΚΡΑΤΗΣ. *Prora navis, cui insidet Pallas d. fulmen vibrans, s. ægidem prætendens, pro pedibus serpens.* AR. I. N. II.

Eximium istud numisma multo tempore in ignobili incertorum statione adhæsit, dum denique collati numi Hunteriani nuper editi illud in libertatem adfererent, Neumanno nostro me opportune commonefaciente. In horum uno, ut & apud Wise (a.) habemus ΦΑΣΗ. ΕΥΚΡΑΤΗΣ typo etiam navis. In numo Pellerinii: ΦΑ. typo hinc navis, inde Palladis eodem cultu, quo in numo præsente, quibus præeuntibus facile explicamus numum aut Hunterianum: Φ. ΚΛΕΩΝΤΜΟC. aut nostrum: Φ. ΕΥΚΡΑΤΗΣ. Plerique Phaselidos numi navis & Palladis typos ostentant. Navis causam tenemus, nam revera quoddam navigii genus Græci æque ac Latini dixerunt *phaselum*, ducto secundum Isidorum Hispanientem ex hac urbe vocabulo: *phaselos vocari ajunt a Phaselo insula Græciæ, ubi non procul mons Olympus est* (b.) quo loco hanc nostram Phaselidem intelligi dubium non est, nam & Herodianus teste Stephano Phaselidem dixit insulam.

SIDE PAMPHYLIAE.

Caput Palladis, in cujus facie signum incusum, referens arcum cum pharetra, adscripto ΠΕΡΓΑ.)(*Victoria gradiens & d. lauream præferens, in area malum Punicum, & ΔΕ.* AR. I. N. 12.

Numum hunc esse Sidetum Pamphyliæ, etsi populi nomine careat, jam abunde antiquariis cognitum. Id genus numi ut infrequentes non sunt, sic & præsentem sola nota incusa, sed hæc miræ naturæ, commendat. Quam ut primum inspexi, eam continuo a Pergæis superaditam decrevi. Nam quid aliud facilius & confidentius opinarer? Cer-

F

ta

(a.) mus. Bodl. p. 145. (b.) L. XVII.

ta epigraphe ΠΕΡΓΑ. litteris minutis & nitidissimis, ipsa *Perga* urbs ejusdem Pamphyliae, quorsum adeo tanto pronius invitavit vicinia; cognitus apud Pergæos Dianæ cultus, quorum sæpe numis inscriptum AP-TEMIDOS. ΠΕΡΓΑΙΑΣ. legimus, at hujus deae propria attributa arcus & pharetra. Serius iterum edoctus sum, nihil fere in nostris studiis putandum tam certum, quod non altera monumenta possint aut incertum aut falsum efficere. Enimvero numos similes binos editus nuper insignis thesaurus Hunterianus obtulit, in quibus eodem loco, nimirum in ipsa Palladis facie, similis prorsus nota incusa, & hæc quoque arcum pharetræ junctum exhibens, hoc uno discrimine, quod in horum uno juxta scriptum legatur ΣΑΡ. in altero ΤΡΑ., quæ sunt certa initia SARDium, & TRAllium Lydiæ urbium. His ergo cum meo collatis nequaquam diutius adhærendum putavi, quo minus omissa Perga eum tribuerem PERGAMO nobili Mysiæ urbi, certumque jam putarem, ab urbibus provinciæ Asiæ communi quodam consilio alteras has notas his Sidetum tetradrachmis superinductas. At quo istud consilio? quave auctoritate? Istud enim vero me planissime ignorare profiteor, sic tamen, ut aliquid videar posse conjectura eruere. Constat, cistophoros signatos fuisse in unis provinciæ Asiæ urbibus, inter quas fuere etiam Pergamus, Sardes, Tralles, & vero omnium harum nomine notatos habemus cistophoros. Quo mihi verisimile visum, ab Asiæ urbibus constitutum, ut illustres hi Sidetum numi addita communi nota in cistophorum communionem reciperentur, & analogum cum illis valorem obtinerent. Conjecturæ favet etiam typus pharetræ & arcus, qui idem in Cistophoris vetustæ rationis perpetuus est. Sed huic conjecturæ tum licebit plus tribuere, si forte aliquando similes alii detegantur numi, Ephesi, Apameæ, Laodiceæ ejusdem Asiæ urbium; & quæ cistophoros quoque cuderunt, nomine insignes, quo magis patebit, similes Sidetum numos vere esse cistophoros, non quidem natura, sed adoptione.

*

*

*

ΠΟΤ. ΛΙΚ. ΚΟΡ. ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΣ. CA. ΚΑΙ. CEB. *Caput Salonini juvenile nudum, infra quod aquila expansis alis, in area signum incusum*
Ε. Χ(CΙΔΗΤΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Pallas stans d. - - - s. oblongum palmæ ramum* AE. I.

N. 13.

Nul-

Nullum adhuc videre mihi licuit Salonini numum, qui ex copiosis ejus nominibus tot in unum conferret, nimirum: *Publii Licinii Cornelii Valeriani Salonini*, omiſſis tantum *Egnatii*, & *Gallieni*, ſed quæ rariffima ſunt in numis. Inſignis eſt præterea propter additos titulos *KAI-σας CEBΑΣ*. Sed his ego cauſis omnibus explicandis brevitatis cauſa in præſens abſtineo, dilato in aliud tempus examine, quo in Salonini numos ex propoſito commentabor. Typum averſæ vitiavit nota incuſa partis anticæ, qua extruſum vas, cui Pallas demiffa manu calculum immitit, ut patet ex numo ſimili Siderum cum capite Tranquillinæ, quem edidit Philippus Venuti. (a.)

SILLYVM PAMPHYLIAE.

Caput nudum, ut videtur, Auguſti.)(ΣΙΛΛΥΕΩΝ. Vir togatus ſtans cum lyra ſiniſtrorſum converſus, pro pedibus B. AE. III. N. 14.

Nondum conſpirant antiquariorum judicia in definienda numorum patria, qui epigraphen ΣΙΛΛΥΕΩΝ. offerunt. Vaillantio placuit urbs Pamphyliae dicta Ptolemæo Σιλων. Harduino, & qui eum ſecuti ſunt, Bandurio (b.) & Mazzoleno (c.) præplacet urbs, quam ſic deſcribit Stephanus: ΣΙΛΛΥΟΣ, πόλις Ἰωνίας πρὸς τὴν Σμύρνην. Το ἐθνικόν, Σιλύεις. *SILLYOS urbs Joniæ prope Smyrnam. Gentile Σιλύεις*. Credo, iſtud iis ſic viſum propterea, quod vox ΣΙΛΛΥΕΩΝ. tam ſpectata ſcripturæ lege, quam gentili penitus cum Stephani teſtimonio conſpirat. At ego ſententiam Vaillantii longe præferendam ducō; nam certum eſt ex typis, aliisque cauſis, numos complures, inſcriptos CΙΛΛΥΕΩΝ. urbis Jonicæ eſſe non poſſe, at æque certum, eos in Ciliciam, Pamphyliam, & vicinum tractum ablegandos; in his enim videas typos Menſis, vulgo Luni, aut mulierem rupi inſidentem emergente ſubtus fluvio, aut longum I ante caput Saloninæ, ut in numo muſei Cæſarei, quæ omnia ab Jonicæ monetæ ingenio longe abſunt, at obvia in hujus, quem dixi, tractus numis. Ad orthographiæ & gentilis modum quod attinet, nihil iſtud τῷ Σιλων Ptolemæi obest, nam & in binis Pellerinianis populi nomen ſcribitur CΙΛΥΕΩΝ lambda ſimplice, & a Σιλων, vel Σιλυον perinde formari poteſt gentile CΙΛΥΕΥC.

F 2

Ad

(a.) duoden. numism. n. expoſit. (b.) Tom. I. p. 242. (c.) Muſ. Piſan.

Ad numum quem proposui, ut revertar, talis is est fabricæ, quæ ipsa per se patriam Ciliciam aut Pamphyliam enunciet, atque istud confirmat addita littera solitaria in hujus tractus numis obvia. Numi pretium auget, quod certe ætate præstat omnes hætenus editos Sillyi numos, nam caput anticæ si non est Augusti, est certe Caji Cæsaris Agrippæ F. Quisnam aut deus aut vir illustris typo averfæ exhibeatur, temere non adfirmavero. In numis Colophonis Joniæ eodem habemus habitu cultuque incedentem Homerum, quæ causa fuit, cur principio inclinaret animus, ut numum hunc potius Sillyo Joniæ quam Pamphyliæ tribuendum putarem. Sed denique rationes, quas commemoravi, in Sillyo Pamphyliæ jusserunt aquiescere. Panelius figuram similem in numo Severi cum lyra stantem Apollinem dixit. (a.)

ANAZARBVS CILICIAE.

ATT. - - - ΤΡΑΙΑΝΟC. ΔΕΚΙΟC. CÆ. *Caput Decii radiatum.*)(
ANAZARBOY. ΕΝΔΟΖΟΤ. ΜΗΤΡΟΠΟ. Γ. Γ. ΕΤ. ΙΕΡΟΤ. ΟΛΤΜΠ. ΘΖC.
Quinque urnæ ludorum prominentibus palmis. AE. I. *Tab. V, N. 1.*

- - - - ΕΤΡΟΥCΚΙΑΛΑ. CÆ. *Caput Etruscillæ lunæ impositum.*)(
- - - ΜΗΤΡΟΠ. ΕΤ. ΙΕΡ. ΟΛΤΜ. ΘΖC. *Bacchus s. thyrsus jacenti humi pantheræ insidet.* AE. I. *N. 2.*

Numum ex his priorem pridem edidit Frölichius; sed sic, ut in promulganda averfæ inscriptione ex numo variis partibus vitiato graviter peccaret (b.) quo factum, ut ea explicanda sibi aliisque molestias facefferet. Quæ res me impulit, ut chronologiæ, rei que veteris sacrae causa numum eundem velut ἀνεκδότου adcuratius restituerem, addito simili naturæ altero, quem serius museo Cæsareo intuli.

Primus Frölichii error annus numi male enunciatus, nimirum ZEC. 267. Statuto pro æræ Anazarbensium initio anno V. C. 734. annus numi 267. exivit in autumno V. C. 1001. At tum ex unanimi chronologorum sententiâ imperium adhuc Philippi tenuere. Quare necessarium visum Frölichio, ad conciliandam temporum rationem Anazarbensis æræ initium uno anno serius, nimirum V. C. 735. constituere. Revera post-

(a.) Mem. de Trevoux Octob. 1737. (b.) 4. Tent. p. 342.

sterius istud principium ex numis aliis comprobavere Mazzolenus (a.) & Belleyus (b.) Sed neque sic sublata omnis difficultas, quam Frölichianus numus parturivit. Nam hoc admissio annus numi 267. exivit in autumno V. C. 1002. verum satis constat, superfuisse adhuc Philippos post inchoatum hujus anni autumnum. Ad conciliandum ergo cum Decii temporibus præsumptum hunc Frölichii annum necesse fuit Mazzoleno & Belleyo, varia comminisci effugia, sed irrito sane labore. Cum enim secundis curis eundem numum, qui nunc est in museo Cæsareo, examinarem, continuo conjeci, verum in eo annum exhiberi ΘΖC., non ut Frölichio visum, ΖΕC., quam meam conjecturam notavi etiam in catalogo musei Cæsarei typus dato (c.) qui quidem annus facile sese Decii imperio subjicit. Neque vero ignave fuisse ariolatum, comperi serius, cum forte fortuna in numum musei Theupoli inciderem, qui, ut ex omnibus causis apparet, idem prorsus est cum Frölichiano, & qui diserte, ut ego præfagiveram, annum ΘΖC. exhibet (d.) Plus ergo quam verisimile, eundem etiam annum esse in Frölichiano, & quod amplius est, ex iis, quæ mox disputabo, patebit, neque diversum ab hoc esse posse.

Alter Frölichii error, neque is levis momenti, ad anni inscripti epitheta pertinet. Legit is: ΕΤ. ΙΕΡΟΥ. ΝΕΟΥ. ΠΡΩΤΩ ΖΕC. *Anno sacro novo primo* 267., qua is inductus falsa lectione varia putat posse stabiliri, quæ eruditi de ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Flavio numis inscripto docuere. Sed & hæc incassum, nam sic ejus epigraphen exploratis attente litteris, & collato numo altero Etruscillæ, quem proposui, legendum adverti: ΕΤ. ΙΕΡΟΥ. ΟΛΥΜΠ. ΘΖC. *Anno sacro Olympio* 269. Eandem vero etiam epigraphen offert citatus numus Theupolitanus, etsi partim false, partim timide a religioso editore promulgatam, nam legit ΕΤ. ΚΕΡΟΥ. pro ΕΤ. ΙΕΡΟΥ. Quod sequitur, tanquam evanidum, punctis notat, ex quo conficit litteras ΟΛΥΜΠ., nempe indubitatum ΟΛΥΜΠ. ex binis nostris numis corrigendum. Indicat ergo epigraphæ annum per ludos Olympios, qui Anazarbi agebantur, sacrum, insolita sane formula, & necdum ex aliarum urbium numis cognita, quo illustrius pretium his numis ponendum. Jam vero cum ludi Olympii etiam in aliis urbibus exemplo Olympiorum Elidis ineunte quovis quinto anno fuerint celebrati, per totum Decii imperium, quod non multum ultra biennium porrigebatur, nonnisi unus annus esse potuit, in quo

F 3

hi

(a.) de trib. pot. p. 164. (b.) B. L. Tom. XXXII, p. 707. (c.) Part. I. p. 185.
(d.) pag. 1073.

hi ludi agerentur. Atqui numus Theupolitanus alterque Etruscillæ eos actos memorant anno Anazarbi ΘΖC., ergo & eundem annum exhibere debet numus Frölichianus.

ANTIOCHIA INCERTA CILICIAE.

Caput muliebre turritum, pone monogramma.)(ANTIOXEΩN. TΩN. ΠΡΟ - - - AKΩI. *Juppiter sedens d. hastam, in area hinc F. inde H.* AE. II. N. 3.

Typus, fabrica, inscriptionis modus, omnia, numum hunc Ciliciæ eripi non patiuntur. At quæ hæc Antiochia? Habemus ex numis in Cilicia Antiochiam ad Sarum (a.) ex scriptoribus Antiochiam ad Pyramum (b.) aliam ad Lamum fluvium, aliam super Crago monte, quos citat Cellarius, verum omnia hæc nomina cum terminatione in AKΩI., quæ litteræ luculentæ sunt, componi nequeunt. Neque novi in hac regione fluvium, aut montem sic desinentem, cui adeo hæc Antiochia posset admoveri. Cupidi igitur antiquarii spes suas differant, dum similis numus alter, aut minus mulcatus eorum desideria expleat.

LAERTE CILICIAE.

AT. KA. - - - AΔPIANOC. *Caput Hadriani laureatum*)(ΛΑΕΡΤΕΙ- TΩN. *Fortuna stans d. temonem, s. cornucopiæ* AE. III. N. 4.

Laertes numos esse rarissimos, vel hoc uno satis intelligas, quod ante Pellerinii præconia nullus eorum cognitus fuit, qui binos in lucem protulit, Antonini Pii unum, alterum Salonini (c.) Noster hic tanto illustrior, quod utrique antiquitate præstat. Fuit Laerte sita in Cilicia Trachea, posita a Strabone Hamaxiam inter & Selinuntem fl., ceterum parum cognita.

TAR-

(a.) Pellerin. (b.) Stephan. (c.) Rec. III. p. 252.

TARSVS CILICIAE.

ΑΥτοκρατωρ ΚΑΙσαρ ΘΕὸς ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΠΑΡΘΙΝΟΥ ΤΙΟΥ ΘΕΟΥ ΝΕΡΒΑ ΤΙΩ-
 νος ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ. Πατρὸς Πατρὶδος. Ca-
 put Hadriani laureatum.

ΑΔΡΙΑΝΩΝ. ΤΑΡΣΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Aquila expansis alis har-
 pæ insists. AR. m. m.* N. 5.

Multa sunt, quæ illustre hoc cimelium commendant. In levioribus puto, etsi hæc quoque illustria, metallum, volumen, coacervatos Hadriani titulos, & quidem rariorem *Olympii*. At maxima numo laus ab aversæ typo, aquila harpæ insistente. Esse hujus formæ gladiolum celebratam illam harpam, qua Gorgonis caput amputavit Perseus, nunc comprobare necesse non puto, quod liberaliter istud olim in meis numis veteribus præstiteram, cum Sinopes & Iconii numos explicarem. Juvat tamen hoc loco commemorare insignem locum Achillis Tatii, hanc harpam graphice describentis, quo loco picturam Persei ab alto ad ferendam Andromedæ opem advolantis enarrat (a.) ὥπλισαι δὲ καὶ τὴν δεξιὰν διφθεῖ σιδήρεω εἰς δρεπανὸν καὶ ξίφος ἐσχισμένω. ἀρχεται μὲν γὰρ ἡ κωπή κατωθεν ἀμφοῖν ἐκ μίας, καὶ ἐστὶν ἐφ' ἡμισυ τῆς σιδήρεος τὸ ξίφος. ἐντευθεν δὲ ἀπορραγεν, τὸ μὲν ὀξυνεται, τὸ δ' ἐπικαμπύλεται. καὶ τὸ μὲν ἀπώξυσμένον μένει ξίφος, ὡς ἡξάτο. τὸ δὲ καμπύλομενον δρεπανὸν γίνεται, ἵνα μὴ πληγὴ τὸ μὲν ἐρεῖδῃ τὴν σφαγὴν, τὸ δὲ κρατῇ τὴν τομὴν. *Armata fuit dextera duplicis naturæ ferro, in falcem & gladium diviso. Unus enim utrique inferne est capulus, & ad medium usque ferri gladius est; inde in duas scinditur partes, quarum illa in cuspidem procurrit, hæc inflectitur, & pars quidem acuta gladius, ut coeperat, manet, at inflexa falcem efficit, ut eodem ictu & vulneraret, & attraheret.* Atque hujus formæ gladium vetera monumenta omnia Perseo tribuunt, non tamen uni, nam & Saturni falcem eadem fuisse formam, istud, ejusque causas alibi enarrabo.

Aquilam & harpen Tarsensis hujus numi ad Danaes filium pertinere, & ex monumentis & mythologorum doctrina invicte demonstramus. In numis obviis Philippi V. Macedoniæ regis, de cujus in Perseum adfectu constat, exhibetur hinc ejus herois caput cum harpa, il-
 linc

(a.) Brotic, L. III, c. 7.

hinc aquila. Numus æneus Larissæ Thessaliæ, quem edidit Arigonius, sed perperam Larinum revocat (a.) hic quoque in postica aquilam eodem modo harpæ insistentem offert. Adde eundem typum in drachmali Argorum Peloponnesi, quem exhibui in meis numis veteribus (b.) At fuit Argos certa Persei patria, Larissa vero eidem male cognita, nam in hac avum Acrisium imprudens interfecit. Harum urbium & exemplo & jure Tarsus quoque cum harpam Persei, tum patris Jovis aquilam in moneta ostentat, etenim conditam fuisse a Perseo, ac propterea publicos in ejus honorem hymnos hac in urbe decantatos, Tarsenses vero sese Argivos professos, copiosis olim veterum testimoniis demonstravi (c.).

CILBIANI LYDIAE.

ΘΕΑΝ. ΡΩΜΗΝ. *Caput muliebre modio tectum.*)(ΕΠ. ΓΡΑ. ΜΕ-
ΑΙΤΩΝΟC. ΚΙΑΒ. ΤΩΝ - - - *Bacchus Indicus togatus stans d. cyathum,*
s. hastam. AE. III. N. 6.

Ex tot numis Cilbianorum, qui se *superiores*, ΤΩΝ. ΑΝΩ., vel *inferiores*, ΤΩΝ. ΚΑΤΩ., vel *Nicæenses*, aut *Pergamenos* dixerunt, nullus adhuc compertus antonomus, qualis est præsens. Litteras postremas deficientes verisimile est explendas legendo: ΚΑΤΩ., nam Cilbianos *inferiores* constat habuisse magistratum ΓΡΑμματα, *scribam*, quando *superiores* archonte vel stratego usi sunt.

MAGNESIA LYDIAE.

ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΤΡ. C. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. *Caput Caracallæ laureatum*)(ΕΠΙ. CΤΡ. Μ. ΑΤΡ. ΓΑΙΟΤ. ΜΑΓΝΗΤΩΝ. CΙΠΥΛΟΤ. *Mater Sipylene tutulata bigis insistens s. tympanum, d. frenum in citis leonum bigis vehitur.* AE. m. m.

Mater Sipylene, quæ eadem est cum matre deum & Cybele, cujus etiam leonibus & tympano usa est, jure in hujus Magnesiæ numis proponitur, quod hæc urbs monti Sipylo adsita fuit, a quo numen illud Si-

(a.) num. urb. tab. XIII. (b.) pag. 78. (c.) num. vet. p. 80.

Sipylenes epitheton traxit. Jure igitur princeps fuit Magnesiæ numen, nec tamen unius, nam ingens etiam ejus fuit apud Smyrnæos nomen, ut docent eorum numi, quorum unum, qui Sipylenes cultum proficitur, supra exhibui. Eandem offert numus præsens a suo etiam volumine commendandus.

TRALLES LYDIAE.

Cista semiaperta, ex qua serpens provolvitur, omnia intra coronam ex hedera & corymbis contextam)(- - AN. PONT. PR. *Duo serpentes complicatis caudis sese erigentes, intra quos templum rotundum, cui superne insistit statua d. pateram, s. hastam tenens, in area hinc PA. inde manus aliquid ramo simile tenens, in imo* APICTOKAHC. N. 7.

Numum hunc in Cistophororum classem redigit utriusque partis typus. Novi, non extare Cistophoros, nisi argenteos, at certum etiam, quem coram vides, esse animam argentei, abjecta pellicula argentea totam æneam. At enim habemus ejusdem naturæ tetradrachmos quoque æneos Alexandri M. & Thasiorum. Absterfa fraudis suspicione in numi merita continuo inquiramus.

Cistophori, qui inde a postremis sæculi ab urbe condita VII. annis signati sunt, superne nomen præsidis Romani, seu proconsulis, seu prætoris, in area nomen urbis, in qua cusi, inferne nomen magistratus domestici fere constanter offerunt. Præses Romanus Latine, nomen urbis, & magistratus domesticus Græce efferuntur. Ejusdem naturæ est numus, de quo agimus, quem secundum dictam inscriptionis legem in examen vocabimus.

I. Magistratum Romanum priore sui parte mancum: - - AN. PONT. PR. præclare restituit Cistophorus musei Florentini (a) qui a nostro hoc solum differt, quod in area pro manu, quam diximus, habet aquilam fulmini insistentem, & magistratum domesticum: ΜΕΝΑΝΔΡΟC. - - ΡΕΤC. At magistratus Romanus in eo perspicue legitur: C. FAN. PONT. PR. Gens Fannia non modo ex familiarum numis, qui nobis M. & C. Fannios suppeditant, sed & rerum Romanarum scriptoribus cognita. Tem-
G po-

(a.) tab. CVIII.

poris ratio docet, C. Fannium numi nostri eundem esse, quem Pighius fuisse V. C. 699. prætorem urbanum ex Ciceronis auctoritate con-
 jicit, ex qua prætura sortitum provinciam Asiam V. C. 700. & in ea
 regenda proxime successisse C. Pulchro, plane persuadet Cistophorus
 editus a Pellerinio (a.) in quo legitur: PVLCHER. PROCOS. addito
 TPA., quod Tralles Lydiæ urbem significat, qua in urbe præsentem
 quoque numum cufum mox probabo, & eodem magistratu, qui est
 in nostro, nempe APICTOKAHC. Quo sequitur, labente annuo Aristo-
 clis magistratu C. Pulchrum Fannio nostro decessisse, de quo agetur a
 me latius in doctrina de numis Cistophoris. De addito PONT. PR. hæc
 Gorius: (b.) hic numus *exhibet C. Fannium PONT. ni fallor*, Ponticum
 proconsulem; *monetarius hæc aliter declarare nequivit spatiis iniquis*
exclusus. En tibi Gorium in hac una oratione bis improvidum, pri-
 mum quod nobis *Ponticum proconsulem* obtrudit, quando hac ætate,
 qua numus lucem vidit, Pontus proprios proconsules non habuit, inde
 a Mithradatis VI. exitio cum Bithynia conjunctus. Enim vero mirari
 satis non possum, cur insolitum illud PONTicus respexerit, neque mo-
 re recepto legere maluerit PONTifex, quando tot exemplis constare vi-
 ro erudito debuit, viros Romanorum illustres additis ad titulos suos sa-
 cerdotiis gloriam sibi auramque quæsisse. Sic obvia sunt: augur, fla-
 men Martialis, VIIvir epulorum, XVvir sacris faciundis, iptum etiam
 PONTifex in denariis Ventidii. At quo minus de Fannio *pontifice* du-
 bitari possit, en tibi auctorem Ciceronem, qui ipsum hunc numi no-
 stri Fannium in pontificum catalogo recenset. Ita nempe ille in ora-
 tione de haruspicum responsis cap. VI. *at vero domum meam P. Len-*
æulus consul & Pontifex, P. Servilius - - - C. FANNIVS, M. Lepidus
- - - omni religione una mente omnes liberaverunt. Dixit hanc ora-
 tionem Tullius pridie Kal. Octob. V. C. 697., ergo C. Fannius anno
 V. C. 700., quo in provinciam Asiam profectum dixi, pontifex jam
 fuit. Alterum Gorii peccatum, dum litteras PR. legit PROconsul, cum
 ea sigla PRætor semper intelligi consueverit. Et vero C. Fannius, qui
 consul nunquam processerat, sortitusque fuerat Asiam ex prætura urba-
 na, recte in numo dicitur prætor, etsi norim, non raro in monumen-
 tis scriptisque veterum proconsules proprætoresque confundi.

II. Cistophorum nostrum Trallibus Lydiæ urbi suos debere natales,
 sigla PA. invicte comprobatur, sed ex qua deficit littera princeps T non
 ad-

(a.) Rec. II. tab. 63. n. 54. (b.) Mus. Flor. Vol. II. p. 43.

admissa in numum contractioris voluminis. Mirum sane, eodem vitio laborare numos tres ejusdem argumenti, hunc nostrum, Mediceum supra citatum, & de quo mox agam, Golzianum, in quibus omnibus solum PA. legitur, excluso, ut dixi, T. Præclare, si superis placet, Gorius litteris PA., indicari P*Amphyliam* conjicit, in cujus aliqua urbe Mediceus suus numus signatus fuerit, neque laborat, quo pacto Pamphyliam cum C. Fannio, quem ipse Ponticum proconsulem suo scito constituit, possit componere. Neque etiam advertit animum, in omnibus Cistophoris urbis nomen Græca lingua indicari, ut ΕΦΕ. ΠΕΡΓ. ΛΑΟ. ΑΠΑ. ΣΑΡ. ΤΡΑ. vel ΤΡΑΑ. Esse meum hunc Cistophorum Trallibus tribuendum, nitide docebit collatus Pellerinianus, quem supra citavi, in quo hinc ΤΡΑ. inde manus similis aliquid ramo simile tenens, inferne idem magistratus ΑΠΙCΤΟΚΑΗC., ut adeo inter numum Pellerinii, meumque hoc unum intersit, quod ille Pulchrum proconsulem, hic C. Fannium prætorem inscriptum offerat. Unde consequitur, Mediceum quoque & Golzianum eodem pertinere.

Habemus ergo ope hujus numi non modo certum provinciæ Asiæ præsidem, sed etiam ipsum tempus, quo magistratum obtinuit, arte nostra iterum tristes hiatus explente, quos laterculi magistratuum provincialium in Romanorum annalibus objiciunt. At fuit alia præterea ejus edendi ratio, nempe ut darem iterum malæ fidei exemplum, qua Golzius præclaram nostram scientiam infecit. Edidit is eundem hunc numum, quem coram proposui, hoc uno discrimine, quod eodem loco, quo in numo meo legitur: C. FAN. PONT. PR., ipse in suo scriptum ΚΥΔΑΙΩΝ. profiteretur (a) quem populum in Creta collocat, etsi *Cydaos* in Creta positos nemo veterum dixerit. Quod sæpe alias placuisse Golzio comperi, & cujus copiosa alibi exempla dabo, cum per ævi injurias fefellit numi sui epigraphæ, tum ab eo confictam epigraphen, quam voluit, & pro vera illatam monetæ, hoc item loco ab eo tentatum palam videmus, scripto in Fannii locum, haud dubio vitium passi, nomine ΚΥΔΑΙΩΝ. Et quæ ars magis mira, sed mirabili huic artifice nequaquam incognita, cum hætenus Cistophori cogniti non essent, nisi argentei, ipse suum in aurum convertit. Quam is impudenter luserit miseros antiquarios promulgando Cistophoros, quos in Creta signatos finxit, dicam alibi in doctrina Cistophororum.

G 2

LO.

(a.) in insul. tab. IV. n. 3.

LAODICEA PHRYGIAE.

ΔΗΜΟΣ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Caput virile imberbe laureatum.*)(ΙΟΥΑΙΟΣ.
ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ. ΕΤΕΡΓΕΤΗΣ. *Juppiter Laodiceus stans d. aquilam*
ΑΕ. II. N. 8.

Numum cum simili averſa jam edidit Haynius, ſed cujus differt antica, quæ ſiſtit capita duo ſe reſpicientia, muliebre velatum, & virile laureatum, quæ eſſe capita *ſenatus & populi*, certum eſt ex addito ΒΟΤ-ΛΗ. ΔΗΜ., ſed quæ eſſe Liviæ & Auguſti, perperam adſeruit (a.) De *Julio Andronico*, quem pars averſa ſimul ΕΤΕΡΓΕΤΟΥ. *benefactoris* titulo ornat, ejusque aut munere, aut in Laodiceam meritis, nihil in veterum commentariis reperi. Quam faciles fuerint Græci in conferendo Evergetæ titulo, copioſe docent marmora, quem & morem falſe ridet Lucianus (b.) Tanto vero laus præſtantior, ſi quis Evergetes natus erat patre item Evergete, qualis erat Menander, de quo prædicat marmor repertum apud Mylaſa Cariæ (c.) Ο. ΔΗΜΟΣ. ΜΕΝΑΝΔΡΟΝ. ΟΥΛΙΑΔΟΥ. ΤΟΥ. ΕΥΘΥΔΗΜΟΥ. ΕΤΕΡΓΕΤΗΝ. ΤΗΣ. ΠΑΤΡΙΔΟΣ. ΚΑΙ. ΕΞ. ΕΤΕΡΓΕΤΩΝ. ΓΕΓΟΝΟΤΑ. *Populus honorat Menandrum Ouliadæ F. Euthydemī N. benefactorem patriæ, & ex benefactoribus prognatum.*

NACOLEA PHRYGIAE.

Π. ΣΕΠΤ. ΓΕΤΑΣ. ΚΑΙ. *Caput Gedæ nudum.*)(ΝΑΚΟΛΕΩΝ. *Juppiter nudus gradiens d. elata fulmen vibrat, ſ. extenta aquilam.*
ΑΕ. III.

Numi Nacoleæ omnes ſunt rariffimi, & quem coram habes, nondum cognitus. Ceterum & intra hoc omne ejus meritum ſiſtit.

PHILOMELIVM PHRYGIAE.

ΑΤ. Κ. Μ. ΑΤ. ΣΕΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡ. *Caput Alexandri Sev. laureatum.*
)(ΦΙΛΟΜΗΛΕΩΝ. ΕΠΙ. ΑΤΡ. ΣΤΡΥΜΟΝΟΣ. *Venus ſtans utraque manu ſpeculum ſuper baſi tenet.* ΑΕ. fere max. mod. N. 9.
ΑΤΤ.

(a.) Theſ. Brit. T. II. tab. 26. (b.) Dial. mort. 10. (c.) Wheeler voy. p. 285.

ΑΤΤ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙΟΣ. ΦΙΛΙΠ ΠΟΣ. CΕ. *Caput Philippi sen. laureatum.*
)(ΦΙΛΟΜΗΛΕΩΝ. ΕΠΙ. ΜΑΡΚΟΥ. ΝΕΚΤΟΡΟΣ. *Pallas stans d. Victoriolam, s. hastam, pro pedibus hinc serpens, inde clypeus, in area B. AE. fere max. mod. N. 10.*

Binos favente Moneta Philomelii numos sum nactus, cum antea ne unum quidem gaza Cæsarea posset ostentare; adeo rari sunt omnes hujus urbis numi. Priorem commendat typus Veneris insolentior, alterum, quod ex hactenus cognitis postremus cum capite Gordiani est repertus, hic vero in successorem se se porrigit. Decii unum tamen reperit Panelius (a.)

PARLAIS LYCAONIAE.

L. AVRELIO. VERO. *Caput L. Veri laureatum.*)(- - - - PARLAIS. CO - - - *Deus Mensis stans cum luna falcata pone tergum d. hastam, s. Victoriolam, pro pedibus gallus. AE. II. N. 11.*

Hanc Lycaoniae urbem Ptolemæus vocat Παγαλαίς, at in notitiis ecclesiasticis magna est ejus vocis perversio. Cum rarissimi sint hujus coloniae numi, rem non ingrati lectori facturus videbor, si eos omnes secundum ætatem, qua in publicum prodivere, recensuero.

PARLAIS. COL. *Mulier stans d. labarum, s. cornucopiae, in numo M. Aurelii.*

Primus fuit Harduinus, qui coloniae hujus monetam reperit, eamque ipsam, quam hic descripsi, intulit primæ editioni operis, quo numos urbium & populorum illustravit. At Vaillantius eundem hunc ab Harduino descriptum numum nactus sibi dono datum, sic averſæ epigraphen legit: COL. PARIA. IVL. AVG. eumque adeo Coloniam Parianam Mysiæ transfert, addito, frustra Harduinum Parlaiden in Lycaonia quærere (b.) Causæ ergo suæ diffusus Harduinus numum hunc in altera ejus operis editione, sed inique, suppressit.

IVL. AVG. COL. PARLAIS. *Deus Mensis pileo Phrygio tectus stans d. hastam, s. quid lampadi simile pede sinistro imposito alicui animalis icunculae, in numo Domnae.*

Hunc numum integerrimum edidit Haymius, docuitque adversus Vaillantii criminationem, existere revera hujus coloniae numos (a.) Ceterum quod Haymius lampadi simile in dei manu sinistra vidit, forte aliud non est, quam Victoriola, quae in meo numo cum simili typo est luculenta.

IVL. AVG. COL. PARLAIS. *Mulier tutulata stans d. temonem, j. cornucopiae, in numo Veri (Pembrock Part. III. tab. 80.)*

IVL. A. COL. PARLAIS. *Pallas stans, in numo Domnae (Panel Mem. Trevoux Octob. 1737.)*

IVL. AVG. COL. PARLAIS. *Typus ut in Pembrockiano, in numo Domnae. (Pellerin Rec. I. p. XVII.)*

Haecenus promulgatis tandem succedit is, quem proposui, integer ac sanus totus, nisi quod averſae inscriptio pluribus locis laborat, solis certis litteris PAR., sed quae addito simili typo numi Haymiani, jam factis arguunt, numum esse hujus Parlaidis. De imagine dei Mensis, quem Asiae minoris numi saepe sistunt, nihil est, quod hoc loco memorem.

Ex his, quae dixi, sequitur, Vaillantii numum & ipsum esse Parlaidis, nam & hic urbis nomini praemittit nomina IVL. AVG. COL., ut iconismus exhibet, etsi ipse in numi explicatione ordinem invertat. Colonia Pariana Mysiae fere constanter usa est litteris solitariis, neque unquam, saltem in numis certis AVGustae appellationem addit. Novi, Cl. Belleyum coloniae Parianae tribuere numum Antonini Pii, inscriptum; ut praetendit: C. PARIA. IVL. AVG. (b) sed & hunc auguror esse Parlaidis, legendumque: IVL. AVG. C. PARLAIS. cum propter dictas causas, tum quod colonia Pariana inde ab Hadriano constanter titulis suis addere solebat H. vel HA. ad indicandum *Hadrianæ* cognomen. Istud si sic habet, Parlaidis coloniae numos haecenus habemus cum capite Antonini Pii, M. Aurelii, L. Veri, & Domnae.

CAE-

(a.) Thes. Br. T. II. p. m, 319. (b.) B. L. Tom. XXV. hist. p. 96.

CAESAREA CAPPADOCIAE.

ΑΥΤΟΚΡΑ - - - - ΑΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΚΤΟC. *Caput Nervæ laureatum.*)(ΠΙΑΤΟΤ. ΤΕΤΑΡΤΟΤ. *Mons Argæus, cui insistit figura nuda d. globum, s. hastam tenens.* AR. m. m. N. 12.

Obvii sunt Augustorum numi Cæsareæ Cappadociæ signati typo montis Argæi. At in hoc singularis est epigraphæ aversæ ΠΙΑΤΟΤ. ΤΕΤΑΡΤΟΤ. quam si ad verbum reddas, erit: *Consulis quarti*, cum ex lege scribendum fuisset: ΠΙΑΤΟΤ. Δ. vel ΤΕΤΡΑΚΙC. *Consulis quartum*, sive, ut ait Gellius: (a.) *Græci quoque in significandis hujusmodi rerum numeris τειτον και τεταρτον dicunt, quod congruit cum eo, quod Latine dicitur: tertium quartumque.* Neque tamen unicum hoc est ejus anomalix exemplum. Obvii sunt ejusdem Nervæ numuli argentei, iique elegantes, typo duarum lyrarum, quibus insistit noctua, addita epigraphæ: ΠΙΑΤΟΤ. ΤΡΙΤΟΤ. *Consulis tertii*, quam miram positi numeri ordinalis pro adverbiali legem expendant grammatici. Reperio tamen & in lingua Latina exemplum analogum, narrante Ammiano (b.) *Constantium ex militari consensu secundo cognomentum adeptum SECUNDI SARMATICI.*

PHILADELPHIA COELESYRIAE.

- - - - KOM - - - *Caput Commodi laureatum.*)(ΦΙΑ. Κ. C. ΗΡΑΚ. - - - ΑΠΑΛΑ. *Sacellum quadrigis vectum.* AE. II. Tab. VI. N. 1.

Reperio similem, sed M. Aurelii & maximi moduli editum in museo Theupoli hoc modo: ΦΙΑ. ΚΟ. CΤΡ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ. P. M. A. *Currus a quatuor equis tractus.* Utrumque igitur numum ejusdem argumenti hoc loco una explicare conabimur. Vix attinet monere, voces admortas ΦΙΑ. Κ. C. vel: ΚΟ. CΤΡ. poni pro φιλαδελφῶν Κοίτης Κυρίας, *Philadelphensium Cœles Syriae*, quo situs urbis indicatur. Magis reconditus sensus vocis ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ. & sacelli quadrigis vecti. Eo vocabulo nullus dubito intelligendam aliquam *Herculis* statuam præcipuæ in hac urbe religionis, aut sacrum ei aliquod symbolum, aut λεῖψανον, aut ipsum

(a.) L. X. c. 1. (b.) L. XVII. p. m. 354. 355.

ipsum istud facellum statis diebus per pompam traduci solitum, ut sane Herculem inter principes in hac urbe deos habitum plures alii ejus numi Herculis imagine insignes docent. Obvia similium pomparum exempla habemus tam ex scriptoribus, quam numis. Hoc modo Athenis & translato a Ptolemæis more Alexandriæ processit pompa calathi Cereris teste Callimacho. (a.)

X' ὥς αἱ τον καλαθον λευκοτριχες ἵπποι ἄγοντι Τεσσαρες - -

Utque calathum candidi equi vehunt Quatuor - -

Sic & in Dionysiis cista Bacchi, in Panathenæis Minervæ peplus publice deduci consuevere, atque ut ex vicino exemplum petam, etiam simulacrum dei Heliopolitani fuisse in ferculo vectum tradit Macrobius (b.) At obvium in numis Ephesiorum ΑΠΗΝΗ, typo carpenti, quod equi aut mulæ trahunt, & sumpto a Græcis ritu tensæ in moneta Romanorum, ac præcipue Elagabali, quæ exhibet ineptam pompam, qua deus Elagabalus peregrino apparatu quadrigis vectus processit.

Hæc ut satis videntur explicata, sic tamen judicare non ausim de additis litteris, seu in Theupoliano P. M. A., seu in præsentē ΑΠΑΛΑ, etsi hæc ambigua sint lectionis.

BERYTVS PHOENICIAE.

IMP. - - - Caput Augusti nudum.)(PE - - - SILANI. Duæ aquilæ legionariæ. AE. III. N. 2.

Numum similem, sed cum capite Tiberii jam vulgavit Pellerinius, & cum ex typo aquilarum, tum mentione præsidis Silani recte conjecit, esse coloniæ Beryto tribuendum. (c.) Noster numus indubitatum Augusti caput offert, & præclare comprobatur, quod jam ex numis Antiochiæ, inscriptis ΕΠΙ. ΣΙΑΝΟΥ. constabat, Q. Cæcilium Silanum postremis Augusti, & primis Tiberii annis rexisse Syriam & conjunctam tum Phœniciam, de quo aliquando latius agam in examine numorum Antiochiæ Syriæ. Truncum PE - - explendum PERMISSU, juvante etiam Pelleri-

(a.) in Cerer. v. 121. (b.) Saturn. I. c. 23. (c.) Mel. I. p. 255.

Ieriniano, in quo legitur PERM., qui permissus cudendæ monetæ a principibus vel magistratibus Romanis impetratus sæpe indicatur in numis Africæ proconsularis, Patrarum Achaia, & plurium Hispaniæ coloniarum.

TRIPOLIS PHOENICIAE.

Caput muliebre velatum turritum)(ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. L. ΑΣ. *Nemesis gradiens d. stolam a pectore diducit, omnia intra lauream.* AE. III. N. 3.

Eundem numum edidit Pellerinius, sed bis peccavit, tam in pictura signi partis aversæ, quam in definiendo epochæ anno, læsis haud dubio iis partibus, quæ in meo sunt integerrimæ. Mulierem gradientem, quam ambigui nominis facit iconismus Pellerinianus, esse Nemesein, ipse gestus vestem sursum ducentis manifestat. Ejus deæ imago ut in numis Asiæ minoris obvia, sic ex numis Syriæ late sumptæ vix forte cognita, quod ipsum hujus pretium cimelii auget. Idem annum epochæ ex numo suo prodidit L. A., quod ipsum viro erudito eximium visum, quia raro annus cujuscunque epochæ primus in numis notatus reperitur. At meus distincte exhibet L. ΑΣ., qui annus est æræ Seleucidarum, qua usos plerumque Tripolitanos constat.

*

*

*

Capita jugata Dioscurorum)(ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. L. ςΤ. *Palmarum ramus, omnia intra lauream.* AE. II. N. 4.

Iterum offendit Pellerinius, qui ex simillimo suo numo annum excepit L. ς. omisso T. Leviore periculo admissa aliis partibus peccata possumus dissimulare, at cum de epochæ annis agitur, quorum ad indicio numerum ætatem judicamus, minus nos esse indulgentes præstat. Annus hujus numi ςΤ. revocatam a Tripolitanis Seleucidarum æram sequitur.

TYRVS PHOENICIAE.

- - - - NVS. AVG. *Caput Valeriani senioris laureatum.*)(COL:
TTR. - - - *infra* ΩΚΕΑΝ. *Oceanus specie viri barbati capite taurinis*
cornubus horrente humi decumbens s. arundinem tenet, dexteram ex-
tendit versus adstitutas petras Ambrosias, ex qua unda defluit, in
area conchylum. AE. II. N. 5.

Numos coloniæ Tyri, etsi rudiores sunt fabrica, quippe inde a Se-
vero signati, tamen propter typorum varietatem, qui antiqua illustris
urbis decora, seu vera seu fabulosa restituunt, vetustioribus triti argu-
menti facile anteponas. Habes in his Didonem Tyriam, quæ Cartha-
ginem ædificavit, Cadmum Thebarum conditorem, Ambrosias petras,
super quas condita urbs, muricem ad tingendam lanam a se primum
reperit, & alia. En tibi novum in præsentem numo typum *Oceanum*,
quem talem definit additum ΩΚΕΑΝ., ne fluvii imaginem putes. Et vero
& hic typus ad veterem Tyrionum gloriam pertinet adversum quæcun-
que maris pericula obnixorum, & ultra ipsas Herculis columnas in
Oceanum penetrantium, fundatis ibi coloniis, quas inter maxime illu-
stres fuere Gades. Hæc causa proponendi in eximio hoc cimelio *Ocea-*
num a se primum aditum tentatumque, cujus antea natura toti Græciæ
fuit ignota. Pingitur capite taurinis cornubus horrido, nimirum & ται-
γοεινός dicitur Euripidi (a.) Habemus etiam *Oceanum* in numo Commo-
di Alexandrino, addito & hic ΩΚΕΑΝΟC., sed alio ibi sensu, ut a me
dicetur alias.

SEBASTE SAMARITIDIS.

P. S. GETE. CAES. *Caput nudum Getæ.*)(COL. L. S. SEBAS-
TE. *Imperator togatus stans. d. pateram, s. cornucopiæ ad aram sacri-*
ficat. AE. III. N. 6.

IMP. M. AVR. AN - - - *Caput laureatum Caracallæ*)(- - - SEP.
SEBASTE. *Pluto in quadrigis Proserpinam rapit volante supra Cupidi-*
ne. AE. III. N. 7.

Ex

(a.) In Oreste v. 1377.

En numos binos coloniæ Sebastes, cujus numi omnes sunt rarissimi. Olim dicta Samaria, eversa ab Hyrcano Judææ principe, resecta a Gabinio Syriæ præside, operibus aucta ab Herode M. & in Augusti honorem dicta Sebaste, deducta denique colonia a Severo, a quo *Luciæ Septimiæ* nomina abstulit. Grati animi causa coloni Sebasteni gentis *Septimiæ* capita, *Domnæ*, *Caracallæ*, & cujus hactenus numus Sebastenus nondum compertus, *Getæ* numis intulerunt, cum quo res ejus coloniæ numismatica videtur intercidisse, nullo deinceps numo posteriore conspecto. Numum posteriori similem, nisi quod caput *Domnæ* offert, haud ita pridem ex nobili suo museo edidit Cl. Neumannus noster (a.) sed extrusa voce SEBASTE. mancum. Acute conjecit vir artium numismaticarum ex longo usu callentissimus, eum his Sebastenis tribuendum, quam præclaram ejus conjecturam noster hic numus rite confirmat.

CAESAREA PANIAS ITVRAEAE.

M. ΟΠ. ΔΙΑΔΟΥΜΕΝΙΑΝΟC. ΚΑ. *Caput Diadumeniani nudum.* Χ ΚΑΙC. ΠΑΝΙΑΔΟC. ΚC. *Templum quatuor columnarum, in quo Jupiter nudus stans d. pateram, s. hastam ad aram sacrificat, in area pedum.* AE. I. N. 8.

Vix alter illustrior hujus Cæsareæ numus editus, seu typum spectes, seu volumen, seu quæ ad figendam certius ejus epocham confert. Ejus initium Norisius ex numis sibi cognitis constituit inter annos V. C. 751. & 755., intra quos adserit a Philippo tetrarcha Herodis M. filio & structam fuisse Cæsaream, & hoc quoque nomine appellatam, quam & inductæ epochæ causam constituit. Numus præsens per caput Diadumeniani eam figendam ad autumnum V. C. 750. vel 751. docet definitis arctius finibus. Sed & anno V. C. 750. videtur adversari numus Aquiliæ Severæ editus a Pellerinio cum anno CKF. 223. Esto annus 750. principium epochæ, hic Aquiliæ numus signatus erit ab autumno 972. usque ad autumnum anni sequentis. At toto illo tempore adhuc Julia Paula Elagabali torum occupavit, ut docent ejus numi Alexandrini cum L. Γ. & Δ., secundum quos adeo numos præferendus certe pro epochæ initio annus V. C. 751. Suffragatur etiam huic principio historia Josephi. Narrat is, Philippum *Paneadem ad Jordanis fontes positam construxisse,*
H 2 eique

(a.) num. pop. Part. II. p. 82.

eique CAESAREAE nomen fecisse, & cum vicum Betsaidam lacui Genetsaretico adsitum in urbis formam perduxisset, ei nomen dedisse a Julia Caesaris filia (a.) Ex hoc testimonio sequentia ad adfigendum anno V. C. 751. aræ initium eruo. Constat, Herodem M. Philippi patrem mortuum in vere V. C. 750., neque Philippum statim patre defuncto tetrarchiam, in qua sita Panias, adivisse, sed post multas moras, & donec Augustus de dividendo inter filios Herodis regno sententiam dixisset, quæ omnia prolixè enarrat Josephus (b.) Hæc dum rata fierent, facile effluxerit annus V. C. 750., ac tum denique potuit condendis urbibus applicare animum, nimirum V. C. 751., quas inter Josephus prior loco nominat Cæsaream nostram. Sed ex eodem testimonio colligo etiam, non potuisse Cæsaream fundari serius; nam certum est, eam a Philippo ædificari cœptam ante Juliadem, aut saltem eodem tempore, ne is majorem videretur habere honorem filiae Juliae, quam patri Cæsari Augusto. At necesse est, hanc etiam Juliadem eodem anno V. C. 751. cœpisse exstrui, nam constat, Juliam anno mox consequente atrocium criminum convictam a patre in exilium ejectam, neque amplius restitutam. Quare ante hunc casum necesse est nomen Juliadis urbi impositum, nullam vero postea neglectæ palam mulieris rationem habitam. Non videtur vir summius Norisius ad hanc Josephi narrationem advertisse, nam secus vel hac faciem præferente arctiores huic epochæ limites fixisset. Ergo cum ex historia Josephi constet, Cæsaream conditam V. C. 751., & eodem anno docentibus numis cœperit ejus urbis epocha, manifestum est, eam inductam propterea, quod is annus urbis suæ natalis fuerat. Atque his comprobatis licebit credo in parachronismis putare orationem & Eusebii & Hieronymi, quorum ille ad ann. V. C. 778. narrat: *Philippum tetrarcham Paneadem, in qua plures ædes construxerat, Cæsaream Philippi vocavisse, & Juliadem aliam civitatem*, hic agens de eodem Philippo (c.) *qui in honorem Tiberii Caesaris Cæsaream Philippi, quæ nunc Paneas dicitur, appellavit*. Hi ergo nomen Cæsareæ a Tiberio, Juliadis a Julia Tiberii matre arcessunt, quando hæc data nomina ab Augusto, & filia Julia docet Josephus, & teste Suetonio *reges amici atque socii & SINGVLI in suo quique regno CAESAREAS urbes, nempe ex nomine Augusti, condiderunt* (d.) Quo apparet sane, majorem hoc loco Josephi auctoritatem esse debere, quæ etiam numorum invicto testimonio juvatur.

Ty-

(a.) Ant. L. XVIII, c. 2. (b.) Ant. LXVII, c. 9. seq. (c.) Comm. ad Matth. c. XVI.
(d.) in Aug. c. 60.

Typus averſæ pro hac ætate elegans Jovem in templo ſacrificantem ſiſtit. Juxta ſtatuitur pedum, quod indubitate ad Pana refertur, qui in aliis hujus urbis numis unus typum facit, & a quo mons, & ſpecus, & his adſita urbs dicta *Panium*, vel *Panias*, ut in numis, vel *Paneas*, ut à ſcriptoribus plerisque, de quibus lege erudite differentem Norſium. (a.)

CARRHAE MESOPOTAMIAE.

IMP. CAES. M. AVR. ANTON - - - *Caput Caracallæ laureatum.*)(
COL. AVR. METPOROL. ANTONINIANA. CA. *Caput muliebre velatum*
turritum. AE. IV. N. 9.

Omnia in egregio hoc numulo & nitidi pro ætate laboris Carrhas nobilem in Meſopotamia coloniam eloquuntur, ac primum titulus *AV-Reliæ*, a M. Aurelio coloniæ conditore, qui in certis aliis ejus numis jam inde a M. Aurelio occurrit, *METROPOLeos*, hoc etiam titulo jam ex prioribus numis cognito, *ANTONINIANAE*. titulus temporarius ab imperante Caracalla. At quod proxime hanc urbem indicat, eſt additum *CA.*, nempe principium urbis, in qua ſumus. Typus etiam capitis muliebris velati ac turriti Carrhis & Meſopotamiæ urbibus familiaris. Hæc cum tam certa ſint pro Carrhis noſtris argumenta, nemo, ſpero, judicium meum ſolicitabit propterea, quod alii Carrharum numi certi Græce inſcribuntur omnes, at hic Latine. Verum ut taceam varios uno eodemque tempore monetæ Antiochenæ modos, conſtat, Aeliam quoque Capitolinam coloniam in numis ſuis fuiſſe bilinguem. Multæ ſane eſſe poterant temporariæ ejus mutationis cauſæ, quas, ut infinitas alias, ignoramus. Quod ſi quis moroſior huic nollet ſententiæ ſubſcribere, is quaſo aliquam, & a noſtris Carrhis diverſam hujus tractus urbem expediat, quæ ſimul a *CA* incipiat, ſimul colonia, & Aurelia, & metropolis fuerit.

Idem hic etiam præſtans numus alios videtur numos illuſtrare, quorum alii hætenus cogniti fuere, quin tamen certam eſſent ſtationem naſti. Eccos!

H 3

M.

M. AVR. ANTONINVS. P. F. AVG. (aut similiter) *Caput Caracallæ laureatum* X COL. MET. ANTONINIANA. (in aliis ANTONIANA.) *Caput muliebre velatum turritum.* AE. III.

Eadem aduersa. X COL. MET. ANTONINIANA. AVR. ALEX. *Caput muliebre velatum turritum.* AE. III. N. 10.

Uterque numus (ejusque similes alios continet gaza Cæsarea) sic concordat fabrica & omnibus causis, ut certum sit, unius utrumque urbis esse, etsi prior pauciores ostendet titulos. Horum prior cognitus jam fuit, a me editus in catalogo musei Cæsarei (a.) tributusque Edessæ Mesopotamiæ, qua in re secutus sum Vaillantium, qui ejus numi dicis causa meminit (b.) & Bayerum (c.) At tutius credo, numi præcedentis indicium secuti, numos similes dabimus Carrhis, quod eosdem cum illo habent titulos, eundem typum. At, quæres, quis deinde τ^α ALEX. numi alterius explicatus? Justum sane dubium. Enim vero cum ea vox postrema post omnes titulos ponatur, videri cuipiam posset, ea coloniam quandam *Alexandriam* notari; verum hoc nomine colonia nulla extitit præter eam, quæ in Troade sita fuit, cui certe numi hi tribui non possunt. Ergo dubium non est, τ^ο ALEX. perinde esse urbis titulum honorificum, quam sunt AVR. & ANTONINIANA. Verum unde is captus? Habemus urbes dictas *Alexandrias* ab Alexandro Severo, at hic imperavit post Caracallam, cujus hic numus imagine signatus est. Ergo aut anterior aut coæva adsciti hujus tituli causa est investiganda. Minime credo aberravero, si eam ab ipso Caracalla petendam putem, quem ex copiosis veterum testimoniis constat, in adfectu erga Alexandrum M. insanivisse. Ex his, quæ proxime huc pertinent, commemorabo. Refert Herodianus (d.) Caracallam cum in Thraciam venisset, repente Alexandrum M. evasisse, ejusque imagines per omnes urbes erigi jussisse. Ejus stuporis reliquias conservaverunt numi Philippopolis Thraciæ imperante Caracalla signati, in quibus obvium est legere: KOINON. ΘΠΑΚΩΝ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ., id est: *ludi Alexandria* a communi Thracum celebrati. Teste Dione (e.) is Alexandrum vocavit orientalem Augustu-

(a.) Part. I. p. 258. (b.) In Colon. Carac. pag. m. 34. 35. (c.) hist. Oschoen. p. 183.
(d.) in Carac. p. m. 548. (e.) L.LXXVII. c. 7-9.

gustum, scripsitque aliquando ad senatum, hujus regis animam in suum corpus migrasse. Perhibet denique Victor (a.) corpore Alexandri M. in Aegypto conspecto *Magnum* se & *Alexandrum* jussisse appellari, ut sane non alia de causa in ejus consecrati numis additum titulum *Magni* videmus. Ergo cum ex lege Caracallæ Alexander fuerit idem Augustus, ipse vero etiam dictus Alexander, non mirabimur, Carrhenos per vile obsequium a Caracalla Alexandro *Alexandrinus* sese appellasse. Habemus ergo ex his numis indita huic coloniae nomina *Antoninianæ Aureliæ Alexandrinæ*. Quod si abest post omnes hos titulos ipsarum nomen Carrharum, habeo præsto exemplum aliud ex numis Bosiræ Arabiæ, in quorum aliis legitur: NEAC. TPAIANHC. BOCTPAC., at in uno Faustinae senioris apud Pellerinium tantum; NEAC. TPAIANHC.

Lubet conjungere numum alium, & hunc quoque ἀνεκδοτον, qui hic quoque ab his, quos modo proposui, lucem mutuatur.

KAICAP. AT. KOMOΔOC. CE. *Caput Commodi laureatum*)(ΤΠΕΡ. NIKHC. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Caput muliebri velatum turritum*. AE. IV. N. 11,

Hujus numi duplex exemplum museo Cæsareo intuli. Si numus cum addito post omnes titulos CA., quem paullo supra descripsi, est Carrharum, hunc sane ejusdem esse urbis necesse est; nam adeo priorem secundum omnes apices refert, ut unum alteri facile substitueres, nisi veraret inscriptio tam idiomate, quam argumento varia. De epigraphe averlæ agam in numis proximis.

VRBIS INCERTAE MESOPOTAMIAE.

ATT. KAI. M. ATPHAIOC. ANTΩNINOC. CE. *Caput M. Aurelii laureatum*.)(ΤΠΕΡ. NIKHC. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Armenus humi sedens, juxta clypeus & vexillum, in imo* APMEN. AR. III. N. 12.

Eur.

(a.) epitome la Carac.

Eundem hunc numum, qui nunc est in gaza Cæsarea, olim ex museo Comitum Ariosti edidit Khellius, sed bis graviter offendit, cum quod in typo figuram captivi, ut visum, decumbentis ad ædificium arcuatum vidit, tum quod scriptum inferne, etsi dubitantis more, dixit NECI. (a.) Necesse non est, ab lynce oculos mutuari, ut scriptum in hoc numo APMEN. pro NECI. eruamus, si modo ductus litterarum, quibus aliquod ætas virium fecit, etsi perexiguum, accuratius oculis sequamur. At lectionem, quam proposui, confirmabunt etiam ea, quæ continuo differam.

Ut numi hujus patriam, quam dixi Mesopotamiam certius stabiliam, necesse video, alios quoque ejusdem argumenti commemorare, & quidem, quod hætenus nunquam factum video, confertos, ut majorem his, quæ dicam, fidem faciam.

Epigraphe incerta. *Caput M. Aurelii.*)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Venus stolata stans d. pomum, s. hastam.* AR. III. (Vaillant.)

ΦΑΤCΤΙΝΑ. CΕΒΑCΤΗ. *Caput Faustinae jun.*)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. (sic.) *Venus stans d. pomum, s. hastam.* AR. III. (Mus. Cæs.)

ΦΑΤCΤΙΝΑ. CΕΒΑCΤΗ. *Caput Faustinae jun.*)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Mulier stans cum quatuor infantibus, quorum duos in sinu gestat, in imo duo stant.* AR. III. (Vaillant. Theupoli. Patin thes. p. 73.)

Eadem adversa.)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. CΕΒΑC. *Venus stans d. pomum, s. hastam.* AR. III. (Vaillant.)

Eadem adversa.)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. ΚΤΡΙΩΝ. CΕ. *Juppiter sedens d. Victoriolam.* AR. III. (Mus. Cæs.)

Eadem adversa.)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. ΚΤΡΙΩΝ. *Ledisternium cum duobus puellis.* AR. III. (Harduin. hist. aug. p. 779.)

ΑΤΤ. Κ. Α. ΑΤΡ. ΟΤΗΡΟC. CΕΒ. *Caput L. Veri*)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΚΤΡΙΩΝ. CΕ. *Pallas stans. d. telum, s. clypeum.* AR. III. (Vaillant.)

Ea-

Eadem aduersa.)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. ΚΤΡΙΩΝ. CΕΒΑC. *Mulier stans d. globum, s. cornucopiæ.* AR. III. (Liebe Goth. num. p. 258.)

ΛΟΥΚΙΑΛΑ. CΕΒΑCΤΗ. *Caput Lucillæ*)(ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. ΚΤΡΙΩΝ. CΕ. *Mulier stans d. globum, s. cornucopiæ.* AR. III. (Mus. Cæs.)

Auctores omnes, qui citatos numos promulgavere, eorum natale solum definire non sunt ausi. Pellerinius, quo loco insignem suum Rhodiorum numum explicat, inscriptum: ΡΟΔΙΟΙ. ΤΠΕΡ. ΤΩΝ. ΣΕΒΑCΤΩΝ. typo protomes muliebris turritæ, intrepide adserit, memoratos in hoc suo numo Augustos alios esse non posse, quam M. Aurelium, & L. Verum, qui primi una imperium tenuere. Ad hæc explendam epigraphen subaudiendo vocem ΝΙΚΗC., cujus ait defectum commode suppleri typo tropæi in parte averfa constituti. Denique præcipiente analogia legem dictat, omnes quoque numos argenteos eodem modo inscriptos (quo nomine intelligit hos ipsos, quos hic confertos propolui) Rhodo tribuendos. Hæc vir eruditus (a.) At fallitur eximie, cum in hoc numo nomine ΣΕΒΑCΤΩΝ. Aurelium & Verum collegas intelligendos putat. Vel unicum cuperem exemplum citasset, M. Aurelii ætate adhuc Σ pro C in quopiam urbis Græcæ numo exaratum. Fuisse vero το Σ jam Aurelio imperante in Rhodo abolitum, docet ejusdem ævi numus inscriptus ΒΗΡΟC. pro ΒΗΡΟC. (b.) Ex qua sola causa numus anteriora tempora postulat. Verum est, quod ait, primos fuisse Aurelium & Verum, qui imperium una tenuere, at fuere multo ante bini Augusteo titulo simul insignes, Tiberium intelligo, ejusque matrem Juliam, sociatos etiam in numis ΣΕΒΑCΤΩΝ. nomine. Ita in numo Smyrnæ, qui est in museo Cæsareo, & alibi, hinc videas caput Juliæ addito CΕΒΑCΤΗ., inde signum Tiberii intra templum, addito CΕΒΑCΤΟC. ΤΙΒΕΡΙΟC. Nimirum, ut auctor est Tacitus (c.) decrevere patres, ut apud Smyrnam templum Tiberio, matrique ejus statueretur, quem honorem Smyrnæi commemorant adhuc in numis Caracallæ & Alexandri Sev., quos edidere Vaillantius, Spanhemius, Haymius, cum se Γ. ΝΕΩΚΟΡΟΥC. ΤΩΝ. CΕΒΑCΤΩΝ. *Tertium Neocoros Augustorum*, id est: Tiberii & Juliæ appellant, quo modo & Smyrna in marmore Oxoniensi dicitur Γ. ΝΕΩΚΟΡΟC των Cεβασων κατα τα δογµατα της ιερωτατης Συνκλητης, *tertium Neocora Augustorum ex decreto sanctissimi senatus.* (d.) Expensio ergo hoc Smyr-
næ-

I

(a.) Lettres pag. 23. (b.) Mus. Christianæ tab. LIX. num. 15. (c.) Ann. IV c. 15. (d.) num. V.

naorum exemplo facile est, το ΣΕΒΑΣΤΩΝ. Pelleriniani Rhodiorum numi applicare Tiberio & Juliae, sic ut sit sensus totius epigraphes: ΠΟΔΙΟΙ. ΤΙΒΕΡ. ΤΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ. Rhodios pro salute Augustorum Tiberii & Juliae vota concipere. Sane habuere hi insulani causam, Tiberium præ Augustis aliis colendi observandique, qui Rhodum selegerat, ubi privatam vitam per complures annos ageret, qua de causa eam Manilius dixit *hospitium recturi principis orbem* (a.) Quocirca cum dictus Pellerinii numus aliam ætatem, quam prætentam M. Aurelii exigat, suapte ruunt ea omnia, quæ Pellerinius de subaudienda voce ΝΙΚΗΣ. & de tribuendis Rhodo numis argenteis, in quibus sumus, disputat, integrumque nobis est, aliam iis patriam providere.

Si quid valet in re numismatica analogia, & numerum contentio, vix licebit de argenteæ hujus monetæ patria Mesopotamia dubitare. Missis ambagibus ut ad rem continuo accedam, argumentum certissimum mihi suppeditant numi Manni, qui fuit rex Edessæ, aut certe regionis cujuspiam Edessæ vicinæ. Cum his nostri hi numi sic omnibus partibus conspirant, ut necesse sit, utrosque in eadem, aut saltem ejusdem regionis officina signatos statuere. Enim vero non fabrica modo, & metallum (argentei utrique sunt) & pondus & volumen, tum & litterarum forma eadem in omnibus sunt, verum etiam ætas eadem, nam quo tempore Manni numi signati sunt, eodem & hi nostri; illi enim perinde ac hi capita Aurelii, Veri, & uxorum exhibent. Ad hæc in utrisque, ut conferenti planum fiet, typi ex Romana ejus ætatis moneta deprompti sunt. Utrum hercle verisimilis tanta concordia, si in dissitis regionibus signatos quis velit statuere, hosque nostros exempli causa malleum expertos in Rhodo, dum alteri Manni in mediterranea & tanto intervallo distante Mesopotamia lucem videre? Quare nisi me fallunt omnia, omnes hi numi aut in una eademque Edessa, aut in vicina quapiam urbe, ceu Carrhis, sunt percussi. Etiam ævi hujus historia sententiam meam præclare juvat. Docet hæc, Mesopotamiam sub Antonini mortem a Parthis repentino incurfu subjugatam, mox a Romanis, ipso L. Vero Aug. ei expeditioni præfecto, armis vindicatam, ac tum alios reges ejectos, alios constitutos, confirmatos alios, civitatum etiam formas immutatas, quas inter Carrhæ deducta colonia. Quare præceps in adulationem Mesopotamia omnis, & hac suadente Mannus Osrhoenes rex sese in numis ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΝ. & Carrheni quoque in suis sese ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΤΕ. appell-

pellavere indito etiam coloniæ suæ *Aureliæ* nomine a victoribus Augustis, utroque Aurelio. Quare altero obsequii genere ab iisdem regibus populisque vota quoque pro recente Romanorum victoria soluta, & signati propterea numi argentei, quos citavi, & inscripti: ΤΗΕΡ. ΝΙΚΗC. &c. Ad idem argumentum pertinet numus æneus Commodi cum epigraphe: ΤΗΕΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. quem supra sub Carrhis proposui, qua in urbe & hunc signatum verisimile puto. Nimirum inde ab recuperata sub Aureliis Mesopotamia in hac festa & certamina epinicia fuerint constituta, atque horum occasione id genus numi signati. Cujus generis etiam est æneus I. formæ cum capite L. Veri a Nicæensibus Bithyniæ cusus, in cujus averfa: ΡΩΜΑΙΩΝ. ΝΙΚΗΝ. ΝΕΙΚΑΙΕΙC. typo Victoriæ in clypeo scribentis (a.) & alter ejusdem Veri eodem modo inscriptus typo imperatoris equitis hostem hasta ferientis (b.)

Observare juvat, in præsentibus numis typos omnes luculente ex moneta Romana ejus ævi petitos, quos inter is, quem omnium primum proposui typo *Armeniæ*, exactus plane est ad numos Aurelii & Veri inscriptos: ARMEN. Culpanda etiam est in horum descriptione numerum Vaillantii indiligentia, constanter Σ pro C contra certam archetyporum fidem obtrudentis.

NVMI ALEXANDRINI.

ΤΙ. ΚΑΑΤ. ΚΑΙ. CEB. - - - L. T. *Caput Claudii laureatum.* X
ΑΥΤΟΚΡΑ. *Caput puerile nudum inter capita duo puellaria Amaltheæ cornu imposita.* AR. II. N. 13.

Insignis hujus numi averfa Claudii propaginem sistit, qualis ea fuit anno ejus imperantis tertio secundum cognitum Alexandrinorum calculum. Caput puerile medium est Britannici in imperii tum adhuc spem succrescentis, inter capita sororum Antoniæ & Octaviæ, sed quæ omnis illustris familia Neronis & novercæ Agrippinæ fraude interiit. Simillima averfa est in numo coloniæ Patrensis cum capite Claudii, sed epigraphe: LIBERIS. AVG. (c.) Utrumque hunc numum præclare illustrat numus coloniæ incertæ, quem edidit Morellius (d.) & Liebeus (e.) in quo hinc

I 2

ca-

(a.) Gessner. tab. CXVIII. n. 21. (b.) Pellerin. (c.) Vaillant. (d.) numi imp. sub Claudio. (e.) Goth. num. p. 451.

caput Claudii, inde: ANTONIA. BRITANNICVS. OCTAVIA., typus: Britannicus togatus stans inter sorores Antoniam & Octaviam cornucopiæ gerentes. Etiam in Drusi junioris numis hujus filiorum capita ex cornucopiæ prominent, placuitque deinde idem typus Antiocho IV. Commagenes regi, binis suis filiis Epiphane & Callinico eodem modo propositis cum epigraphe: ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΤΙΟΙ.

Numum hunc jam vulgavit Ursinus (a.) sed qui in parte antica caput M. Antonii videre sibi visus est, quo factum, ut in typo aversæ hujus Illviri ex Cleopatra liberos videret. Ursini sphalma propagavit Morellius. Quapropter veterem errorem ut abstergerem, aliosque nostris studiis deditos monerem, adcuratius & verius restituendum duxi.

* * *

ΛΟΥΚ. ΛΙΒ. ΣΟΥΛΠ. ΓΑΛΒ. - - - *Caput Galbæ laureatum, præ quo:*
L. B.)(ΡΩΜΗ. *Protome Romæ galeata.* AR. I. N. 14.

Obvii sunt numi Galbæ Alexandrini, in quibus Galba compellatur: ΣΕΡΟΥΙ. ΓΑΛΒΑ. At numus præsens eum literis nitidissimis vocat ΛΟΥΚ. ΛΙΒ. nempe: *Lucium Livium Sulpicium Galbam*, idemque præstat similis alter ejusdem gazæ Cæsareæ, sed cum L. A. Quo magis mirabar, numum Galbæ cum his nominibus in nullo hætenus catalogo vulgatum, credidisseque anecdotum, nisi inspectus forte fortuna Tillemontius docuisset (b.) jam a Toinardo editum Galbæ numum Aegyptium cum iisdem nominibus. Necesse est, istud a viro erudito præstitum in dissertatione *de Galbæ numismate Aegyptiaco* edita Parisiis 1689, ut testatur Bandurius in bibliotheca numaria; Lego etiam, eandem recusam in opere: *Bibliotheca literaria, being a collection ob inscriptions, medals, dissertations &c.* London 1722 - 1724. in 4to, verum utrumque istud opus adhibita omni diligentia reperire non potui. Et vero hanc Toinardi lucubrationem parum esse in vulgus cognitam, ex ipsis eruditorum lapsibus potest intelligi. Sic in numo Galbæ Alexandrino musei Theu-

(a.) in fam. Antonia tab. 2. (b.) Note II. sur Galba.

Theupoli hæc fertur capitis epigraphe: ΑΟΥ. ΚΑΙ. ΣΟΤΑΠ. &c. pro quo certe dictante nostro numo legendum: ΑΟΥΚ. ΑΙ. ΣΟΤΑΠ. Quoniam ergo fieri potest, ut viri eruditi alii æque ac ego hac Toinardi opella careant, meum esse putavi, eximium hunc numum restituere addita horum nominum explicatione.

Præclare ab his numis comprobatur oraculum Suetonii, qui cum narrasset, Serv. Sulpicium Galbam habuisse novercam Liviam Ocellinam, mox infra refert: *adoptatus a noverca sua LIVII nomen, & Ocella cognomen adsumpsit MVTATO PRAENOMINE; nam & LVCIVM mox pro Servio usque ad tempus imperii usurpavit (a.)* Quam belle igitur numis nostris cum præclaro historico convenit! Sed & Lucii prænomen in Galba nostro habemus ex tessera gladiatoria, quam ex Norisii epistola consulari exceptam restituit Muratorius (b.)

MYRTILVS.

ATTIAE.

SP. III. NON. IVN.

L. SVLL. L. SVLP.

Nimirum anno V. C. 786. Galba noster cum L. Cornelio Sulla processit consul, ac tum jam adoptatus Lucii prænomine usus est. Neque vero dubito, ad eundem Galbam, sed adhuc privatum pertinere marmor Hispaniense, quod recitat Gruterus. (c.)

L. LIVIO. L. F. OCELLAE.
SEGOBRIGENSES.

nam constat, Galbam nostrum plures annos Hispaniæ Tarraconensi præfuisse, atque inde ad capeßendum imperium evocatum. Jam vero & Gudius conjecit, his nominibus Galbam nostrum adoptatum indicari. His ergo testimoniis synchronis Suetonii verba tam nitide confirmantibus, minus dextere critici nonnulli hunc historici locum sollicitant propterea, quod idem ejus anni consul apud Tacitum (d.) in fastis municipalibus Gruteri (e.) & apud Dionem in titulo ad librum LVIII. dicitur *Servius Galba*. Etenim omnia hæc monumenta posteriora sunt, & quod alias quoque factum, nativa Galbæ nomina omissis per adoptionem adscitis adse-

I 3

(a.) in Galba c. 3. & 4. (b.) pag. CCCIII. 1. (c.) pag. 431. 2. & 3. (d.) Ann. VI. c. 15. (e.) pag. 1087. 1.

adferunt; inanis vero est ad Dionis titulum provocatio, quem constat a Leunclavio confictum, ut testatur ad hunc locum Fabricius. Recte etiam ait Suetonius, Galbam Lucii nomen usque ad tempus imperii usurpasse, nam in omnibus Galbæ numis Romanis aliud prænomen quam *Servii* non habemus. At in provinciis retenta adhuc nonnunquam vetera ejus nomina, testes habemus numos, quos modo descripsi.

*

*

*

ATT. KAIC. TPAIAN. AΔPIANOC. CEB. *Caput Hadriani nudum.*)(L. IH. *Sphinx stans sine alis, cujus caput loto ornatum est, & tectum velo ad medios pedes dependente; ex pectoris medio existit caput crocodili, ipsa serpenti insistit caput erigenti, super dorso gryphus pedem rotæ imponens.* AE. I. N. 15.

Rarum esse hunc numum oportet, quem ab uno Arigonio vulgatum reperi (a.) at cum propositus ab hoc iconismus in multis fallat, operæ pretium visum, si eorum commodo, qui Aegyptiorum mythologiam intentius rimantur, typum mirabilem ex integerrimo hoc numo restituero. Effecit ingenio Aegyptus, ut Græcorum licentiam in fingendis animalium monstris, Chimera, Pegaso, Centauris, Sirenibus, Harpyis non æquarent modo, sed & superarent. Hujus naturæ abortus ea regio omni ævo facile parturivit. Sphinx, Anubis, Cynocephalus antiquissimæ profapiæ. Medii ævi portenta hæc ipsa numorum classis abunde suppeditat, inter quæ præsentis numi typus immanitate locum facile primum obtinet. Sed ne abjecisse veterem facultatem videri possit, en tibi luculenta novissimæ superstitionis argumenta in infimi ævi monumentis hac compositorum animalium insania refertis, gemmas intelligo & amuleta, quæ huic potissimum tractui natales suos debent. In præsentem numo videtur effictum Pantheon, quod plura Aegypto sacra numina complectitur, Sphingem, crocodilum, draconem Agathodæmonem, & per gryphum cum rota Nemefin seu Fortunam.

*

*

*

ATT. KAIC. TPAIAN. AΔPIANOC. CEB. *Caput Hadriani laureatum.*)(L. ENNEAKAΔ. *Mulier tutulata & velata stans ante aram dexteræ digitum ori admovet, s. clavam erectam tenet.* AE. I. N. 16.

Cui

(a.) num. Alex. tab. IX.

Cui cœlo propositum hoc monumento numen inferam, Aegyptio, Romano, Græcove, dubius hæreo. Habet aliquid juris Aegyptium, cum quod illatum numo Aegyptio videmus, tum quod Aegyptus masculinum etiam numen habet, quod digito silentia mandat, intelligo Harpocratem. At cum constet, inde a Ptolemæorum ætate ritus ac caerimonias græcas, atque inde a Cæsarum ætate Romanas in Aegyptum receptas, licebit conjicere, hoc quoque numen esse foris petitum. Cum mythologia Græca ad illud explicandum nihil suppeditet, ad Romanam inclinat animus, in qua reperio ANGERONAM, *quæ digito ad os admoto silentium denunciat*, ut ait Macrobius (a.) Novi, eundem Macrobius alibi citare Masurium docentem, simulacrum deæ Angeronæ esse ore obligato atque signato (b.) quod idem adserunt quoque Plinius (c.) & Solinus (d.) tamen cum omnes hi eo conspirent, fuisse illam silentii præsidem, perinde fuit, si ab aliis silentium admoto ad os digito, ut vult Macrobius, ab aliis ore obligato in hac silentii præside fuit indicatum. At labor est, tributæ huic numini clavæ probabilem causam adferre, etsi is sublevatur, si ad allegorias liceat provocare, quibus omnis mythologia nititur. Teste Verrio Flacco, quem ibidem citat Macrobius, dea hæc dicta fuit Angerona, *quod angores ac animorum sollicitudines propitiata depellat*. At quis negabit, ejusmodi mala esse quavis hydra nocentiora, & quovis leone Nemeo immaniora, quibus loco movendis sæpe Herculeo robore opus est? Addit ibidem Masurius, Angeronæ simulacrum *in ara Volupiae propterea collocatum, quod qui suos dolores anxietatesque dissimulant, perveniant patientiæ beneficio ad maximam voluptatem*. Quis ignorat, clavam in Hercule esse signum patientiæ, & tolerantiae laborum, qua sibi quietem denique voluptatemque peperit? Adde, quod Numa rex, ut refert Plutarchus (e.) plerasque divinationes suas in Musas contulit, quarum unam peculiariter & eximie venerandam proposuit Romanis, TAKITAN *περσ. αγορευσας, οἶον σιωπηλὴν ἢ ἐνεαν, TACITAM appellans, id est, silentem, vel mutam*. At vero Musam armari etiam clava, docent denarii gentis Pomponiæ, & Melpomene, quæ est in picturis Hercul. T. II. p. 25. Fuit vero hæc dea Angerona nequaquam una ex patellariis illis, gregariisque, aut obscuri Romæ nominis, cujus honori constitutas in urbe ferias, & publice a pontificibus sacrificatum tradunt Macrobius & Plinius (f.) & cujus Romæ sacellum inter antiquissimas religiones censet Solinus (g.) quin & teste Macrobio creditum nonnullis, huic deæ tutelam

(a.) Sat. L. III. c. 9. (b.) Sat. L. I. c. 10. (c.) L. III. p. 156. (d.) cap. 1. (e.) in Numa p. 65. B. (f.) II. cc. (g.) l. c.

telam Romæ fuisse commissam (a.) quo confit, propter imperantis Romæ majestatem eodem jure potuisse Angeronæ imaginem monetæ Alexandrinæ inferri, ac ipsius Romæ frequenter in ea obviæ. Nonnulli numorum catalogi huic deæ pro clava caduceum tribuunt, at numus, quem coram proposui, luculentam habet clavam.

*

*

*

ΑΤΤ. Κ. Τ. ΑΙΑ. ΑΔΡ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. CEB. *Caput Antonini Pii laureatum.*)(ΤΙΒΕΡΙC. ΟΜΟΝΟΙΑ. Λ. Ζ. *Tiberinus barbatus stans s. arundinem dexteram jungit cum adstante Nilo d. spicas, s. cornucopiæ tenente, in cujus dextero brachio exultat puellus, altero pro pedibus adstante.* AE. I. TAB. VII. N. 1.

Elegans imago concordiae Romanos inter Aegyptiosque durantis, utroque populo suis fluminibus indicato. Stat Tiberis ad dexteram, non quod Nilo nobilior, sed quod populi imperantis vicem fungitur. Nili nomen reticetur, quod hunc satis sui cubiti, pueros intelligo, definiunt.

*

*

*

Adversa penitus extrita.)(- ΗΜΑCΙΑ. *Vir imberbis citato equo irruens d. elata - - - s. forte flagellum.* AE. I. N. 2.

- - - ΟΤΗΡΟC. CEB. *Caput L. Veri laureatum.*)(Ηω. Λ. Δ. *Mulier sinuato per caput peplo d. facem tenet, s. equum currentem freno retrahit.* AE. I. N. 3.

Numum priori similem, in cujus antica est caput L. Veri, edidit Pellerinius (b.) Pars averfa magis sana præter ea, quæ ex meo docui, tribuit equiti imberbi caput radiatum, ejusque dexteræ elatæ fulmen; at
epi-

(a.) Sat. III. c. 9. (b.) Rec. III. p. XXXIII.

epigraphen legit CHMAΛIA., quam vocem ignotam sic explicat: eo vocabulo ait intelligenda esse certamina, quorum quidem natura intelligi non posset, nisi lucem adfunderet Pausanias, qui in Atticæ monte Parnethe *aram Jovis Prodigialis*, ἱερὸν Σημαλεῖς Διὸς memorat (a.) In hoc igitur numo Jovem proponi iratum, equum, qui citato cursu per aera fertur, esse symbolum pernecitatis, qua fulgura, tonitrua, fulmina deorsum tendunt, cujus adeo iræ averruncandæ causa constituta esse certamina Σημαλεῖς, id est: *Prodigialia*. Hæc Pellerinius. At nullatenus potest mihi cum viri eruditi sententia convenire. Enimvero si fulmen demas, in tota numi pictura nihil Jovis video. Equitis nostri vultum ipse imberbem profitetur. Non me fugit Juppiter ἀγενεῖος, *imberbis*, neque talis solum fuit *Juppiter crescens* infantis ritu propositus in numis Salonini, sed & adultior ille, dictus in Syracularum numis ΖΕΥΣ. ΕΛΛΑΝΙΟΣ. At cur Juppiter statueretur imberbis, cum iratus est & fulmen intentat? Non enim huc vocandus imberbis Romanorum Vejuppiter. Caput Jovis radiatum, nisi cum Serapis est, vix aliquod vetus monumentum præstabit, & equo Jovem portari insolentius. Denique magnopere turbat prætenfa lectio CHMAΛIA., propterea, quod in simillimo meo aperte legitur - HMA CIA., quæ vox manca collato numo Pellerinii explenda CHMACIA., cujusque sensum mox stabilire conabor.

Omisso Jove Prodigiali in hac imagine solem video, & elegantem typum symbolicum Veri temporibus apprime congruentem. Jam primum caput radiatum & vultus imberbis solem cumprimis decent. Ad hæc in manu ejus sinistra videor mihi videre flagellum, solitum ejus attributum, sed quod nolim confidentius adserere, quod numus Cæsareus per ævi injurias pluribus locis laborat. Cui denique ignoti solis equi? quorum uno solem non vectum, sed gestatum numus hic proponit, quemadmodum Dianam cervo suo insidentem nonnulli numi sistunt. Ad hæc creditum nonnullis, equitandi usum ab Horo, qui idem fuit cum sole, repertum (b.) Vox Σημασια Græcis *significatio* est, grammaticis multum usitata, ducta a σημα, *signum*. Alterum ejus sensum suppeditat Suidas: Σημασια, φανερωσις δια σαλπγγος, *signum, quod tuba datur*, id est proprie, *classicum*, & secundum istud verba LXX. interpretum: ἡμερὰ σημασιας εἶναι ὑμῖν, recte vertit vulgata: *quia dies clangoris est & tubarum*. (c.) Anno L. Veri sexto, quo signatus hic numus, bellum acre ipse in oriente gessit. Orientem Romanis capite solis propositum jam

K

ex

(a.) Attic. L. I. c. 32. (b.) Schol. Apollonii ad L. IV. v. 272. (c.) Numer. XXIX. 1.

ex Latinis numis Hadriani primo ejus anno signatis constat, in quorum averſa capiti ſolis adſcriptum videmus ORIENS. Quin jam in M. Antonii IIIviri numis ſolis caput pro ipſo oriente poſitum. At idem ſol præſidere terris in orientem ſitis credebatur, & ab ejus nutu pendere ſortem belli ibi geſti. Ergo ex quo tempore perpetua Romanis cum Perſia bella fuere, perpetuo etiam in numis legas: ORIENS. AVG. — SOLI. AVG. — SOLI. COMITI. AVG. — SOLI. PROPVGNATORI. AVG. &c. variis ſolis typis. Quare eleganter in numo præſente ſecundum hæc tempora proponitur ſol non modo *σημασιαν*, *clafficum* effrens, neque imbelles illud, quod tuba peragitur, ſed cœleſte, ac multo hoſtibus terribilius, quod fulmen ac tonitru efficit, ſed etiam in citato equo & intentato fulmine in prælium ruens.

Ad idem argumentum pertinet numus alter non minus illuſtris. Exhibet is Auroram; quæ, dum equum freno adducit, iter ſuum urget, quam quidem imaginem ne aliorſum accipiamus, vetat adſcriptum Hw. ſive decurtatum pro HwC. *Aurora*, ſive in accuſandi caſu poſitum. Ejus deæ vera effigies diu ſuſpenſos eruditos tenuit. Montſauconius aliquot operis ſui locis mulierem bigis veſtam ſinuato per caput peplo Auroram potius conſecit, quam ſtatuit (a.) Certam habemus Auroram in denariis gentis Plautiæ, quanquam in his fingitur alata & equos quatuor adducens. Sed hæc veteribus perinde habita, nam & Virgilius jam quadrigas illi, jam bigas tribuit. Homerus binos illi equos largitur, Lampum & Phaethonta. (b.)

Λαμπὸν καὶ Φαέθοντα, οἵτ' Ἡὼ πῶλοι ἄγουσι.

Lampum & Phaethonta, qui Auroram equi ducunt.

At Lycophron uno Pegaso veſtam pronunciat (c.) Magis appoſite ad noſtrum numum eam Euripides *μονοπωλον*, *uno equo veſtam* vocat. (d.) Facem dextera tenet, quod ipſa diem aperit. Sed enim quid Auroræ imago in numo L. Veri, quando ipſa hætenus Alexandrinam monetam vitavit? Nimirum ut in citatis ſupra Hadriani numis ſcriptum ORIENS. addito ſolis capite mundi plagam indicat, ex qua redux pater Trajanus triumphum ſibi & Parthici cognomen emeruit, ſic in numo præſente Auroræ & nomen & imago Veri quoque in eodem tractu vi-

cto-

(a.) ant. expl. ſuppl. T. I, tab. XVII. (b.) Od. ψ v. 246. (c.) Alex. v. 16. (d.) Oref. v. 1004.

storias & belli decora commendat, nimirum & Homero orientem & Auroram sociante (a.)

Νησον ἐς Ἀίαιον, ὅθι τ' Ἦος ἡγεγενεῖης

Ὅκια καὶ χοροὶ εἰσι, καὶ ἀντολαὶ ἡελίοιο.

Insulam ad Aeam, ubi Auroræ mane genitæ

Domus & chori sunt, & ortus solis.

ARSINOITES NOMVS AEGYPTI.

Sine epigraphe. *Caput Hadriani laureatum*)(APC. L. IA. *Crocodilus*. AE. IV. N. 4.

Præter anecdotum hunc nomi Arsinoitæ numum duo adhuc ejus numi alii cogniti, quos, ut de omnium patria recte possimus judicare, lubet paucis recensere.

Caput Trajani.)(APCINOITHC. L. II. *Juppiter stans d. caput velatum, s. hastam*. AE. I. (Vaillant. num. Græc.)

Caput Hadriani)(APCINOI. L. IA. *Caput muliebri velatum imminente loto*. AE. III. (Mus. Cæs. Vaillant.)

Arsinoes nomine binæ fuere in Aegypto urbes sic dictæ a reginis Aegypti, una sita in intimo recessu sinus Arabici, quam Strabo appellatam item *Cleopatridem* adserit, nimirum mutato Cleopatæ cujuspian ambitione nomine (b.) Altera sita in ripa Nili occidentali supra Memphim prope lacum Mœridem in nomo cognomine sic dicto secundum Pausaniam (c.) ab Arsinoe Ptolemæi II. sorore & uxore, urbs insignis cum a præstantia soli, tum a prodigiis labyrinthi, pyramidum, & lacus Mœridis, de quibus vide Strabonem, Plinium, Melam. Quorsum ergo pertineant varii hi numi Arsinoes nomine inscripti, jam nunc inquirendum.

K 2

Pec-

(a.) Odyss. M. 3. (b.) L. XVII. p. m. 1156. (c.) L. I. c. 7.

Peccat Vaillantius, qui utramque Arsinoen mox memoratam nomum facit. Enimvero Plinius binos nomos Arsinoitas recitat, sed utrumque in littore Nili Libyco proxime Memphim locat (a.) nimirum ut idem continuo duplicem Oasiten adserit. Alteram vero Arsinoen, quæ & Cleopatris, fuisse nomum ex veteribus vix probaverit. Posteriores ergo duos numos hic descriptos pertinere ad Arsinoen, quæ & nomus fuit, ipsa scripturæ ratio APCINOL & APCINOITHC. satis eloquitur.

Sed non minus certum, primum quoque numum, etsi solo APC. notatum, ad eandem Arsinoen Mæridi lacui adsitam pertinere præcipiente istud typo crocodili. Audi Strabonem (b.) *Arsinoe olim crocodilorum urbs dicebatur; in hoc enim nomo mirum in modum colitur crocodilus, & est sacer apud eos in lacu quodam seorsim nutritus & sacerdotibus mansuetus - - & paullo infra: Arsinoitæ crocodilos colunt, & propterea fossam habent crocodilis plenam & Mæridem lacum, nam eos venerantur & ab iis abstinent.* Herodotus eam vocat *Crocodilorum urbem & lacui Mæridi adstitutam* (c.) nondum nimirum ejus ætate inducta Arsinoes appellatione. Huic adde Aelianum. (d.)

NVMI VRBIVM INCERTARVM.

Singula musea subjectos ad calcem numos habent, quorum ignoramus patriam, sive quod inscriptione carent, eaque caruere semper, sive quod aliqua sui parte vitium contraxere. Ex his illos, qui etsi cogniti disciplinam nostram parum juvarent, nullo detrimento negligimus, at sunt horum non pauci, qui recte cogniti ad varias possunt causas prodesse, quosque adeo æri incisos oculis objicere non parum expedit, ut cum iis, qui in aliorum gazis latent, collati & illustrent ipsi & illustrentur. Ex multis hujus naturæ, qui museo Cæsareo accedere, paucos tantum selectos eruditorum & oculis & indagini offero.

*

*

*

Vir peregrino cultu, flexo uno genu d. forte scipionem, præ quo nonnulli ductus, qui litteræ videri possunt, pone pisciculus.) (Quadratum incusum. AV. III.

N. 5.

Si-

(a.) L. V. S. 9. (b.) L. XVII. p. m. 1165. (c.) L. II. c. 148. (d.) hist. anim. L. VI. c. 7.

Similem aureum, sed amplioris voluminis in incertis Hunterianis proposuit Combius (a.)

* * *

Caput Martis galeatum barbatum.)(*Caput equi, cuius collo inscriptum.* - TPB - AR. I. N. 6.

Cum in simili suo scriptum VPE. legeret Begerus, explicationem orsus est, *βενκεσεληνων* ævo forte probabilem, nobis sane jam incredibilem (b.) Nam nomine VPE. & capite equi conjecit indicari celebratum equum, dictum *Auram*, in stadio Olympio sine rectore victorem, cuius meminit Pausanias (c.) Sed missa hac viri sane præclari conjectura cuperem ad definiendam numi tam præstantis patriam aliquid posse opis conferre, sed vereor, ne conatu irrito. Begerus in suo vidit tres litteras VPE. In meo solæ VP luculentæ sunt, sed tertia B potius est, quam, ut Begero visum, E. Præterea in utraque fasciæ extremitate videor mihi litteræ unius reliquias videre, & quidem sinistrorsum Π, dextrorsum Α., quæ quidem litteræ conjunctæ efficerent ΠΤΡΒΑ., & quod sequitur: ΠΤΡΒΑ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Cui numus similis magis integer ad manum est, gratam rem fecerit, si, quæ suus dictat, edocuerit.

* * *

ΕΠΙ. ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΤΟ. ΔΕΥΤΕΡΟΝ. *Caput Octaviani nudum.*)(ΧΑ-
ΡΙΔΑΜΟΥ. ΙΕΡΕΟΣ. ΑΥΤΟ - - - ΑΛΕΟΣ. *Caput Jovis, cui incisum monogramma IMP. AE. I.* N. 7.

Facile intelligimus, illustris populi hunc numum fuisse, apud quem Octavianus obire magistratum eponymum, & quidem το δευτερον, iterum, non sit dedignatus. Verum quis sit hic populus, nondum licuit con-
K 3 jectu-

(a.) Tab. 66, A. 1. (b.) Thes. Brand. T. 1, p. 287. (c.) L. VI. c. 13.

jectura adsequi, litteris proximis, quæ τὸ ΑΤΤΟ consequuntur, evanidis. Urbem fuisse Doricam, dialectus prodit. Simili modo iteratum magistratum expressum legas in numo Augusti Laodiceæ Phrygiæ: ΠΤΘΗΣ. ΠΤΘΟΥ. ΤΟ. ΔΕΤΤΕΡΟΝ. (a.)

*

*

*

Epigraphe dubia. *Caput, ut videtur, M. Agrippæ nudum.*)(ΕΠΙ. ΑΝΘΥ. ΣΙΑΩΝΟΣ. *Juppiter sedens d. fulmen, s. hastam.* AE. II. N. 8.

Eadem adversa.)(ΑΝΘΥΠΙΑΤΟΥ. ΣΙΑΩΝΟ - *Caput Jovis.* AE. II. N. 9.

Malo fato accidit, ut in utroque numo epigraphe partis anticæ temporum injuriis male mulcata laboret, quæ haud dubio natale ejus solum continuerat, quoniam illud in parte averſa reticetur. De quo vitio tanto dolendum magis, quod series proconsulum per imperii provincias magnos offert hiatus, quorum unum *Proconsul Silo*, qui in his numis est manifestus, potuisset explere. Sed neque satis constat, quis fuerit hic Silo, & ex qua gente; nam Silones ad plures gentes pertinere, ut videre est in onomastico Glandorpii. Reperio Silonem, sed sine gentis mentione, apud Josephum, copiarum Romanarum ducem, quo tempore Herodes M. cum Antigono rege pro Judææ principatu pugnabat (b.) Si ex fabrica licet augurium capere, numi hi in Cretam videntur omnino pertinere, quam conjecturam, veram, an falsam, comprobabit tempus.

*

*

*

IMP. CAESAR. AVG. VESPASIANVS. *Caput Vespasiani laureatum*)(COV. ΝΕΡΟΥΔ. *Aquila expansis alis basi insists rostro caduceum stringit, pro pedibus duo decussati palmæ rami.* AE. III. N. 10. Nu-

(a.) Haym. T. II. tab. XXV. (b.) Ant. Jud. L. XIV. c. 15.

Numum multis titulis singularem, repertum ante paucos annos Neapoli, cum ædis sacrae fundamenta jacerentur, mihi dono miserat nobilissimus quidam regiae ejus urbis incola. Operis est in paucis eximii, totusque integer ac sanus, & qui in rigidum examen vocatus, quascunque ipse finxeram fraudis suspiciones facile dissipavit. Ejus fidem confirmat numus alter, quem descriptum reperio in opusculo auctoris incerti, cui titulus: *Numismatum antiquorum sylloge Londini 1708. in 4.* Ex verbis, quibus vir eruditus hunc suum numum pagina 37. proponit, adeo illum meo esse similem intelligo, ut unum eundemque putarem, nisi differret metallum, nam suum esse argenteum profitetur.

Enimvero primo aspectu continuo intellexi, in illorum eum classem conferendum, qui ΕΤΟΤC. ΝΕΟΤ. ΙΕΡΟΤ. inscribuntur. Nam primum idem aversae typus est in nonnullis id genus numis, quorum unum edidit Pellerinius (a.) alios duos recitat Belleyus (b.) omnes item cum capite Vespasiani. Deinde ex ipsis litteris, COT. ΝΕΡΟΤΔ. quibus epigrapha componitur, facile apparet, intentam fuisse a monetario inscriptionem ΕΤΟΤC. ΝΕΟΤ. ΙΕΡΟΤ. Δ., sed quæ male cessit, litteris aliis omis- sis, aliis transpositis, forte cum brevis esse laborabat, factus obscurus. Idem agnovit etiam eruditus auctor citati operis Londinensis, nam his verbis miram hanc epigraphen explicat: ΝΕΡΟΤΔ. COT. (sic) i. e. ΝΕΟΤ. ΙΕΡΟΤ. (ΕΤΟΤΣ.) Δ. COs. V. *Anno novo sacro quarto, consulatu quinto, aræ scil. a reparato sub Vespasiano Jovis Capitolini templo computatæ*, quam tamen explicationem nemini probatum iri, plane perspicuo. Præterquam enim quod in his ΕΤΟΤC. ΙΕΡΟΤ. numis consulatus notari soliti non sunt, alteram haberemus in hac epigrapha perversitatem nimirum litteras Latinas Græcis temere permixtas, neque etiam annus novus Δ, seu quartus cum Vespasiani consulatu V. potest componi. Jure igitur conjici potest, luxatam hanc scripturam ab inscitia monetarii, in arte quidem sua, ut typi elegantia comprobatur, eruditi, at Græcæ linguæ ignari profectam, cujus exempla, ut alia taceam, offerunt numi non pauci aurei argenteique Alexandri M.

At enim est præterea duplex alia causa, qua numus præsens a numis anni novi sacri differt, scilicet lingua duplicis naturæ, & metallum. Ad primam quod attinet, videmus omnes hujus argumenti numos una tantum lingua, nempe Græca insignes, at hic noster bilinguis est, La-
tina

(a.) Mel. I. tab. VII. num. 4. (b.) B. L. Mem. Tom. XIX. p. 471.

ina anticam; Græca averfam occupante. Tamen similia duplicis linguæ exempla passim offerunt numi Antiochiæ Syriæ, apud quam ipsam urbem certum est complures anni sacri numos percussos, & non dubito, hunc ipsum quoque signatum numum, ut alias dicetur a me planius in numis Antiochenis, & in dissertatione de numis cum mentione anni novi sacri. Difficilius est excusare metallum, nam ænei hujus classis comperti nondum sunt. Novi, a Belleyo citari æneum Decii, Anazarbi Ciliciæ cufum cum epigraphe ET. IEPOY. NEOT. (a.) at hujus epigraphen numi male lectam a Frölichio, a quo numum hunc mutuatus est Belleyus, supra comprobavi, quo loco eundem Anazarbi numum, qui nunc est in museo Cæsareo, restitueram. Ceterum cur in hoc nostro ejusdem argumenti numo binis modis fuerit a communi more discessum, inutile est investigare. Sed qualiscunque est, merebatur sane cum omnibus suis vitiis eruditorum oculis subjici.

*

*

*

C. MAECI. QVINQ. *Navis*)(L. APPVLEI. QVINQ. *Aquila legionaria inter duo signa militaria.* AE. III.

Ad sunt bini ejusdem argumenti numi, quorum alter alterius damna farcit. Tamen quæ eos colonia malleo subjecerit, incertum. Verisimile est, in Hispania signatos.

NVMI ALIQVOT LITTERIS PEREGRINIS INSCRIPTI.

Pagurus, infra quem duæ litteræ Punicæ.)(Caduceus & sex litteræ Punicæ intra lauream. AE. III. N. 11.

Pagurus, infra quem tres litteræ Punicæ)(Caduceus & aliud quiddam mignotum intra lauream. AE. III. N. 12.

Litterarum forma in his numis eadem prorsus est cum illa, quam in celebri marmore Melitensi, a Barthelemyo, aliisque illustrato observamus

mus. Ad hæc illud, quod in numo altero ignotum esse dixi, compareret etiam in certis numis Cossuræ, quod idem jam observavit Exc. Princeps Turris Muciæ, qui huic similem olim ediderat (a.) Hæc omnia persuadent, numos citatos ad harum aliquam insularum pertinere. Ceterum inscriptionem interpretandi honorem aliis lubens permitto.

CAESAR. *Caput Augusti nudum, juxta lituus, omnia intra lauream*)(Epigraphe Punica litterarum XI. *Caput Panos barbatum corona redimitum, duplici cornu e fronte turgente.* AE. I. N. 13.

Numum huic similem, nisi quod aliud est in aversa caput, & epigraphe parcior, olim edidit Pellerinius (b.) Eum ipsum una cum præfente nuper museo Cæsareo intuli, ab Ill. Barone Herbert sæpius laudato Constantinopoli missum. Esse numos hos signatos in Numidia, satis verosimile. Utrum vero ex his litteris Tabarca Numidiæ urbs erui possit, Pellerinius tueatur sententiæ hujus sive auctor, sive patronus (c.) Lepidum & fere novæ formæ est Panos caput, quod numi hujus aversa sistit.

(a.) Aggiunta V. Tab. IX. n. 24. (b.) Rec. III, Tab. CXX. n. 10. (c.) Lettres pag. 148.

JK

C L A S S I S II.
N V M I R E G V M.

COTYS V. THRACIAE REX.

Caput regis imberbe diadematum)(BYZANTIN. (sic) *Caput Augusti nudum, juxta monogramma constans litteris KP. AR. III.*

Tab. VIII, N. I.

Similem, sed tetradrachmum; & insignem magistratu: ΕΠΙ. ΜΑΤΡΟΔΟΝ-
 ΠΟΤ. ΗΡΟΞΕΝΟΥ. jam edidit Pellerinius (a.) cujus similis alius hactenus
 repertus non est. Hic alter, etsi mole & titulis inferior, tamen &
 sic in hanc diem ignotus, regis hujus opes auget. Sane ex ejus regis
 numis soli hi sunt argentei, reliquis vili ære contentis. In numo Pel-
 leriniano regis capiti adstituitur K, qua littera verisimile videtur indica-
 ri nomen regis Κορυς. At monogrammate KP. censet Pellerinius indi-
 cari & Cotyn nostrum & ejus patrum Rhascuporin, inter quos Augu-
 stus extincto Rhœmetalce Thraciæ regnum diviserat. Singulare etiam est
 inscriptum utrique numo BYZANTIΩΝ. (in præsentē est BYZANTIN. haud
 dubio monetarii errore) sive Byzantium ejus ditioni revera fuit attribu-
 tum, ut confidenter adserit Pellerinius, etsi nullo pro more citato vade,
 sive vicini & amici regis causa, quo modo & Athenienses Demetrium
 Poliorceten, & Mithradatem Eupatora numis suis intulerunt. Quæ alia
 ad hunc regem, ejusque numos pertinent, vide præclare digesta a Ca-
 ryo in sua regum Thraciæ historia.

-AV-

AVDOLEON PAEONIAE REX.

Caput juvenile adversum galeatum)(ΑΤΔΟΛΕΟΝΤΟΣ. *Equus dimidius saliens, infra quem monogramma solitum ex A & X conflatum.* AR: III.

Cogniti Audoleontis numi cum equo in averſa gradiente, a quibus praesens non differt, nisi quod equum tantum dimidium offert, quod unum discrimen nonnullum huic numulo pretium conciliat. Reliqua Audoleontis cognita.

PHILIPPVS III. vulgo ARIDAEVS

MACEDONIAE REX.

Caput Herculis imberbe leonis exuviis tectum)(ΦΙΛΙΠΠΟΥ. *Tridens, juxta globulus.* AV. IV. N. 2.

Tres varios minuti voluminis numulos aureos, inscriptos ΦΙΛΙΠΠΟΥ. cognitos habemus ex Com. Pembrokio (a.) & Pellerinio (b.) quorum nunc consortio jungendus praesens. Ab eruditis his Hviris numi similes tribuuntur Philippo II. Amyntæ F. Aridæi patri, verum causas, cur eos Philippo Aridæo tribui malim, quia nunc brevitati studeo, alio tempore expediam. Numus hic a moneta fratris Alexandri non magnopere abaudit, nam & Herculis caput offert, & tridentem, quem Victoria in aureis Alexandri constanter manu gestat.

L 2

ALE-

(a.) Part. II. tab. 51. (b.) Reis tab. I.

ALEXANDER I. EPIRI REX.

Caput solis adversum radiatum crispis crinibus.)(ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΤ.
 - - ΟΠΤΟ - Fulmen. AR. III. N. 3.

Illustrem hunc numum, quem proxime Cels. Princeps Waldeckius nostris studiis impense deditus museo Cæsareo liberaliter cesserat, esse Alexandri I. Epirotæ, certum est ex trunca voce ΟΠΤΟ, quas litteras esse reliquias τὸ ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΤ., docemur ex numis editis a Seguino (a.) & in museo Theupoli, in quibus ea vox integre legitur, nimirum ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΤ. ΤΟΤ. ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΤ. id est: *Alexandri, qui fuit filius Neoptolemi*, cujus epitheti beneficio facile est hujus regis numos discernere. Quod institutum si aliis quoque regibus, ceu Philippis Macedoniæ, Antiochis Syriæ &c. placuisset, magis utique posteritatis memoriæ consulissent. Fuisse hunc Alexandrum natum patre Neoptolemo, Alexandri M. consobrinum, & magni hujus regis æmulatione ductum Lucanis & Brutiis bellum intulisse, sed intellectis male oraculi verbis ad Acherontem Bruttiorum flumen cæsum V. C. 428. A. X. 326., satis ab aliis enarratum, & quidem multo critices apparatu a Cl. Frölichio (b.)

Pars adversa summæ elegantiae solis caput sistit incerta causa. In museo Cæsareo est numus æneus cum simillimo solis capite cusus a Metrapontinis Lucaniæ, qua in regione Alexander stolido suo cum ejus tractus barbaris bello intentus diu versatus, ex qua ibi commoratione forte typi in utrorumque numis communis causa petenda. Fulmen in Alexandri numis obvium ad Jovem Dodonæum in Epiro habitantem refertur.

PTOLEMAEVS EPIRI REX.

Caput muliebre cum corona fastigiata floribus distincta.)(ΠΤΟΛΕ-
 ΜΑΙΟΤ. Aquila stans, in area corona, in alio astrum. AE. III. N. 4.
 Pel-

(a.) sel. num. p. m. 68. (b.) reg. vet. num. p. 32.

Pellerinius numos binos his nostris simillimos, nisi quod in suis ΠΤΟΛΕΜΑΙ. tantum legerat, in moneta Ptolemaidis Cyrenaicæ recensuit (a.) non tamen sic illustri antiquario sua adrisit sententia, ut non aliorum posse pertinere existimaret. Cum mirum mihi videretur, cur ex ΠΤΟΛΕΜΑΙ. numi sui nulla certa causa *Ptolemaidem* potius conficeret, quam *Ptolemæum*, videremque in meorum uno litteris ΠΤΟΛΕΜΑΙ. subjectas duas alias, quarum prior non ambiguum O refert, ex quo certum ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ. enascitur, non dubitavi, eos in catalogo musei Cæsarei inter incertos Ptolemæos Aegypti reges referre (b.) Serius cum expenderem, certam Ptolemæorum Aegypti monetam omnibus modis nimium ab hac nostra differre, neque enim in illius antica unquam caput sic cultum reperiās, aut nomen regis aliter quam in orbem scriptum, aut omissum titulum ΒΑΣΙΛΕΩΣ., cœpi alterius regionis Ptolemæum aliquem investigare, cujus monetæ aptius similibus numorum peristases possent competere.

Erant causæ plures, quæ persuasere, ut in Ptolemæo Epiri rege aquiescerem. Caput muliebre cum corona sic elata, & ornata floribus habemus in numis Cassopæorum Epiri, aquila propter Jovem Dodonæum perpetuus monetæ Epiroticæ incola, omissum semper in Epiri regibus nomen ΒΑΣΙΛΕΩΣ., si Pyrrhi numos demas, sed quos plerosque eruditi foris signatos putant, neque in his unquam scriptura in orbem, sed lineis rectis ducta. At jam, quis fuerit hic Ptolemæus, cui hos tribuendos numos putem, expediendum.

Duos reperio in Epiro Ptolemæos regii sanguinis. Horum prior filius Pyrrhi Romanorum victoris, temerariæ in pugnando audaciæ, sed quæ ipsa illi letum maturavit, nam cæsus est apud Spartam patre adhuc vivo, non magnopere ad feralem nuncium attonito, quod *aliquanto tardius eum, quam timuerit ipse, vel temeritas ejus meruerit, occisum esse diceret* (c.) Huic Ptolemæo, quod regnum non adiit, non possumus hos numos largiri. Pyrrho in Epiri regno successit filiorum alter Alexander II., ex quo & sorore Olympiade natus ΠΤΟΛΕΜΑΕΥΣ., qui primum sub matris tutela, deinde sui rex arbitrii contracto non multo post per iter morbo mortuus est relicto filio & regni hærede Pyrrho. Hæc ex Justino (d.) & Pausania (e.) etsi in nonnullis dissideant. Atque huic ego Ptolemæo similes esse numos tribuendos existimo.

L 3

RE-

(a.) Rec. III. p. 13. (b.) Part. I. pag. 264. num. 35. 36. (c.) Justinus L. XXV. c. 5.
(d.) L. XXVIII. c. 1. 2. (e.) Pausan. L. IV. c. 35.

REGES BOSPORI.

Sæpe mihi molesti visi hiatus, quos in moneta Bosporana museum Cæsareum obtulit. Penuriam ut ex vicino levaret a me rogatus Ill. Baro Herbertus Cæsareus apud Turcos orator complures nuper illustris argumenti hujus classis numos obtulit, ex quibus eos solum, qui hactenus antiquariorum oculos fugere, hic propono.

COTYS I. BOSPORI REX.

BA. KO. (in monogrammate) Caput Coryos laureatum, infra sNT.) (Caput Neronis laureatum. AV. N. 5.

Hic numus deest in catalogo, quo Cl. Caryus regum Bospori numos complexus est. Regnum adiit Cotys V. C. 800., cumque æra Bosporana cœperit V. C. 457., numus præsens anno sNT. seu 356. insignis cusus est ab autumno V. C. 812. imperante tum Nerone.

SAVROMATES III.

BACIAEWC. CATPOMATOT. Caput regis diadematum, præ quo clava) (Caput Commodi laureatum, infra quod EΠT. AV. N. 6.

Caput idem, in area astrum & B.) (BACIAEWC. CATPOMATOT. Vir paludatus equo lente incedente gestatus d. elata, s. hastam. AE. I. N. 7.

Copiosi sunt Sauromatis III. numi, at in his nondum repertus cum anno 617. (485.) Ergo ex calculo æræ Bosporanæ signatus est inde ab autumno anni V. C. 941. imperante tum Commodus. Similem alteri aneo, in pluribus tamen discrepantem, editum habes apud Cl. Caryum. Eques partis averſæ, quia pacificatoris habitu, Romanis imperatoribus proprio, fertur, haud dubio est imperantium quispiam, seu M. Aurelius, seu Commodus, seu Severus, per quorum imperia Sauromates III. duravit.

DEMETRIUS II. SYRIÆ REX.

Caput muliebre)(ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. *Palma arbor, in area.*
OP. AE. IV. mixto argento. N. 8.

Demetrio II. hunc numum vindicat annus OP. 170. æræ Seleucidarum, qui respondet anno V. C. 611. Per palmæ typum signatus haud dubio est in aliqua Phœnicia urbe.

ANTIOCHUS VII. EVERGETES SYRIÆ REX.

Protome Cupidinis)(ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Flos*
loti, infra: 5ΠΡ. AE. III. N. 9.

Numi Antiochi VII. cum his utrinque typis obvii, at singularis est numus præsens per annum 5ΠΡ., 186, æræ Seleucidarum, & magni ad historiam momenti. Nimirum ex mente auctorum profanorum mortuus est Antiochus VII. anno Seleucidarum 182. At Frölichius ex pluribus causis eum nonnisi circa annum ejusdem æræ 186. mortuum contendit, I. quod historici profani in mortis genere, quo obiisse ferebatur, admodum discrepent. II. quod nactus est numos ejus regis cum annis 183. 184., qui adeo prætensum mortis annum amplius excedunt. III. quod libro II. Macchab. cap. I. exhibetur epistola scripta anno Seleucidarum 188.

188. a Judæis Palæstinæ ad Judæos in Aegypto commorantes, qua illi violentam Antiochi VII. in Perside mortem enarrant. Quo concludit auctor eruditus, hunc regem citius anno saltem 186. mortuum non fuisse. Vide hæc omnia ab eodem late exposita in prolegomenis ad annal. Syr. p. 44. Ingentem vero vir eruditus percepit voluptatem, cum sibi a Marchione Antonio Savorgnano dono missus esset numus huic, quem descripseram, simillimus, sed cum anno epochæ EIP. 185., quem continuo vulgavit in sua ad numismata regum veterum accessione pag. 69., & qui ipse nunc quoque est in gaza Cæsarea. Qui insignis numus cum uno adhuc anno Antiochi VII. vitam proroget, novum sententiæ suæ pondus accedere jure sibi est gratulatus. Quid si numum, quem coram proposui, vidisset, qui per annum EIP. 186. uno adhuc anno est posterior, & qui annus idem ipse est, quem fuisse Antiocho VII. postremum præclare & feliciter est auguratus? Habeant igitur pii ejus manes insigne istud industriæ & eruditionis præmium, impletumque liberaliter hac iterum parte votum lubens gratulor, quo vir illustris stabilire historicam librorum Macchabaicorum fidem toto animo exoptavit.

*

*

*

ANTIOCHVS REX ARMENIAE.

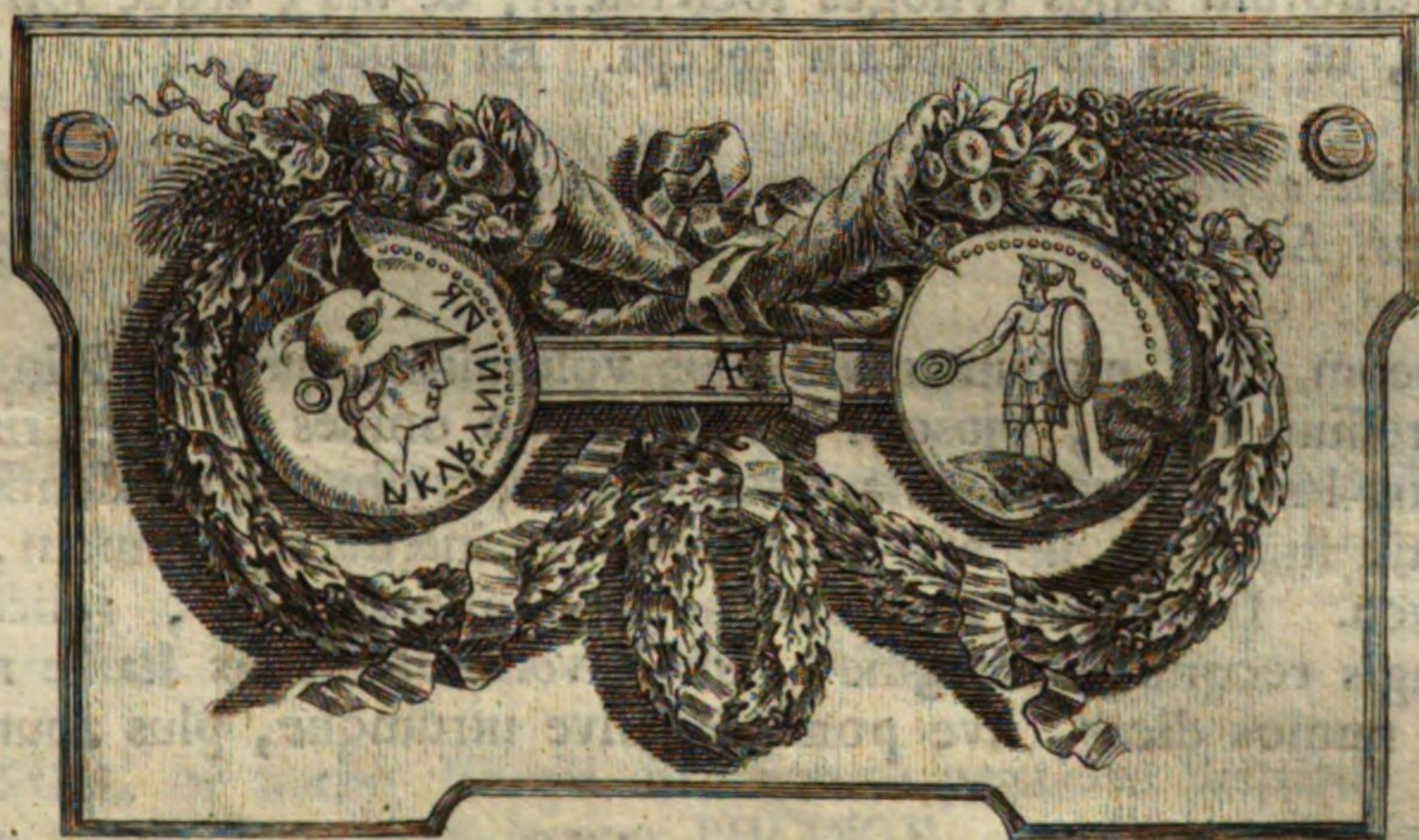
--- ANTIOXOT. *Caput juvenile tiara Armeniaca tectum.* (X) Epigraphe extrita. *Bos cornupeta.* AE. II. N. 10,

Cultus capitis, ut nemo non videt, Antiochum hunc certum Armeniæ regem facit. Hoc nomine unum reperio Antiochum IV. Commagenes regem, cui datam a Nerone partem Armeniæ testatur Tacitus (a.) Verum cognitus hujus Antiochi vultus, isque jam in senium vergens minus apte conspirat cum capite juvenili numi nostri. Verisimile igitur videtur, illo exhiberi unum ex ejus filiis, qui in numis BACI-AEΩC. TIOI., a Josepho *Epiphanes* & *Callinicus* vocantur (b.) & quorum unum idem Josephus alibi diserte *Antiochum* appellat, eumque jam spectat.

(a) Ann. L. XIV. c. 26. (b.) bell. Jud. L. VII. c. 7.

spectatæ virtutis in bello Titi contra Judæos (a.) Quo patet, appellationes Epiphanis & Callinici honorificos tantum titulos fuisse, non vera nomina. Ab his tiaram non esse alienam, arguunt eorum numi cogniti, in quorum averſa est tiara Armeniaca, cui impressus est scorpius regum Commagenorum symbolum. Ex quo colligere licet, patrem ferentibus Romanis cessisse filio Armeniam, & in hac novi regis imagine hunc signatum numum, qui etiam per rude opus barbaram patriam non inficiatur. Typo tauri verisimile est adludi ad Taurum Armeniæ montem. Sic & in aureo Augusti numo cum epigraphe ARMENIA. CAPTA. proponitur Victoria taurum domans. Tauro imminent plurium litterarum reliquiæ, quas dubium non est urbis natale solum testatas.

(a.) bell. Jud. L. V. c. 11. S. 3.

CLASSIS III.

NVMI COMMATIS ROMANI.

Fecit præclara, & nullis satis laudibus prædicanda Reverendissimi præfulis Romani Stephani Borgia in philologiæ incrementa voluntas, ut præsentem numorum classem, monetæ Romanæ intelligo, non possim a cimelio sive vetustiore sive illustriore auspicari. Ejus in eruditorum gratiam edendi cum potestatem mihi liberaliter faceret, propenso illud animo in numorum hujus sylloges societatem, & his, atque ipsi huic monumento, ut spero honorificam recepi. En illud:

Aquila expansis alis fulmen unguibus stringit)(ROMANOM. Pegasus volans. AE. TAB. IX.

Aeneum istud monumentum ejus voluminis, quo illud in tabula citata expressum habes, ejusque meriti, quo omnes sui generis hætenus compertos longe superat, tria offert capita, quibus expendendis quisque antiquitatis studiosus libenter immorabitur, intelligo, formam, pondus, epigraphen. Labet de singulis pauca commemorare, relicta eruditæ Italæ magis recondita indagine, quod vetustissimis his Italiæ monumentis, sive numos dicas, sive pondera, sive utrumque, plus abundant.

Formam quadrilateram pauca exhibent monumenta, quæ propter impressam utrinque imaginem sub monetæ possumus nomine complecti. Horum unum edidit Molinetus, utrinque bovis imagine insignem, cetera anepigraphum. (a.) Alterum, in cujus antica bos, at cujus aversam virga instar spinæ globulis distincta mediam dividit, & hunc quoque anepigraphum habes apud Passerium (b.) Ad pondus quod attinet, adpen-

(a.) Mus. Genov. p. 47. (b.) Dempst. parall. p. 160.

pendit hodiernæ libræ Romanæ libras IV. uncias IX. Cum omne prorsus signum absit, quo Itali veteres monetæ æneæ pondus indicare consuevere, neque satis de ætate locove signati hujus monumenti constet, non ausim divinare, quot olim assium sive potentiam sive valorem obtinuerit.

Epigraphæ ROMANOM ut ex nullo hætenus, quod norim, monumento cognita, sic vel ab hac ipsa causa insigne huic cimelio pretium & dignitatem conciliat. Tamen plura habemus alia exempla vocabulorum in OM exeuntium, in cujus insolentis exitus naturam utrum hætenus eruditorum quispiam inquisiverit, ignoro, etsi digna fuit causa, & præ sexcentis aliis dignior profecto, in quam inquireretur. Interea non ego is sum, qui sperem, in hujus causæ examine vadum me reperturum, quod ipse aliis ausim præscribere. Quidquid dictavero, promulsi-dem puta, permissa lautioribus aliis parandæ cœnæ cura, aut verius materiam opportune congestam, qua quisque eo, quo libuerit, modo utatur.

Nomina in OM desinentia hætenus comperta partim sunt ἑθνικά, seu *gentilia*, partim propria deorum aut hominum.

Gentilia in OM.

ROMANOM. in monumento, in quo sumus.

LADINOM. in numo Larinatium Frentanorum, quem vidi Romæ in museo Abbatis Chaupy.

ΛΟΥΚΑΝΟΜ. in numis Lucanorum (Mus. Cæs.)

ΡΗΓΙΝΟΜ. in numo Rhegii Bruttiorum præcone Scipione Maffejo (a.) At in simili Begeriano legitur ΡΗΓΙΝΟΣ., ut sæpe alias in Rhegii numis.

VELESTROM, Velitrarum in Volscis; in tabula ænea, de qua agitur infra ad calcem hujus disputationis.

Falsa sunt:

MAKEΔONOM. in numo Arigonii (a.) sed cujus & ectypa & inscriptiones persæpe fallunt.

ΟΣΣΙOM. in numo, quem Paciaudus propter hanc ipsam epigraphen Ossam Macedoniae refert (b.) Alibi docui legendum verius ΣΙΩΜΟΣ. & esse nomen magistratus. (c.)

ΤΥΛΙΣΙOM. in numo, quem edidit Liebeus (d.) at in similibus musei Cæsarei, Medicei, Pellerinii perpetuum ΤΥΛΙΣΙON. sic ut videri possit aut vitio numi deceptus Liebei oculus, aut a lege aberrasse incautus monetarius. Est Tylisti Cretæ contra Liebeum, ut late probavi olim in meis numis vet. (e.)

Propria deorum aut hominum in OM.

VOLKANOM. scriptum juxta caput Vulcani, in numis Aesernii Samnii (Mus. Cæs.).

PROROM. PROROM. ΠΙΚΕΟVM. ARBOVM. scripta juxta caput Mercurii in numis Sueffæ Campaniæ (Mus. Cæs. Pellerin, Pembrock.)

PROPOM. scriptum supra equum currentem, in numo Beneventi Samnii (Paoli rudera Pæsti tab. 57.).

In numo priore το VOLKANOM indicare ipsum Vulkanum, juxta cujus nempe caput scribitur, suapte patet. At patet etiam, vocabula numi sequentis ad Mercurium non pertinere, etsi hujus capiti adstituuntur, quia non sibi constant, sed nimio variant. In numo simili musei Hunteriani ejusdem dei capiti adscribitur Græca vox ΑΛΟΣΤΑΣ. Quo apparet, has voces aliud significare, & haud dubio magistratum esse appellationes. Multo evidentius vox PROPOM (nisi forte & hic legendum PROROM) ad deum quempiam referri nequit, quod supra equum scribitur.

Ex universo horum vocabulorum catalogo apparet, terminationem in OM valuisse tantum per Samnium, Campaniam, & his five in ortum, five

(a.) num. urb. tab. XIV: (b.) animadv. phil. p. 75. (c.) num. vet. p. 157. (d.) Goth. num. p. 202. (e.) l. c.

five occasum adjacentes provincias. Ea urbibus proprie Græcis & ab advenarum colluvie immunibus ignota, ac jure quidem, nam elemento M lingua Græca postremum in dictione locum negavit. Enimvero invitis Musis Græcis Liebeus & Paciaudus, hic ut suum ΟΣΣΙΩΜ, ille ΤΤΑΙΣΙΩΜ tuerentur, ad lapides veteres confugiunt, quorum testimonio Græci mutato N in M dixere ΤΗΜ ΠΟΛΙΝ, ΤΩΜ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ. Non occurrebat viris eruditis propius exemplum ex numis Seleuciæ Syriæ, in quibus legitur ΕΜ ΠΙΕΡΙΑΙ. pro ΕΝ ΠΙΕΡΙΑΙ. Miror, potuisse utrumque virum præstantem argumento, non dicam infirmo, sed ab hac causa penitus alieno inniti. Inter ΤΗΜ ΠΟΛΙΝ & ΤΤΑΙΣΙΩΜ dispar est ratio. Illic N in M mutatur propter sequens Π, quo modo & dixere Græci ἐμβαίνω, ἐμπόρος, ἐμφασίς, ἐμψύχω, pro ἐνβαίνω &c. Commemorare oportuerat exempla, in quibus littera N sui penitus juris, ut in ΤΤΑΙΣΙΩΜ, nullo ex vicinia contagio in M abiret, sed qualia in omni antiquitate non reperiant. Ut adeo littera M necdum mendacii sit convicta, cum de se apud Ausonium jactat:

Vocibus in Grajis nunquam ultima conspicior M.

Sed enim malam numerorum fidem, in quibus M dictionem finit, jam supra promulgavi.

Reperto natali solo; quod vocum exitum in OM parturivit, inquirendum etiam foret, a qua is lingua, aut dialecto, quæ per eum tractum valere, sit derivandus. At vero arbitrium istud plenum esse periculorum, facile intelliget, qui novit, in nulla alia ora magis dissonas fuisse linguas, jam primum indigenis, qui mediterranea tenuere, in varias dialectos, inter quas Osca illustrior, divisas, ora maritima, quam secundum omnia tria maria Græcorum fere coloni insedere, Græce loquente, utrisque sensim per mutuum ex vicino commercium, quod linguæ nativum fuerat, corrumpentibus. Accessere exterorum populorum invasiones, Etruscorum primum, deinde Romanorum, quorum utrique relictis ibi præsidis, aut deductis coloniis linguam suam invexere, ex qua adeo linguarum commixtione necesse fuit singularum quoque corruptelam consequi. Quod cum certissimum sit, cumque præterea interierint monumenta, quæ nos possent naturam variarum per hunc tractum dialectorum edocere, necesse est etiam, virum quemvis cordatum ad explicandas earum causas timide accedere, veritum, ne, quod Latino Græcove fonte cadere videtur, ex indigenarum lingua, sed nobis igno-

ta; petendum sit. Novi multorum virorum, præstantium fane atque eruditorum facilitatem atque institutum, qui quascunque voces ignotas, aut earum flexiones ex alterius linguæ sibi cognitæ legibus amant explicare, qui, ut binis exemplis utar, tabulas Eugubinas Etruscas ex lingua Latina aut Græca, marmora aut numos Phœnicios, Punicos, Numidicos, Hispanienses ex Hebraica confidenter interpretantur, parum solliciti, ut, quantum indigenarum linguæ tribuendum sit, anquirerent. At novi etiam, eorum, quibus istud fuit propositum, sic cecidisse operam, ut pleraque per jocum scripta videri possent, nisi ex eorum lucubrationibus, quam largiter iis sudatum, vigilatumque fuerit, eluceret.

Equidem si horum exemplo vellem terminationem in OM ex lingua Latina ducere, non deesset speciosus ejus tentandi modus. Dixere Latini passim *virum, numum, modium, divum*, pro *virorum, numorum, modiorum, divorum*. O veteribus Latinis sæpe pro V usurpatum, sic: *publicom, divos* pro *publicum, divus* &c. ergo & dicere poterant *virom* pro *virum*, ut revera Ennius dixit: *pro divom fidem!* & analoge ROMANOM, AOTKANOM. &c. pro *Romanorum, Lucanorum* &c. quæ adeo in numis exarata essent eodem sensu, quo Græcorum TAPANTI-
NON. &c. aut in Romanorum coloniis v. g. TTRIORVM. Hæc si sisterem, neque ultra inquirerem, possem rem confectam putare. At vero cum hac lege quo pacto conciliabis vocem VOLKANOM? quæ fane pro *Volkanorum* posita esse nequit, cum indicet ipsum Vulkanum, propter cujus caput scribitur. Neque vero etiam huic legi ex lingua Latina petitæ sese adcommodant omnia urbium nomina. Sic in hac sententia *toLARINOM* esset pro *Larinorum*, at gentile Larini non est *Larinus*, sed *Larinas, Larinatis, Larinatum*. Quo jam satis patet, causam vocabulorum in OM desinentium ex idiomatis Latini præceptis repeti non posse.

At fuit in eodem hoc tractu alia adhuc terminatio, & magis priore usitata, nempe in NO, cujus naturam, cum ad idem argumentum pertineat, necesse video curatius expendi. En tibi numorum quoque hac lege inscriptorum catalogum:

AISERNINO. Aesernium Samnii.

AQVI-

AQVINO. Aquinum Latii.

ARIMNO. Ariminum Umbriæ.

CALENO. Calles Campaniæ.

COZANO. Cosa Etruriæ.

IDNO. urbs incerta Campaniæ.

KAMPIANO. Campani.

ΠΑΙΣΤΑΝΟ. Pæstum Lucaniæ.

ROMANO.

SVESANO. Sueffa Campaniæ.

TIANO. Teanum Campaniæ.

Plerosque antiquarios, cum inscriptionis ROMANO in copiosis numis obviæ causam redderent, hoc video concordēs, quod vocem ROMANO positam pro ROMANORUM credidere, tum vero etiam, quod id genus numos omnes propter artis vere Græcæ elegantiam signatos in Campania & Sicilia censuere. Labet dividere sententiam, nam quod ad alteram ejus judicii partem attinet, libenter mihi cum viris eruditis convenit, at non adridet prior. Video enim rursus, quod supra improbaveram, flexionem in NO, quæ haud dubio Osca, aut certe ex lingua indigenarum ejus plagæ fuit, ex Latinorum grammatica explicari. Enimvero si ROMANO positum est pro ROMANORUM, ex analogiæ regula sequetur etiam, positum CALENO pro CALENORUM, ΠΑΙΣΤΑΝΟ pro ΠΑΙΣΤΑΝΟΡUM &c. qui quidem modus non repugnaret, cum revera gentile Callium fuerit *Calenus*, Pæsti, *Pæstanus* &c. Verum si is in his & similibus aliis addicit, at manifesto repugnat in aliis; nam tum AQVINO erit pro AQVINORUM, ARIMNO pro ARIMNORUM, contra certum Latinorum usum, quibus gentile Aquini non fuit *Aquinus*, sed *Aquinas*, Arimini non *Ariminus*, sed *Ariminensis*, unde *Aquinatium* & *Ariminensium* duceretur. Non repugnarem viris præstantibus, si inter tot varios, ac tam variarum urbium numos vel unus existeret, qui plenam ROMANORVM, CALENORVM &c. aut saltem ROMANOR. CALENOR.

NOR. &c. exhiberet. Neque enim verisimile, urbes tot tamque diffitas velut lata lege, quam vel fingere absurdum foret, sic conspirasse, ut aut nunquam dictionem integram monetæ inscriberent, aut cum brevitatis causa contrahere eam luberet, postremo eam semper penultimæ syllabæ elemento O finirent. Novi, huic quoque difficultati provisum a Passerio, advocato suppetias LARINOR in numis Larini, quod quid aliud, inquit, quam LARINORum significare potest? (a.) at enim, ut dixeram, in Latinorum lingua Larini gentile non fuit *Larinus*, sed *Larinas*; scribendum ergo foret *Larinatium*. Ex mente Cl. Dutenfii Angli vox ROMANO sic ponitur, ut subintelligatur *populo* (b.) Esto. Hæc igitur formula erit votiva, qua Campani Siculive monetam suam observantiæ causa Romanis dedicaverint. Sin istud, ergo dici debebit, Sueffanos, Calenos &c. numos suos SVESANO, CALENO *populo*, id est: sibi ipsis dedicasse, præcipiente istud analogia.

Omissis ergo his eruditorum sententiis adducor ut credam, voces similes aliud non esse, quam urbium gentilia, sed flexa in O pro natura linguæ huic tractui familiaris, quiscunque is casus, seu rectus seu obliquus statuatur. Et quid vetat esse rectum, quando in eadem ora habemus inscriptos numis rectos ΝΕΟΠΟΛΙΤΗΣ. ΚΑΤΑΛΟΝΙΑΤΑΣ. ΚΡΟΤΩΝΙΑΤΑΣ, & CALENO æque rectus esse potest, atque *leno*, *caupo* &c. vicinæ linguæ Romanæ? Domesticam hanc in O terminationem comprobatur numus Metaponti inscriptus METABO. (c.) Teste Stephano (d.) & Eustathio (e.) τὸν Μεταπόντον οἱ βαρβαροὶ Μεταβὸν ἔλεγον, *Metapontum barbari Metabon dixere*, nempe Metabum Privernatem Metaponti conditorem, de quo Virgilius (f.) Ergo indigenæ nomen urbis METABON captum a nomine conditoris secundum dialectum sibi propriam flexere in O, scripto, ut habet numus, METABO.

Atque ut, unde aberravit, revertatur oratio, quod de terminatione in NO dixeram, simile existimo & de altera in OM posse prædicari, nimirum esse idiotismum linguæ barbaræ ejus tractus, & ex hujus genio in hunc modum forte exire casum rectum, sic ut ROMANOM aliud non sit, quam *Romanus*, VOLKANOM idem quod *Volkanus* &c. & reipsa ROMANOM idem sit quod ROMANO, cui deinde per paragogen adjicitur littera M. Etenim video, ejus plagæ urbes alias exire in E, ut

TV-

(a.) paralip. Demst. p. 186. (b.) explic. de quelq. méd. p. 54. (c.) Magnan Lucan. num. tab. 37. (d.) in Μεταπ. (e.) ad Dionys. v. 368. (f.) Aez. XI. 540.

TVTERE, alias in I, ut IKVVINI, TIATI, alias in V, ut AKERV, atque harum nonnullis per similem paragogen in fine adjectam litteram aliam, sic R in LARINOR *Larini*, BENVENTOR, *Beneventi*, TEANVR, *Teani*, eodem modo, quo Latini vetusti vocibus in vocalem exeuntibus adjecere D, ut POPLICOD. PREIVATOD. MACESTRATOD &c. pro *publico*, *privato*, *magistratu* &c. cujus generis exempla habes affatim in S. C. de Bacchanalibus, in columna rostrata, atque etiam apud Plautum. Alibi arbitrarium fuisse, utrum in fine R an M adjiciatur, docent numi Larini, quorum alii LARINOR, alii LARINOM inscribuntur. Eadem peste adflatos fuisse Lucanos satis probat vox ΛΟΤΚΑΝΟΜ, quæ non modo barbare exit, sed & barbare incipit, nam probe Græce numquam dictum est Λοκανία, sed Λευκανία. Quin & Tarentinis, prosapiæ vere Græcæ, viciniam fuisse fatalem, docent nomina barbara eorum monetæ inscripta, ceu VNVANIΩ. ΑΡΕΦΩΜ. &c. Vocem in IM desinentem in SAVINIM numi noti Samnitici præferunt, de cujus vera significatione acriter inter eruditos disputatum.

Ex his, quæ disputavi, patet, me utramque terminationem in NO & OM ab Romanorum lingua alienam agnoscere. Videmus enim, eas illatas numis, quos aut per ipsa inscripta urbium nomina esse peregrinos constat, aut quos, etsi inscriptum ROMANO præferant, jam ipsi eruditi passim Campaniæ aut Siciliæ monetam agnoscunt. Contra in numis, quos per pondus, typos, ponderis aut valoris notas indubitate in Romanorum moneta putamus, quales sunt pervetusti asses, eorumque partes, tum denarii, quinarii, sestertii, nunquam sive ROMANO, sive ROMANOM, sed semper inscriptum ROMA reperimus. Neque vero similes dictionum flexiones in vetustis aliis linguæ Latinæ monumentis sese offerunt. Extat quidem vox ROMANOM in columna rostrata, sed in accusandi casu unitatis numero, positumque pro ROMANVM ex indicata supra lege, cujus adeo modi esse nequit το ROMANOM huic, de quo agimus, monumento inscriptum, & quod consequitur, est, nequaquam illud a me in monumentis operis Romani haberi, sed confectum a vicina gente Romanis obnoxia, & inscripto ex ἀντοχθονων dialecto Romanorum nomine, eodem tenore, quo istud a vicinis aliis gentibus inscripto ROMANO factum dixi, atque in uno etiam, quem edidit Pellerinius (a.) pénitus Græce ΡΩΜΑΙΩΝ, etsi hunc causa typorum utriusque partis certe Neapoli Campaniæ cūsum constet. Ceterum etsi cimelium istud

N

opus

(a.) suppl. II. p. 23.

opus Romanum non videatur, hoc tamen loco referendum putavi, quod saltem per epigraphen Romanum est.

Typi aquilæ cum fulmine, & Pegasi ad illustrandum argumentum nihil conferunt. Addo, repertum fuisse in agro Veliterno una cum altero ejusdem formæ parallelogrammi, sed illiterato, in cujus una facie exhibetur pugio, in altera ejus vagina, utrumque magno pretio ab eruditissimo præfule emptum, suoque illustri museo, quod Velitris est, illatum.

Hæc scripseram, cum ejusdem ill. præfulis Borgiæ benevolentia ad me perfertur exemplum epigrammatis Volsci, quod insculptum exhibet vetus tabula ænea, abhinc biennio Velitris reperta. Præclare in hac, quæ de exitu vocabulorum in OM indigenis ejus tractus proprio dixeram, confirmantur. Videas ibi nomen Velitrarum vel Veliternorum scriptum VELESTROM, tum & nomina alia mihi sane ignota: STATOM. ESARISTROM. FEROM. PIHOM. Sed abstineo manum, nam lego in opere nuper Romæ edito, quod *bassi rilievi Volsci in terra cotta* inscribitur, eruditissimum mihiq; amicissimum Abbatem Lanzium, Magni Ducis Etruriæ antiquarium, elucubrandum sibi opus sumpsisse, quo & dictam tabulam Veliternam est explicaturus, & alia docebit, quæ ad veteris linguæ Italicæ variarumque ejus dialectorum intelligentiam pertinent, quo in libro speramus ea omnia multo tractatum iri adcuratius subtiliusque, quæ mihi id genus monumentis non æque instructo nonnisi *παχυτερον* disputare licuit.

*

* *

*

VESTA. P. R. QVIRITIVM. *Protome Vestæ velata, juxta fax ardens.*)(SENATVS. - - - NVS. *Victoria gradiens d. clypeum gestat, cui inscriptum: VI. AV. AR. III.*

Tab. X. N. 1.

Protome Palladis)(SECVRITAS. P. R. *Mulier sedens dextera retrorsum sellæ inclinata caput fulcit, j. hastam, pro pedibus ara.* AR. III. N. 2.

Rem Romanorum monetariam imperante Augusto multis modis immutatam ab ipsis numis docemur. Enimvero major monetæ pars ejus capite, aut saltem nominibus insigniri cœpit. Quin & sub hoc desiere Illviri monetales sua numis nomina inscribere. At fuit tempus, quo nonnunquam & ipsius imperantis nomen est dissimulatum. Id genus com-

complures proposuit Morellius in binis tabulis, quas familiarum Rom. numis subjecit, & quidem tabula I. & II. inter incertos, quos adeo quodam modo, & *καταχρησικως* possis *autonomos* appellare, quia imperantis & nomen & caput abest. Plerique indicia offerunt ex ipsis typis non ambigua, ad quod imperium pertineant, quibus docemur, ejus modi argenteos signatos imperantibus Augusto, Galba, & Vitellio, subinde vero æneos minimæ formæ sub Flaviis & Trajano.

Binos, quos coram exhibeo, nondum hætenus vulgatos reperio. Pars quidem antica numi prioris ex pluribus hujus classis numis cognita, sed conjuncta cum aliis averfis, ac plerumque cum ea, quæ inscribitur: I. O. MAX. CAPITOLINVS. Atqui cum certos habeamus Vitellii numos cum hac Jovis epigraphe, neque alterius imperantis, certum est, etiam illos imperante Vitellio signatos, & quod consequitur, illos quoque, qui Vestam cum insolente, quam proposui, epigraphe exhibent. SENATVS. ROMANVS., quo modo mancas litteras expleo, nova est in moneta Romanorum inscriptio. Atque hic typo Victoriæ relatum Vitellio de Othone *Victoriam Avgustam* gratulatur.

Numus alter averfæ typum habet jam ex Neronis, Galbæ, & Vitellii æneis II. formæ cognitum, sed in posteriorum tantum numis legitur SECVRITAS. P. R. Quare tuto definiri nequit, sitne hic denarius Galbæ, an Vitellii imperio subjiendus.

* * *

IMP. CAESAR. AVG. VESPASIANVS. *Caput Vespasiani laureatum.*
(X) HISPANIA. *Mulier stans d. extenta spicas, s. binas hastas, pendente a tergo clypeo Hispanico.* AV. N. 3.

Illustris est hic numus, neque, quod norim, alibi vulgatus. Hispaniæ in Vespasianum adfectum commendat, quam satis mature, & quidem Primi Antonii suasu neglecto Vitellio in Vespasianum inclinasse constat, ut auctor est Tacitus (a.) Et poterat in civili hoc motu magnum mo-

N 2 men-

(a.) Hist. III. c. 53. 70.

mentum adferre Hispania, quæ teste eodem Tacito (a.) una cum Galliis *validissima terrarum pars* habebatur. Forte etiam hoc typo conversa legionis Hispanæ in Vespasianum studia significantur, quæ Galbam quondam comitata in urbe excubabat (b.) Quorum omnium causa placuerit in Vespasiani quoque numis iterare typum in Galbæ moneta obvium. Videtur numus hic Romæ mox Vespasiano imperium auspicato, eoque adhuc peregre absente signatus, nam, etsi certæ sit antiquitatis, tamen minus respondent oris lineamenta, & non legitur in ejus moneta serius signata $\tau\theta$ AVG. præpositum $\tau\psi$ VESPASIANVS.

* * *

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG. P. M. T. P. P. P. COS. II. DES. III. *Caput Vespasiani laureatum.*)(AETERNITAS. P. R. S. C. *Victoria adproperans imperatori paludato, & s. hastam tenenti Palladium offert.* AE. I. N. 4.

Nova aversæ epigraphe, novus typus. Obvia inde a Vespasiano AETERNITAS AVG., at nondum in numis cognita AETERNITAS *Populi Romani*. Victoria imperatori porrigit Palladium, tracta ab Illo superstitione, cujus salus & æternitas Palladio nitebatur. Romam quacunque via translatus, nam hæc a veteribus, ut fabulosa omnia, varie proditur, eandem fortunam colonis Troja profectis præstare debuit. Signatus est numus V. C. 823. P. X. 70., eodem anno, quo Vespasianus accepto nuper foris imperio urbem primum ingressus est, cui adeo obviam progressa Victoria pretiosum imperii, rei que Romanæ pignus porrigit.

* * *

Caput prolixè barbatum & corona arundinea redimitum.)(S. C. *Lupa cum gemellis lactentibus.* AE. III. N. 5.

Nu-

(a.) l. c. (b.) Tacit. hist. I. c. 6.

Numulos similes sub imperio Flaviorum, & sequentium proxime Augustorum cufos constat, nam horum alii eorum imperantium ipsa nomina addunt. Sunt vulgo operis elegantis, & digni sane, qui eruditi cujuspian viri beneficio conferti ob oculos ponantur. Sed fere negliguntur, credo, quod adhæreant antiquarii, in quam eos classẽ oporteat tribuere. Eo præterea sunt ingenio, ut antica sistat caput alicujus numinis, averfa ejus aliquod attributum, aut utrinque unius ejusdemque numinis aliquod, sed varians attributum. Ejus generis in museo Cæsareo sunt: caput Martis)(thorax, vel tropæum — Caput Palladis)(Noctua — Caput Apollinis)(tripus. — Pileus alatus)(caduceus, attributa Mercurii — Gryphus anteriore pede rotæ imposito)(Tripus, attributa Apollinis. Ex hac ergo lege inquirendus etiam nexus inter utramque numi præsentis faciem, ac propterea caput anticæ non, quod cuiquam videri possit, Neptuni, sed Tiberini putandum, cujus cum Romulo & Remo infantibus commercium palam omnibus cognitum.

*

*

*

IMP. CAES. HADRIAN. DIVI. NER. TRAIAN. OPT. FIL. *Caput Hadriani laureatum.*)(AVG. GER. DAC. PAR. P. M. TR. P. COS. ITERO. S. P. Q. R. *Figura militaris stans d. hastam, s. parazonium.* AR. III. N. 6.

Similem huic utrinque epigraphen neque in Mediobarbo, neque altero quopiam catalogo reperi. Sed enim exile hoc est ejus meritum, quod præter novitatem nihil aliud adfert. Habent tamen aliquid in hoc cimelio, quo se pascant, eruditi grammatici, vocem intelligo ITERO. hætenus reor inauditam, quam certum utique est positam pro ITERVM, sic ut eo Hadriani consulatus II. indicetur. Numus est integer, nullo inducti per fraudem æris indicio, atque ut ceteri Hadriani, operis elegantis. Quo fit, ut lapsus monetarii non possim suspicari, quem sane peccatum non simplex, sed mutata temere littera una, omiffa altera geminatum, debuisset advertere. Ex quo apparet, in populi usu etsi minus frequente fuisse etiam *itero* pro *iterum*, neque istud citra analogiam. Ut præteream, adverbia nonnulla perinde in *o* & *um* exivisse, ut *vero* & *verum*, magis duplex ea ratio ex adverbiiis ἀντιστοιχίοις apparet, quæ utrovis modo enunciantur, sic ut perinde sit, *secundo*, an *secundum*,
N 3 ter-

tertio, an *tertium* dixeris. Atqui certum est etiam, vocem *iterum*, quæ idem valet, ac *secundum*, habere quodammodo rationem adverbii ἀεὶδιμητῆς. Lepidum, quod huc plane pertinet, factum refert Gellius (a.) cum Pompejus ædem Victoriæ dedicaturus suum vellet nomen, honoresque inscribere, & quæri cœptum esset, scribendumne sit COS. TERTIO. an TERTIVM., cum pars hoc, alii alio modo scribendum contenderent, consultum Ciceronem, sed hunc judicare de viris doctis veritum persuasisse Pompejo, ut inscripto solo TERT. singulis potestatem permitteret, truncam vocem pro arbitrio explendi. Minus religiosus monetarius noster malebat familiare sibi, ac forte a paucissimis receptum ITERO. per vim intrudere, quam scripto ITER., quod plerumque in numis obtinuit, lectionis ITERVM. copiam facere.

* * *

SEVERVS. PIVS. AVG. *Caput Severi laureatum.*)(P. M. TR. XV.
COS. III. P. P. *Caput Palladis.* AV. N. 7.

Hujus numi suapte insignis pretium auget, quod alios Severi & Caracallæ numos eodem anno signatos præclare illustrat. Est in museo Cæsareo ejusdem Severi numus aureus, in cujus averfa:

P. M. TR. P. XV. COS. III. P. P. *Caput Medusæ.*

Est apud Seguinum aureus Severi (b.) & apud Begerum argenteus Caracallæ (c.) in quorum averfa:

PROVIDENTIA. *Caput Medusæ.*

Seguinus dubitantis more typo Medusæ intelligendam ipsam Palladem providentiæ numen conjecit, quod ad hanc caput Medusæ certo quodam jure pertinuit. Ejus judicium invicte comprobant duo numi citati gazæ Cæsareæ, iique synchroni, quorum ille ipsum Palladis caput, alter

(a.) L. X. c. 1. (b.) num. fel. p. 148. (c.) Thes. Br. T. II. p. 703.

sacrum illi Medusæ caput offert. Amplius istud confirmat scriptum juxta PROVIDENTIA., quam esse Minervæ propriam sic explicat Phurnutus (a.) ἡ δ' Ἀθηνᾶ ἐστὶν ἡ τῆς Διὸς συνεσις, ἡ αὐτὴ ἐστὶ τῇ ἐν αὐτῇ ΠΡΟΝΟΙΑΙ, καὶ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ ἰδρυοῦνται ναοί. *Minerva Jovis est intellectus, qui idem est cum PROVIDENTIA sibi propria. Unde & PROVIDENTIAE MINERVAE constituta sunt templa.*

*

*

*

- - - CAE. L. SEP. SEV. PERT. AVG. *Caput Severi.* In alio: IVLIA DOMNA. AVG. *Caput Domnæ.*)(AEQVITAS. II. *Mulier stans d. bilancem, s. cornucopiæ.* AR. III. N. 8.

Aequitates numeris digestas iteratasque perinde ac congiaria uterque hic numus ejusdem imperii testatur, sed lubenter decedo lætioribus ingeniis, quæ mirum istud ænigma expediant.

*

*

*

ANTONINVS. PIVS. AVG. *Caput Caracallæ laureatum.*)(INDVLGENTIA. AVGG. IN CARTH. *Dea capite turrato d. fulmen s. hastam leoni currenti insidet, pone rupes, ex qua unda profluit.* AV.

Ut obvii sunt sub Severi imperio hujus argumenti numi argentei aeneique, sic aureus, quod mihi constet, nondum prolatus. Numus hic insignis elegantiae ex gaza Ambrasiana museo Cæsareo nuper accessit.

*

*

*

IMP. MARCO. AVR. SE. AL. AV. *Caput Alexandri Severi laureatum*)(SACERDOS. VRBIS. *Imperator stans ante aram d. demissa raimum, s. hastam.* AE. III. N. 9.

Nu.

(a.) de nat. deor. c. 20.

Numum hunc ut omni fraudis suspicione immunem intelligas, scito, effossum in Transilvania, & ad me cum bis mille aliis, probæ notæ omnibus, adlatum, quos inter quadringenti facile fuere hujus Alexandri, sed obvii omnes ac pridem cogniti. Numus ipse operis est rudioris, & malim credere extra urbem signatum, præcipue quod modus, quo capitæ epigraphæ concepta est, a numis commatis Romani multum differt, etsi nomina ac tituli non repugnent. Tamen cimelium istud *μῆλοβαλαρον* ejus temporis historiam præclare illustrat. Constat, Elagabalum consobrinum, qui Alexandrum nostrum præcesserat, eo prolapsum insaniam, ut legem ferret, qua præcipiebatur, ut Syriæ deus Elagabalus ipsi in urbe Jovi præponeretur, ac denique deus Romæ præter Elagabalum suum alius nemo coleretur. Ipse vero quod privatus in Syria gesserat ejus dei sacerdotium, non destitit in urbis quoque luce palam obire, ridiculas quasque & insanas cæremonias ore ipse gestuque præiens. Ejus amentia dedecora non modo scriptorum, sed & numorum æterna testimonia servavere. In his dicitur: SACERDOS. DEI. SOLIS. ELAGABALI, vel: SVMMVS. SACERDOS. AVG. vel: INVICTVS. SACERDOS. AVG. atque in horum nonnullis compareret ipse cultu non multum diverso ab eo, quem numus præsens offert, nimirum ipse togatus stans ante tripodem d. tenens pateram, s. ramum. Sed ne improlis esset deus suus, en tibi peregrinum aliud numen Carthagine evocatum, nempe Venerem Uraniam, solennibus Elagabalo formulis confarreandam. At enim peregrina hæc deorum monstra Alexander ad imperium vocatus continuo coercuit, hisque ad sua redire jussis, ut disertè Herodianus, (a.) avitam sacrorum legem reduxit. Ad hoc igitur Alexandri institutum præsentis averfa numi adludit. Ut nempe impurus Elagabalus se dixit in numis *Sacerdotem Elagabali*, dei exteri & per vim intrusi, sic Alexander nunc dicitur SACERDOS VRBIS, quo sese sacris avitis addictum fore profitebatur. Quo satis apparet, numum hunc numis Elagabali velut oppositum, ut Alexandri in Romanorum deos pietas collato impio Elagabali instituto magis elucesceret.

*

*

*

SALL. BARBIA. ORBIANA. AVG. *Caput Orbiænæ.* X MINERVA. VICTRIX. *Minerva stans d. Victoriolam, s. hastam, pro pedibus clypeus.* AR. III.

Ra-

(a.) in Alex. sub imit.

Rarissimi sunt Orbianæ numi, qui aliam offerant averſam, quam
fritum ac perpetuum CONCORDIA AUGG. Mediobarbus ex omni ejus
moneta unam *Pudicitiam* vidit. En tibi typum tertium *Minervæ Vic-*
tricis.

GALLIENVS AVG. *Caput Gallieni radiatum*)(NEPTVNO. CONS.
AVG. *Capricornus.* AE III.

Copiosi sunt numi, qui varios deos deasque CONſervatores *Gallie-*
ni AVGuſti appellant, certo indicio afflictæ tum rei Romanæ, quod tan-
tis auxiliis egebat, neque per ſe ſtare jam poterat. In his deorum con-
ſervatorum numis proponitur ſemper aut deus ipſe, aut ejus loco ani-
mal aliquod illi ſacrum. Neptuni conſervatoris numus cognitus jam eſt
cum typo equi marini, at hic capricornum ſiſtit, qui jungitur cum Nep-
tuno, ſeu quod in piſcem deſinit, & aliquando inhabitavit Nilum teſte
Hygino (a.) ſeu quod conchis marinis Titanes impetiit. (b.)

- - - P. C. REGALIANVTORI. *Caput Regaliani radiatum*)(- -
CON- - - *Pallas, ut videtur, ſtans d. - - -, ſ. haſtam, in reliqua*
peripheria: ANTONINVS. PIV- - & luculenta veſtigia capitis laureati
Caracallæ. AR. N. 10.

Regaliani numi tam ſunt rari, quam cujuſcunque alterius tyranni.
Neque enim eos admittendos cenſeo, quos ex Triſtano, Strada, Urſi-
no exceperat Mediobarbus inſcriptos: IMP. C. REGILLIANVS. AVG. Sa-
ne numos cum hac epigraphe in ſinceris catalogis nondum reperi, ne-
que

(a.) Poet. Aſtron. L. II. c. 28. (b.) Eratoſth. cataſter. 27:

que similes extare in museis Parisinis, colligo ex historia Cl. Beauvais. Fraudem, ut sæpe alias, intulerit Golzius, qui numum sic inscriptum in suo *thesauro rei antiquariæ* infeliciter *huberrimo* vulgavit, & ne non abundasse videretur, addidit alium cum epigraphe: IMP. C. Q. NON. REGILLIAN. P. F. AVG. Nomen ergo *Regilliani* fictum est in prætensis his numis ex historia Trebellii hunc tyrannum sic appellantis. Melius aliquanto Victor Schotti eum vocat *Regallianum*, quo is nomine, si duplicatum L demas, compareret in numis genuinis. Horum tres comperti, omnes ex museis Austriacis, omnes cum epigraphe: IMP. C. P. C. REGALIANVS. AVG., quorum binos edidit Khellius in suo ad Vailantium supplemento, unum ex gaza Cæsarea, alterum ex museo olim de France, nunc gazæ Hunterianæ, quæ est Londini, conjuncto; illius aversa inscribitur: LIBERALITAS. AVGGG. luculentis tribus G., hic: ORIENS. AVG.

Tertius ab his diversus est numus præsens musei item Cæsarei. Præclare hic comprobat, tyrannos, cum eos deficeret argentum, & tamen vellent suo nomine signare pecuniam, quod summæ potestatis argumentum fuit, veterem aliorum imperantium monetam ad incudem revocasse, atque ut præsentis numi testimonio careremus, ejus generis copiosos extare Postumi, in quibus veteris typarii rudera aperte tralucunt, testatur Brequignyus (a.) Idem docent numi Dryantillæ, de quibus alias agam distinctius. Instituto examine cum numo, de quo ago, facile adverti, ante metamorphosin fuisse numum obvium & pridem cognitum Caracallæ, in cujus antica: ANTONINVS. PIVS. AVG. BRIT. Caput laureatum)(MARTI. PACATORI., ex qua gemina epigraphe malleum recentioris manus evaserunt: ANTONINVS. PIV. & TORI. Novam aversæ inscriptionem, quæ manca in numo est, explere non tento.

Ex his ergo numis certa habemus hujus tyranni nomina: *Publius C - - - Regalianus*, incerto adeo gentis nomine, cum το C varie accipi possit. Valeat igitur cum fictis suis nominibus Q. Nonii *Regilliani* Golzius numorum veterum sive serio sive per jocum *παρὰχαρακτῆς*, quibus suis figmentis istud denique obtinuit, ut ejus præconiis etsi forte incorruptis, jure diffidamus. Etenim, quod ait Tullius (b.) *mendaci homini ne verum quidem dicenti credere solemus*.

IMP.

(a.) B. L. Mem. Tom. XXX. p. 347. (b.) de divin. L. II. c. 71.

IMP. TETRICVS. - - - AVG. *Caput Tetrici sen. laureatum*)(ABVN-
DANTIA. *Vas monotum.* AE. III.

Numum hunc sistere placuit, quod typus vasis aut nunquam, aut
fane raro lectus est ad *abundantiam* indicandam, sensu fane commodo,
si modo vas istud ceu cornu Amaltheæ nunquam defecit.

IMP. CARINVS. P. F. AVG. *Caput Carini laureatum.*)(VENERI.
VICTRICI. *Venus stans d. Victoriolam, s. malum.* AV.

Aureum similem, sed fratris Numeriani habes in Bandurio. Aversa
hæc ut obvia in numis Augustarum, sic in imperatoribus rarior.

MAXIMIANVS. P. F. AVG. *Caput Maximiani Herculei radiatum*)(SAECVLARES. AVGG. *Cippus, in imo IAXX.* AE. III. N. 11.

Dum singularem, & remini antehac conspectum numum promulgo,
jure dubitem, sitne inde eruditus lector plus voluptatis, an fastidii cap-
turus. Ut gratus esse possit propter novitatem, sic displicebit fane,
quod incertas ludorum sæcularium leges magis adhuc involvit ac per-
turbat. Non attinet in hac operis brevitæ horum originem & causas
ludorum commemorare, quas videre potes in operibus Val. Maximi (a.)

O 2

Cen-

(a.) L. II. c. 4.

Censorini (a.) Zosimi (b.) & qui in hos commentati sunt, recentiorum. At meas esse partes puto in examen vocare, utrum Maximiani imperium inciderit in tempus celebrandis sæcularibus ex vetere instituto idoneum. Ex certis scriptorum veterum & numerum testimoniis duplex video his ludis tempus a Romanis præfinitum, unum, quod annis CX constabat, quos legitimos fuisse fines teste Censorino creditum XVviris & Augusto, tum ex horum præscripto Horatio, cui tempus illud dicitur: *Certus undenos decies per annos Orbis* (c.) & Zosimo, cui ex carmine Sibyllino dicitur: ἑτεῶν ἑκατὸν δεκά κυκλὸς, *annorum centum & decem circulus*. Hos secutus terminos Augustus ludos sæculares celebravit V. C. 737., quod definite docent Censorinus, Dio, & numi. Augusti rationem secuturum se professus quidem est Domitianus, ut testatur Suetonius, (d.) tamen, nescio cur, hos ludos sexennio toto anticipavit, actos V. C. 841. testibus numis & Censorino, cum verum tempus esset annus 847. Magis religiose Augusto adhæsit Severus, cum is teste Censorino, Zosimo, & numis ludos hos celebravit V. C. 957. nempe post bis elapsos annos 110. Secundum hanc legem iterari eos oportuit, ut diserte tradit Zosimus, post consulatum III. Constantini M. & Licinii, qui fuit urbis conditæ 1066., nimirum ter elapsis annis 110., sed neglecto hoc tempore, atque iratis propterea diis rem Romanam ad eam infelicitatem prolapsam idem pueriliter conqueritur.

At sunt auctores graves, qui elapsis centum tantum annis agendos sæculares docuere, nimirum quod tot annos sæculum civile complectitur. Magnos ejus doctrinæ vades citat Censorinus, Valerium Antiatem, Varonem, Livium. His adde Claudianum (e.) & D. Augustinum (f.) quorum testimonia brevitatis causa prætereo. Et video tam auctoritate scriptorum, quam numerum, hanc quoque legem in celebrandis sæcularibus secutos imperatores, sed sic, ut eos annis urbis conditæ sæcularibus adcommodarent. Sic Claudium egisse sæculares anno V. C. 800. certum est testimonio Taciti & Censorini. De Antonino Pio refert Aurelius Victor, annum urbis nongentesimum magnifice ab eo celebratum, atque haud dubio ludis sæcularibus, etsi hanc vocem omittat historicus, sed idem quoque eam in proximis Philipporum omisit, quos certo constat fuisse sæculares. Ludos anno V. C. 1000. imperantibus Philippis actos, fuisse sæculares, certum est cum ex eorum numis obviis, in quibus legitur:

(a.) de die nat. c. 17. (b.) L. II. sub init. (c.) Carm. sæc. (d.) in Domit. c. IV.

(e.) de consulatu VI. Honorii v. 390. (f.) de civ. dei L. III. c. 18.

gitur: SAECVLARES. AVGG., tum ex testimonio Cassiodori & Hieronymi, referentium, ludos theatrales tum in Campō Martio celebratos tribus diebus ac noctibus populo pervigilante, quo docemur, acta tum ea esse, quæ ludis sæcularibus agenda præscribit Zosimus. Atqui anno quoque urbis conditæ sæculari sacros fuisse ludos debitos, ex ejusdem Victoris verbis colligas, Romanorum impietati graviter irascentis, quod annum V. C. 1100. nullis solennibus frequentassent.

Hæc uberius explicanda fuere, ut Maximiani sæcularibus, quos numus hic eloquitur, ex alterutra lege idoneum reperiamus tempus. At enim omnis calculus, quem tentaveram, incassum cecidit. Adhibe editum Augusti centum & decem annorum intervallo munus sæculare circumscribentis. Secundum hanc Augusti legem postremi ante Maximianum sæculares fuere ii, quos egit Severus anno V. C. 957. Adde annos 110., eris in anno V. C. 1067., cui teste ipso Zosimo proximi a Severo sæculares debebantur. At Maximianus jam anno V. C. 1058. imperium posuit, subinde V. C. 1063. a Constantino M. ad mortem adactus. Latius fallit lex altera, quæ ludos sæculares anno V. C. sæculari adfigit. Hujus generis postremi fuere, quos celebravit Philippus anno V. C. 1001. Verum Maximianus ad imperium evectus V. C. 1039. cæsus V. C. 1063. annum V. C. sæcularem non attigit. Accedit, Maximiani sæcularibus ob stare disertam orationem Zosimi, qui, cum tempus ipsum adsignat, quo post Diocletiani & Maximiani imperium celebrandi fuere, hoc ipso palam docet, eos intra horum imperium actos non fuisse, & si acti fuissent, an istud fugisset hominem horum ludorum superstitioni tam pertinaciter addictum? Tamen numus hic singularis, a quo omnis longissime abest fraudis suspicio, actos hos ludos aperte testatur, quos fuisse sæculares non epigraphe modo, sed & typus cippi, qui idem & in Philipporum numis ludorum sæcularium symbolum est, plane persuadent.

At enim non solus hic est numus, qui actos alieno tempore sæculares, & silentibus iterum historicis testatur. Habet museum Cæsareum binos argenteos Gallieni numos, in quorum uno: SAECVLARES. AVG. altero barbare SAECVLARHS. AVG., utrobique typus cervi stantis, & in imo palmæ ramus. Refert Bandurius, cui uterque hic numus cognitus fuit, visum nonnullis, temere Gallieni numo adplicatam aversam, quæ ad Philippos pertineret. Verum qui istud credidere, non expenderunt, in Philipporum numis constanter scribi SAECVLARES. AVGG., & in horum ima parte pro palmæ ramo semper comparere notam aliquam arith-

meticam, neque in horum aliquo repertum haftenus barbarum SAECULARIS. Atqui si voles utrumque canonem, quem supra exposui, Gallieni temporibus adcommodare, utrinque, ceu in Maximiano adhaerebis.

Jam vero ut ex utriusque imperantis numis palam fit, ab utroque munus saeculare editum, sic quam uterque in temporum ratione secutus sit legem, tam parum potest adfirmari, quam est pronum credere, unam utrique libidinem ac superstitionem legis instar fuisse. Sane & una libido impulit Neronem, ut, quod refert Suetonius, (a.) cum in Græciam trajiceret, certamina deinceps obiret omnia, & quæ diversissimorum temporum fuere, cogi in unum annum juberet. Forte conjector nequaquam vanus videbor, si suspicer, placuisse ambobus Augustis, quorum cognitus erat in veterem superstitionem furor, contrahere longi saeculi tempora, ejusque elapso dimidio sacros hos ludos iterare. Istud si dabimus, facile quadrabunt tempora. Egit Severus postremos saeculares canonis Augustei V. C. 957., adde ejus dimidium annos 55., habebis annum V. C. 1012., quo Gallienus numeravit trib. potestatem VII. Neque desunt argumenta, quæ opinionem hanc reddant verisimilem. Constat, sub eadem hæc tempora captum a Persis patrem Valerianum, cujus forte imperio gravissimi casus causa ad placandam deorum iram accessit a Gallieno ludi extraordinarii. Idem calculus Maximiani quoque saecularibus favet. Anno V. C. 1001. peracti sunt a Philippis saeculares canonis Claudiani, adde hujus dimidium annos 50., summa dabit annum V. C. 1051., quo Maximianus egit trib. potestatem XIII. Iterandi hos ludos causa princeps fuerit afflicta tum imperii status grassantibus morbis bellisque cum internis tum externis, quibus averruncandis reperi ludi saeculares teste Val. Maximo, Zosimo, & Horatio in carmine saeculari. Satis constat, Gallieni imperium malorum omnium quadam eluvie concussum; *pax igitur deum*, ait Trebellius, *quæ sita inspectis Sibyllæ libris, factumque Jovi salutari, ut præceptum fuerat, sacrificium* (b.) Similis causa Maximianum pertinacis in deos suos adfectus impulerit, ut elapsum medium saeculum tempus idoneum videretur horum solemnia ludorum iterandi.

MA-

(a.) in Neron. c. 23. (b.) pag. 177.

MAXIMIANVS. N. C. *Caput Gal. Maximiani laureatum.*)(PRIMO
AVSP. *Hercules infans duos serpentes elidit.* AE. IV. N. 12.

En tibi epigraphen nondum ex numis compertam, cum qua junctus Herculis elegans typus singulare numulo pretium constituit. Explendæ epigraphes duplex occurrebat modus, aut: PRIMO. AVSPice, ut in numis Severi legimus: DIS. AVSPICIBVS. aut PRIMO. AVSPicio. qui posterior præplacet, nam habemus in ejusdem ævi numis, Diocletiani videlicet, & Maximiani Herculei, scriptum: AVSPIC. FEL. quod sane explendum AVSPICIO FELice. Pars averfa felicitis ominis modum habet ex Herculis exordiis petita, cujus in ipsis incunabulis virtute elisi serpentes primum fuere auspiciū ac præludium futurarum actionum, ad cujus mores Maximianus Cæsarea dignitate recens ornatus vitam suam intenderet conformare.

IMP. SEVERVS. P. F. AVG. *Caput laureatum Fl. Val. Severi.*)(HERCVLI. VICTORI. *Hercules nudus stans d. clavam, s. pomum & exuvias leonis, in area Z. in imo: S. M. S. D. AV.* N. 13.

Rarissimos Fl. Severi numos aureos profitentur omnes. Binos tamen ex hoc metallo jam pridem possedit gaza Cæsarea, quibus nunc accedit hic tertius, isque tanto illustrior, quod hactenus ejus aureum cum Augusti titulo editum non reperio, nam Cæsarem tantum alii omnes profitentur. Herculis victoris typus in ejus ævi Augustorum numis obvius.

D. N. FL. CL. CONSTANTIVS. NOB. CAES. *Caput Constantii Galli nudum.*)(VIRTVS. EXERCITVS. *Tria vexilla humi defixa, in imo:* S. M. K. Δ. AR. max. mod.

Illustris hic numus deest in locuplete catalogo Bandurii, neque in toto ejus opere hunc typum cum hac epigraphe sociatum reperio.

VICTORIA. AVGVΘ. *Protome Constantis III. barbata cum stemmate crucigero d. globum crucigerum.*)(Sine epigraphe. *Tres imperatores palliati stantes d. globum crucigerum tenent, in imo:* CONOB. AV.

Deest in Bandurio. Reliqua hujus numi merita, si quæ habet, investigent illi, qui hac numorum classe delectantur.

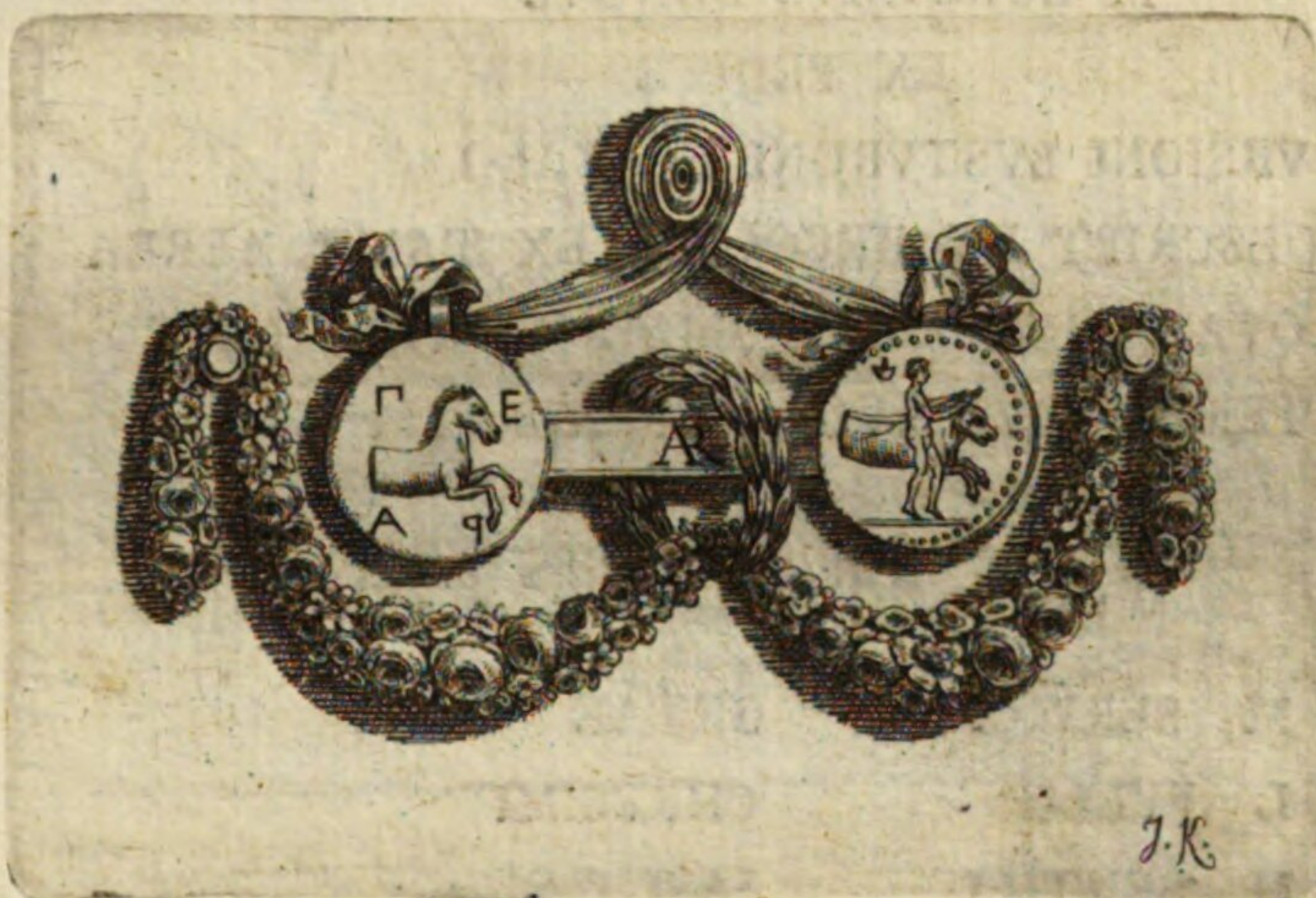
ΘΕΟΦΙΛΟΣ. ΒΑΣΙΛΕΥΣ. *Protome Theophili d. globum crucigerum.*)(ΚΑΡΙΑ. ΒΟΗΘΗ. ΤΟ. ΣΟ.)ΟΤΛΟ. Ε. *Crux.* AV.

Epigraphe averſæ Græca, ſed quæ ut intelligatur, iſſis Græcis interpretare opus eſt. Rectius ſic efferes: ΚΤΡΠΕ. ΒΟΗΘΕΙ. ΤΩ. ΣΩ. ΔΟΥΛΩ. *Domine, auxiliare tuo ſervo.* Neſcio, utrum numus alter cum pia hac epigraphe, & ad ejus ævi indolem rite compoſita editus jam ſit.

* * *

- NOTIIVS. P. P. *Protome diademata imperatoris incerti.*)(CRA-
VINIANVS A - *Crux.* AV.

Numum hunc libenter iis explicandum permitto, qui sibi infimi ævi
historiam & monumenta seposuere, contentus, hunc similesque alios
tanquam ἀνεκδοτὲς ob oculos posuisse.

TABVLAE DVAE AENEAE HONESTAE MISSIONIS.

Tabulae I. pars antica.

AD III NON NOV
SEVERO ET SEVERO COS
COH II ALPINOR CVI PRAEST*
M LONGINVS LONGVS
5. EX PEDITE
VRSIONI BVSTVRONI F AZALO
DESCRIPT ET RECOGNIT EX TABVL AEREA
QVAE FIXA EST ROMAE IN MVRO POST
TEMPL DIVI AVG AD MINERVAM

Tabulae I pars postica.

10.	M SERVILI	GETAE
	L PVLLI	CHRESIMI
	M SENTILI	IASI
	TI IVLI	FELICIS
	C IVLI	SILVANI
15.	C POMPONI	STATIANI
	P OCILI	PRISCI

Ta Ta

Tabulae II pars antica.

- IMP. CAES DIVI HADRIANI F DIVI TRA
IANI PARTHIC NEP T AELIVS HADRIA
NVS ANTONINVS AVG PIVS PONT MAX
20. TR POT XVII IMP II COS IV P P
EQVITIB ET PEDIT QVI MILTI * IN ALIS V
QVAE APPEL I VLPIA CONTARIO NET I THCR **
VICTR ET I CANNANEF CR ET I HISPANARVAC
ET III AVG THRAC SAG ET COH VI VLPIA PAN
25. NON NET I THRAC CR ET II ALPINOR ET V
CALLAECLVCENS ET XIIX VOLVN ET ET *** SVNT
IN PANNON SVPER SVB CLAVDIO MAXI
MO LEG AN PLVRIBV E STIPEND EMERIT
DIMISS HONEST MISSION QVOR NOMIN
30. SVBSCRIPT SVNT CIVIT ROMAN QVI EOR
NON HABER DEDIT ET CONVB CVM VXOR
QVAS TVNC HAVBVIS **** CVM EST CIVIT IS DATA
AVT CVM IS QVAS POSTEA DVXISS DVMTA
XAT SINGVLIS AD III NON NOV
35. C IVLIO STATIO SEVERO
T IVNIO SEVERO COS
COH II ALPINOR CVI PRAEST
M LONGIVS LONGVS
EX PEDITE
40. VRSIONI BVSTVRONIS F AZALO
DESCRIPT ET RECONIT ***** EX TABVL AEREA
QVAE FIXA EST ROMAE IN MVRO POST
TEMPL DIVI AVG AD MINERVAM

* (MILIT) ** (THRAC) *** (ET redundat) **** (HAVVISent) ***** (RECOGNITum)

Tabulae II pars postica.

- IMP CAES DIVI HADRIANI F DIVI TRA
 45. IANI PARTH N DIVI NERVAE PRON
 T AELIVS HADRIANVS ANTONINVS AVG
 PIVS P M TR POT XVII IMP II COS IV P P
 EQ ET PED Q M IN ALIS V Q A I VLP CONTINET I
 THR VICTR ET I CANNAN CR ET I HISPAN
 50. ARVAC ET III AVG THR SAG ET COH VI VLP
 PANNINET I THR CR ET II ALPIN ET V CALL
 LVCENS ET XIX VOLVNT ET SVNT IN
 PANN SVPER SVB CLAVDIO MAXIMO
 LEG XXV PLV E ST EM DIM HON MIS QVOR
 55. NOM SVBSCR SVNT CIV ROM QVI EO
 RVM NON HAB DED ET CON CVM VX
 QVAS TVNC HAB CVM EST CIV IS DAT AVT
 CVM IS QVAS POST DVX DT SINGVLIS

Repertae sunt insignes hae tabulae anno proximè elapso in Vespri-
 menfi Hungariae comitatu, quas Vindobonam missas, & a JOSEPHO
 AVG. Caesareo sacrae antiquitatis thesauro illatas, cum primum oppor-
 tune possem, edere in vulgus constitui. Id genus tabulis insculpi con-
 suevit imperatoris decretum, quo militibus, qui stipendiis emeritis fue-
 re, quique honesta missione dimissi sunt, civitatis Romanae & con-
 nubii jura conferuntur. Eas antiquarii passim *tabulas honestae missionis*
 appellant, etsi minus proprie, cum illa non tam eloquantur collatam
 missionem, quam memorata mox privilegia collata iis, qui honestam
 missionem consecuti jam sunt.

Aenea haec monumenta, etsi majore sui parte idem argumentum
 singula contineant, avide a philologis expetuntur, quod chronologiam,
 fastos, geographiam, rem militarem, jus Romanum eximie illustrant,
 & ab iis per fraudem imitandis haecenus improba ars abstinuit. Tabu-
 lae hujus classis vetustissimae sunt Ti. Claudii editae in praefatione ad Tom.
 I. antiquit. Herculan. ex aere. Proximae sunt duae Galbae, quarum una
 æri

æri incisa extat apud Gorium (a.) alteram edidit Muratorius (b.) Vespasiani una est in Grutero (c.) binæ aliæ eodem antiquitatum Herculanensium loco. Domitiani habes apud Gruterum (d.) Gorium (e.) Donatum (f.) Hadriani una est apud Gruterum (g.) & ibidem fragmenta duo binarum tabularum, sed quas esse Hadriani, & anni V. C. 882. P. X. 129., ex consulibus P. Juventio Celso II. & Q. Julio Balbo, tum ex suffectis ejusdem anni Marcello & Gallo intelligitur. (h.) Antoninum Pium inscribunt tabulæ, quas coram vides. M. Aurelii est fragmentum, quod citat Gruterus (i.) & per consules Orfitum & Pudentem anni V. C. 918. P. X. 165. Denique ad Philippum pertinent duæ, quarum unam divulgavit Sponius (k.) alteram Maffejus (l.)

Quæ ad harum naturam tabularum, causas, jurisque formulas pertinent, apud auctores citatos disputata reperias, ac præcipue anonymum Neapolitanum, qui multa ad explicandas Herculanenses suas tabulas erudite congeffit, non tamen sic, ut ad plenum similibus monumentorum explicatum nihil amplius videatur deesse, qui labor vellem eruditi cujuspian philologi curas vigiliasque aliquando occuparet, nisi is forte tentatus ab aliquo, quod ignoro. Paucis his meis commentariis, quos subjectos vides, aliud mihi propositum non est, quam ut, quibus illæ ab aliis hætenus editis differant, ostendam, & ut in nonnulla ἀμφισβητούμενα adcuratius inquirendi animos addam eruditis Illviris Italis Marini, Oderico, Morcello, quorum ego in palæstra lapidaria amplissimis meritis lubens adsurgo.

Versus 2. SEVERO. ET. SEVERO. COS. Iidem consules v. 35. notantur plenius: C. IVLIO. STATIO. SEVERO. — T. IVNIO. SEVERO. COS. Antonini Pii trib. potestas XVII, quæ memoratur versibus 20 & 47, incidit in annos V. C. Varronianos 907. & 908. P. X. 154. 155. in eorum sententia, qui renovatum ab imperatoribus tribunatum ipso natali imperii adserunt. At enim disertum istud nostrarum tabularum testimonium & fastos & chronologiam novis laqueis implicat. Revera ad annum V. C. 908. C. Julius Severus in fastis memoratur, verum illi collega tribuitur M. Rufinus Sabinianus, quæ nomina nihil cum nostro T. Junio Severo commune habent. Equidem video in marmore, quod edidit Donius, (m.) cum C. Julio Severo conjungi M. Junium Rufinum Sabinianum, communi adeo utrinque saltem Junii nomine, quo conjici

P 3

pos-

(a.) inser. ant. T. I. p. 257. (b.) thes. inser. p. 307. (c.) pag. 573. (d.) pag. 574. 575. (e.) l. c. p. 69. (f.) Supplem. Murat. p. 461. (g.) pag. 573. (h.) pag. 574. 2. 4. (i.) pag. 1032. 6. (k.) misc. p. 244. (l.) ant. Gall. p. 2. (m.) pag. 197.

posset, ei Severi quoque nomen fuisse, sed quod monumenta alia retinere. Verum dissidet prænomen quoque, luculento in tabula nostra *Tito*, dum *Marcus* dicitur non modo in citato marmore Doniano, sed & diverso alio apud Gruterum (a.)

Alium nodum intexit memorata bis Antonini trib. potestas XVII. Ex communi sententia exivit hæc exeunte Februario V. C. 908. & postea cœpit currere tribunatus XVIII., ergo AD. III. NON. NOV. ejusdem anni, quem diem bis statuunt tabulæ nostræ (b.) Antoninus dici amplius non potuit TR. POT. XVII. sed TR. POT. XVIII. Malim suspicari geminatum chalcographi lapsum, quam ex hoc monumento adferre, Antoninum hoc adhuc anni tempore tribunatum XVII. numerasse.

V. 4. M. LONGINVS. LONGVS. Idem præses in versu 38. dicitur M. LONGIVS. LONGVS.

V. 5. EX. PEDITE. Eodem loco apud Gruterum scribitur PEDITI. (c.) Alibi: EX GREGALE. (d.) vel GREGALI. (e.) Alibi: EX. OPTIONE. (f.) quæ vocabula militarem ejus classem indicant, qui continuo infra scriptus legitur.

V. 6. VRSIONI. BVSTVRONI. F. AZALO. Eadem habes in versu 40. nisi quod ibi scribitur BVSTVRONIS. Est hic is ipse, cui collata gratia, quam tabula prædicat. Comprobat istud nomen barbarum hominis nunc recens civitate donati, pro quo in aliis leguntur nomina æque barbara, ceu: MATHA. OPVLAI. F. (g.) SPARTICO. DIVZENI. F. (h.) Accedit, quod in nonnullis tabulis additur præterea nomen uxoris & filiorum, ut videre est in Goriana (i.) & Sponiana sæpius citata, nimirum ex decreti verbis eadem gratia in uxorem æque ac posteros derivata.

Vox AZALO eodem loco ponitur, quo in aliis similibus legitur BESSO — DESIDIATI — E. PHRTGIA. VDIC. id est: LAVDIC. pro LAODICEA. — CORSO — COPTIT. &c. Sunt hæc nomina populorum oppidorumve, unde oriundus is, qui præcedit. *Azalos* populum in Pannonia, sed vage, constituit Plinius, propius Ptolemæus in Pannonia superiore. Ejus mentionem unus, quod norim, lapis Gruterianus facit, in.

(a.) pag. 394. 3. (b.) vers. I. & 34. (c.) pag. 574. (d.) Grut. p. 573. 574.
(e.) tab. I. & II. Herculan. (f.) Spon. misc. p. 244. (g.) Murat. p. 307. (h.) tab. Herc.
(i.) l. c. pag. 69.

in quo L. Volcatius Primus dicitur PRAEF. RIPAE. DANVVL. ET. CIVITATIVM. DVARVM. BOIOR. ET. AZALIOR. (a.)

V. 10. M. SERVILI. GETAE. &c. Judice Gorio nomina, quæ in altera similium tabularum pagina exarantur, sunt eorum, qui in præcedente formula subscripti dicuntur, & post honestam missionem civitate donati (b.) At falli eruditum Florentinum patet ex iis, quæ ad versum 6 notavi. Auctor anonymus, qui tabulas Herculanenses illustravit, hoc etiam ex capite Gorii sententiam impugnat, quod semper subscripti septem, neque his plures, neque pauciores reperiuntur. Quare conjicit, hos VII viros esse potius testes ad faciendam tabulæ & privilegii fidem advocatos (c.) Hæc sententia ut præ Goriana præstat, tamen tabula nostra aliquid objicit, quod eruditorum possit ingenia exercere. Etenim ea ipsa nomina, quæ sunt in hac nostra tabula, sunt etiam in Gruteriana (d.) dempto sexto, quod in nostra est C. POMPONI. STATIANI., in Gruteriana L. PVLLI. VELOCIS., cum tamen utriusque tabulæ tempora multum distent, nam Gruteriana per consules Marcellum & Gallum est anni V. C. 882., nostra, ut probavimus, anni 908, annorum adeo XXVI. intervallo.

V. 21. 48. Legitur in his: *equites & pedites, qui militaverunt in alis V, quæ appellantur &c.* Succedunt nomina ipsa alarum & cohortium. In nulla ex hæctenus editis id genus tabulis tot ac tam varia earum nomina coacervantur. Nonnulla forte ex nullo alio præter geographos monumento cognita, ut continuo patebit.

V. 22. 48. I. VLPIA. CONTARIOrum. Contarii equites *contis* armati. Vide auctores de re militari. Aliquoties memorantur in marmoribus Gruteri.

V. 22. 23. 48. 49. ET. I. THRACIA VICTRIX.

V. 23. 49. ET. I. CANNANEFatum Civium Romanorum. Cannanefates una cum Batavis Rheni insulam incoluere, de quo vide Cellarium. Eorum nomen, ut barbarum, varie in codicibus scribitur. Gruteri ALAE. PRIMAE. CANNANEFATVM. belle cum tabula nostra conspirat (e.) Sed ab hac scribendi lege abeunt marmora alia, quæ enumerat Cajetanus Marinius (f.) Nolim temere adfirmare, siglas C. R., quæ & in-

(a.) pag. 490. 2. (b.) inscr. ant. T. I. p. 258. (c.) l. c. pag. XXVIII. nota 54.

(d.) pag. 574. 3. 4. (e.) pag. 385. I. (f.) Iscriz. ant. Alban. p. 31.

infra v. 25. & 51. recurrunt, his locis recte expleri legendo *Civium Romanorum*, etsi alibi sic recte expleantur. Nam si Cannanefates jam ante cives Romani fuere, cur iis nunc civitas Romana datur, ut istud enunciat præsens tabula? Quo pacto hoc sit dubium expediendum, edisserant præclari *σηλοκοποι* me magis eruditi.

Ibid. ET. I. HISPANorum ARVACorum. Fuere Arevaci, vel Arevacæ populus Hispaniæ Tarraconensis ad Durium flumen prope Numantiam. Ad eos pertinent PELLENDONES. AREVACON. apud Gruterum (a.) & haud dubio POPVLARES. PROVINC. AREVATVM. apud eundem (b.) Hæc ergo *ala I. Hispanorum Arvacorum* nostræ tabulæ alterius marmoris Gruteriani lectionem corrigendam suadet sic propositam: ALAE. IARAVACORVM. (c.) Lege: ALAE. I. ARAVACORVM. Vidimus hactenus, hunc populum, quem tabula nostra *Arvacos* bis appellat, alibi dici *Arevacos*, vel *Aravacos*. At vero *Arvaci* appellantur etiam in ἀποσπασματιῶ Livii, quod ante annos non multos, cum ipse Romæ essem, in Vaticana reperere Giovenazzius & Brunsius. Varios alios modos, quibus hic populus in codicibus scriptus reperitur, collegit Schweighäuserus in suo Appiano (d.) Non novi monumentum aliud, quod Arevacos diserte Hispanos appellet, etsi istud ex geographis jam constabat.

V. 24. 50. ET. III. AVGVsta THRACum SAGittariorum, ET. COHors VI. VLPIA. PANNONiorum, ET. I. THRACum Civium Romanorum, ET. II. ALPINORum.

V. 25. 26. 51. 52. ET. V. CALLAECorum LVCENSiorum. Fuere Callæci Hispaniæ populus ad Minii ostia, Latinis dicti etiam Gallæci, quorum nomen hodieque durat, Græcis Καλλαῖκοι. Horum pars secundum Ptolemæum fuere Καλλαῖκοι Λακηνῆσιοι in hac ipsa tabula laudati, & habitabant inde a Minio versus Astures. Quod norim, unicum est hoc monumentum, quod Callæcos Lucensios commemoret.

V. 26. 52. ET. XIX. VOLVNtariorum, ET. SVNT. IN. PANNONia SVPERiore &c. Quæ sequuntur, ex aliis tabulis abunde sunt cognita.

Sigla N, quæ quater in his tabulis occurrit, videtur in ἀδιαφοροῖς putanda, qualia sæpe in marmoribus interjecta vocabulis conspiciamus. Sin ex certa causa ponitur, libenter edoceri me ab aliis patiar.

(a.) pag. III. 5. (b.) pag. 247. 3. (c.) pag. 36. 9. (d.) Tom. I. p. 154. & Tom. III. p. 256.

F I N I S.

INDEX I. NUMORVM.

<i>Acherontia Apuliæ</i> , post præfat.		<i>Cæsarea Cappad.</i> cum cap. <i>Nervæ</i> p.	55
<i>Adramytium Mysiæ</i> cum cap. <i>Alex. Sev.</i>	35	<i>Cæsarea Panias</i> cum cap. <i>Diadumeni ani</i> p.	59
p.		<i>Callatia Mæsiæ</i> p. 24. cum cap. <i>Lucillæ</i> , ibid.	
<i>Aenus Thraciæ</i> cum cap. <i>Caracallæ</i> p.	25	<i>Camarina Siciliæ</i> , p.	17
<i>Agrippa</i> in numo urbis incertæ, p.	78	<i>Caracalla</i> in numo <i>Aeni</i> p. 25. <i>Carrharum</i> p. 61. 62. <i>Magnesiæ Lydiæ</i>	
<i>Agrippina junior</i> in numo <i>Sami</i> p.	39	p. 48. <i>Sebastes Samariæ</i> p. 58. commatis <i>Rom.</i> p.	103
<i>Alexander I. rex Epiri</i> , p.	84	<i>Carinus</i> , p.	107
<i>Alexander Severus</i> in numo <i>Adramytii</i>		<i>Carrhæ Mesop.</i> cum cap. <i>Caracallæ</i> , p. 61. 62. <i>Commodi</i>	63
p. 35. <i>Philomeli</i> p. 52. 53. commatis <i>Rom.</i> p.	103	<i>Caryslus Eubææ</i> p.	30
<i>Alexandrini Aegypti</i> p.	67 seq.	<i>Caulon Bruttiorum</i> p.	8
<i>Amisus Ponti</i> , p.	30	<i>Chalcedon Bithyniæ</i> p.	33
<i>Amphipolis Macedoniæ</i> p.	25	<i>Chius</i> p.	39
<i>Anazarbus Ciliciæ</i> in numis <i>Decii</i> 3		<i>Cilbiani Lydiæ</i> , p.	48
<i>Etruscillæ</i> , p.	44	<i>Cius Bithyniæ</i> cum cap. <i>Hadriani</i> p.	34
<i>Antiochia incerta Ciliciæ</i> p.	46	<i>Claudius Aug.</i> in numo <i>Alexandrino</i> ; p. 67	
<i>Antiochus VII. rex Syriæ</i> p.	87	<i>Clazomenæ Joniæ</i> , p.	37
<i>Antiochus rex Armeniæ</i> p.	88	<i>Commodus</i> in numo <i>Carrharum</i> , p. 63.	
<i>Antoninus Pius</i> in numo <i>Alexandrino</i> , p. 72. <i>Bithynii</i> , p.	32	<i>Philadelphicæ Cælesyriæ</i> , p.	55
<i>Apollonia Illyrici</i> p.	27	<i>Constans III.</i> p.	112
<i>Arfinoe Aegypti</i> in numo <i>Hadriani</i> , p.	75	<i>Constantius Gallus</i> , p.	112
<i>Audoleon Pæoniæ</i> rex p.	83	<i>Corinthus</i> cum cap. <i>Augusti</i> p.	29
<i>Augustus</i> in numo <i>Beryti</i> , p. 56. <i>Corin- thi</i> p. 29. <i>Jasi</i> p. 40. <i>Punico</i> p. 81		<i>Cosa Etruriæ</i> , post præfat.	
<i>Sillyi</i> p. 43. <i>Sinopes</i> , p. 31. <i>Thessa- lorum</i> , p. 26. urbis incertæ, p.	77	<i>Cotys I. rex Bospori</i> p.	86
<i>Berytus Phænicæ</i> cum cap. <i>Augusti</i> , p. 56		<i>Cotys V. rex Thraciæ</i> p.	82
<i>Bithynium Bythinia</i> cum cap. <i>Antonini Pii</i> , p.	32	<i>Cragus Lyciæ</i> , p.	40
<i>Bizya Thraciæ</i> p.	25	<i>Cravinianus</i> in numo infimi ævi, p.	113
		<i>Croton Bruttiorum</i> , p.	9. 10. 12
		<i>Cydonia Cretæ</i> , p.	29

INDEX I.

<i>Demetrius II. Syriae rex, p.</i>	87	<i>Nacolea Phrygiae cum cap. Getæ, p.</i>	52
<i>Diadumenianus in numo Cæsareæ Pania-</i>		<i>Neapolis Campaniæ, p.</i>	1
<i>dis, p.</i>	59	<i>Nerva in numo Cæsareæ Capp. p.</i>	55
<i>Domna in numo Ilii p.</i>	35	<i>Nuceria Alfaterna, p.</i>	2
<i>Galba in numo Alexandrino, p.</i>	68	<i>Orbiana Sallustia in numo commatis Rom.</i>	
<i>Gallienus in numo commatis Rom. p.</i>	105	<i>p.</i>	104
<i>Germanicus in numo Tanagræ p.</i>	29	<i>Panormi Sicilia</i>	20
<i>Geta in numo Nacoleæ p. 52. Sebastes</i>		<i>Parlais Lycaoniæ cum cap. Veri, p.</i>	53
<i>Samariæ, p.</i>	58	<i>Pergamus Mysiæ cum cap. Trajani, p.</i>	36
<i>Hadrianus in numo Alexandrino, p.</i>		<i>Perrhæbi Thessaliæ, post præfat.</i>	
<i>70. Arsinoes Aegypti p. 75. Cii</i>		<i>Phaselis Lyciæ, p.</i>	41
<i>Bithyniæ p. 34. Laertes p. 46. Tar-</i>		<i>Philadelphia Cælesyriæ cum cap. Com-</i>	
<i>si p. 47. commatis Rom. p.</i>	101	<i>modi, p.</i>	55
<i>Heraclea Bithyniæ, p.</i>	34	<i>Philippus III. Aridæus, p.</i>	83
<i>Homerus in numo Chii. p.</i>	39	<i>Philomelium Phrygiæ cum cap. Alexan-</i>	
<i>Iasus Cariæ, cum cap. Augusti, p.</i>	40	<i>dri Sev. & Philippi sen. p. 52.</i>	53
<i>Ilium Troadis cum cap. Domnæ, p.</i>	35	<i>Phocæa Joniæ, cum capite Maximi, p.</i>	38
<i>Julius Cæsar in numo Sinopes p.</i>	31	<i>Phocis regio, p.</i>	28
<i>Incertus numus Campaniæ, p. 2. Incer-</i>		<i>Ptolemæus rex Epiri, p.</i>	84
<i>ti Græciæ M. p. 16. Italiæ, p. 22.</i>		<i>Regaliani tyranni, p.</i>	105
<i>Mesopotamiæ, p. 63. 64. Incerti</i>		<i>Rhegium Bruttiorum, p.</i>	12
<i>urbium in genere, p.</i>	76. seq.	<i>Roma, p.</i>	90
<i>Laerte Ciliciæ cum cap. Hadriani p.</i>	46	<i>Samus cum cap. Agrippinæ jun. p.</i>	39
<i>Laodicea Phrygiæ, p.</i>	52	<i>Sauromates III. Bospori rex, p.</i>	86
<i>Locri Epizephyrrii, p.</i>	12	<i>Sebaste Samaritidos cum cap. Caracallæ</i>	
<i>Lucani, Lyciani, p.</i>	4	<i>& Getæ, p.</i>	58
<i>Lytus Cretæ, p.</i>	29	<i>Severus (Septim.) in numo commatis Rom.</i>	
<i>Magnesia Joniæ, p.</i>	37	<i>p.</i>	102 103
<i>Magnesia Lydiæ cum cap. Caracallæ, p.</i>	48	<i>Severus (Flav. Val.) p.</i>	111
<i>Mamertini Siciliæ, p.</i>	19	<i>Side Pamphyliæ p. 41. cum cap. Salo-</i>	
<i>Maximianus Galer. p.</i>	111	<i>nini, ibid.</i>	
<i>Maximianus Hercul. p.</i>	107	<i>Sillyum Pamphyliæ cum cap. Augusti, p.</i>	43
<i>Messana Siciliæ, p.</i>	18	<i>Sinope Paphlagoniæ cum capp. Julii Cæs.</i>	
<i>Metapontum Lucaniæ, p.</i>	5. 7	<i>& Augusti, p.</i>	31
		<i>Siphnus insula, p.</i>	30
		<i>Smyrna Joniæ, p.</i>	38
		<i>Sybaris Lucaniæ, p.</i>	8

N V M O R V M.

<i>Tanagra Bæotiae cum cap. Germanici</i> , p. 29	<i>Tripolis Phœniciae</i> , p. 57
<i>Tarentum Calabriae</i> , p. 3	<i>Tyra Sarmatiae cum cap. Vespasiani</i> , p. 23
<i>Tarsus Ciliciæ cum cap. Hadriani</i> , p. 47	<i>Tyrus Phœniciae cum cap. Valeriani</i> , p. 58
<i>Tetricus pater</i> , p. 107	
<i>Theophilus</i> , p. 112	<i>Valerianus in numo Theſſalonicæ</i> , p. 26. <i>Tyri</i> , p. 58
<i>Thermæ Siciliae</i> , p. 22	<i>Verus (Lucius) in numo Parlaidis Lycaoniae</i> , p. 53. in numis <i>Alexandrinis</i> , p. 72
<i>Theſſali cum cap. Auguſti</i> , p. 26	<i>Vespasianus in numo Antiochiæ</i> , p. 78.
<i>Theſſalonica Macedoniae cum cap. Valeriani</i> , p. 26	<i>Tyrae</i> , p. 23. <i>commatis Rom.</i> 99. 100
<i>Trajanus in numo Pergami</i> , p. 36	
<i>Tralles Lydiae</i> , p. 49	

INDEX II. RERVM.

<i>Abundantiæ insolens typus</i> , p. 107	<i>Callæci Lucenſii populus Hispaniæ</i> , p. 120
<i>Aeternitatis novus typus</i> , p. 100	<i>Cannanefates Batavorum pars</i> , p. 119
<i>Andronicus (Julius) Evergetes in numo Laodiceæ Phryg.</i> p. 52	<i>Capricornus Neptuno ſacer</i> , p. 105
<i>Angerona in numo expreſſa</i> , p. 70	<i>Cicada in numo Sybaris</i> , p. 8
<i>Annus novus ſacer, in numo Antiochiæ</i> , p. 78. <i>Idem male adſertus a Frölichio</i> , p. 44	<i>Ciſtophorus Trallium</i> , p. 49. <i>Ciſtophori per adoptionem</i> , p. 41
<i>Antiochi VII. Syriæ regis regnum prærogandum</i> , p. 87	<i>Crocodilorum urbs dicta Arſinoe</i> , p. 76
<i>Apollo Aëtius lyra prægrandi canens</i> , p. 26	<i>Croton dicta & Zacynthus</i> , p. 9
<i>Apollinis cortina in numo Mamertinorum</i> , p. 20	<i>Dendrophorlæ, feſtum veterum</i> , p. 6
<i>Archon quintum in numo Clazomenarum</i> , p. 37	<i>Dialectus Dorica & Jonica in numis Neapolis Campaniæ</i> , p. 1
<i>Arvaci Hispaniæ populus</i> , p. 120	<i>Epocha Cæſareæ Paniados correſta</i> , p. 59. <i>Epochæ Sinopenſes ſtabilitæ</i> , p. 31
<i>Aurora in numo Alexandrino</i> , p. 74	<i>Fannius prætor Aſiæ in ciſtophoro Trallium</i> , p. 49
<i>Azali populus Pannoniæ</i> , p. 118	

INDEX II. RERVM.

<i>Galba dictus in numis Lucius Livius ,</i>	68	<i>OM. Catalogus vocum in numis in has litteras</i>	
<i>p.</i>		<i>desinentium, p.</i>	91
<i>Golzii fraudes, p.</i>	7 10 51 106		
<i>Heracleum quadrigis rectum, p.</i>	55	<i>Pan in numo Messanæ Sicilia, p.</i>	18
<i>Hercules infans angues elidens, p. III</i>		<i>Ejus caput in numo Punico, p.</i>	81
<i>Crotonis conditor, p.</i>	10	<i>Perseus cultus Tarfi, p. 47. Persei har-</i>	
		<i>pa ejusque Forma, ibid.</i>	
<i>Iliadis Homericae mentio in numo Chii,</i>		<i>Phocenses templum Delphicum diripiunt,</i>	
<i>p.</i>	39	<i>p.</i>	28
<i>Itero scriptum pro iterum, p.</i>	101	<i>Rhegi Bruttiorum verum etymon, p.</i>	13
<i>Litterarum vetustissimarum Græcarum for-</i>		<i>Sacerdos urbis in numo dictus Alexander</i>	
<i>ma, p.</i>	14	<i>Severus, p.</i>	103
<i>Lucensii Callæci populus Hispania, p. 120</i>		<i>Severus & Severus par consulum, p.</i>	117
<i>Lubi sacri Olympici in numo Anazar-</i>		<i>Συμασία in numo Alexandrino, ejusque</i>	
<i>di, p. 44. Sæculares extra tempus</i>		<i>significatio, p.</i>	72
<i>acti, p.</i>	107	<i>Signa incusa celebriora, p. 23. bis, p.</i>	41
<i>NO. Catalogus urbium, quarum nomina in</i>		<i>Silanus Syriae præses, p.</i>	56
<i>numis in has litteras desinunt. p.</i>	94	<i>Silo proconsul forte Cretæ, p.</i>	78
<i>Numi a tyrannis recudi soliti, p.</i>	106	<i>Tabulæ duæ honestæ missionis, p.</i>	114
<i>Numi inscripti ΤΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙ.</i>		<i>TETAPTOT. positum pro ΤΕΤΡΑΚΙΣ.</i>	
<i>ΩΝ. p.</i>	63 64	<i>p.</i>	55
<i>O elementi varia Forma, p.</i>	3	<i>Theometor dicta Agrippina junior, p.</i>	39
<i>Obolus in numo Metaponti, p.</i>	7	<i>Tiberinus in numo Romano, p.</i>	100
<i>Oceanus expressus in numo Tyri, p.</i>	58	<i>Tiberis in numo Alexandrino, p.</i>	72

Eckhel, Joseph Hilarius,

Sylloge prima numorum veterum anecdotorum thesauri Caesarei Sylloge I.
numorum veterum anecdotorum thesauri Caesarei

Viennae 1786

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- 4 Num 50

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11220649-8

VD18 14444755-007